

RAIL HOBBY

**OVERWEGEN IN
WERKELIJKHEID**

**MODELBOUWWEKEND
SPOORWEGMUSEUM**

MAART 2007
€ 5,50 - € 6,20 (B)
JAARGANG 30, NR 3
WWW.RAILHOBBY.NL

**TOEKOMST-
PLANNEN NMBS**

**NEURENBERG
SPECIAL
2007**

**50 JAAR
BENELUX-TREINEN**

**GROOTSE USA
BAAN IN N**

8 710966 086278

4-4-ALL

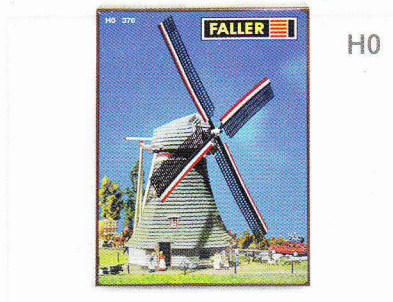
Aanbiedingen gelden tot:
eind maart 2007.

V200 met verlichting. 4 assen
aangedreven.
no. 23283 **€59,00**

16 bloeiende bomen.
no. 6484 **€9,99**

Hollandse molen met motor.
no. 130376 **€49,95**

BR 140 met verlichting en
schnittstelle.
no. 63708 **€69,00**

Boerderij.
no. 131233 **€6,40**

Alstom Lint. Mooi uitgevoerd Neder-
lands treinstel.
no. 54322 **€209,00**

NS 6400 railion.
no. 12796 **€89,95**

Wisseldecoder voor 6 wissels.
no. LS150 **€49,95**

NS Ten slaaprijtuig.
no. 44050 **€47,50**

A'damse combino tweerichting
tram. **€199,00**

BEZOEK ONZE SPECIAALZAKEN WAAR U EEN SUPER TREINENASSORTIMENT VINDT !!

Wentink Treinenhuis
Steenstraat 20 Arnhem
Tel. 026 - 4423226

Wapstad
Huis te Landelaan 462 Rijswijk
Tel. 070 - 3947974

Freizeit & Technik
Siegerstrasse 9 Am EOC
47533 Kleef
Tel. 02821-26611

Meijer & Blessing
Westewagenstraat 27 Rotterdam
Tel. 010 - 4145591

De Houtloods
Loosduinsekade 240 Den Haag
Tel. 070 - 3456939

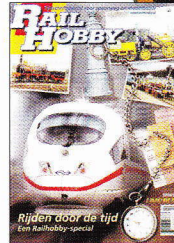
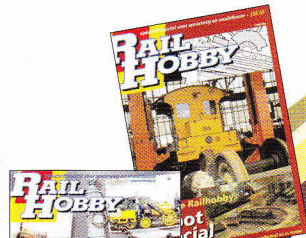
NIJEUW ADRES

RAIL HOBBY

SPECIALS

Meer weten over
uw hobby?

Lees er alles
over in de
Railhobby
specials!

Zo bestelt u...

Maak het totaalbedrag
over op girorekening 1926691
(postchequerekening
België 000-1666899-51)
t.n.v. Uitgeverij Scala BV te Amersfoort,
o.v.v. de gewenste special en
eventueel uw ClubCardnummer.
Alle tarieven vindt u op
www.railhobby.nl
Na ontvangst van betaling
krijgt u uw bestelling
opgestuurd.

Sagmrss '80: Bestel nu uw containerwagon
van ACTS, DLC, Shortlines/ Rail4Chem, ERS.
3 verschillende nummers per maatschappij,
en telkens andere containers. Eénmalige,
beperkte oplages.

Verspreid als:
Shortlines B.V.
Rottterdam
Tel: 003110 428707
Fax: 003110 428704
E-mail: oper@shortlines.nl
7 x KE-99
Max. 101.300 kg
10V2A-4500

Heljan Containerterminal: videoclip te bekijken op
www.rocky-rail.com. Natuurgetrouw werkende
containerkraan met metalen frame.

Mehano Lint 41 Syntus:
uitstekende prijs/kwaliteit verhouding

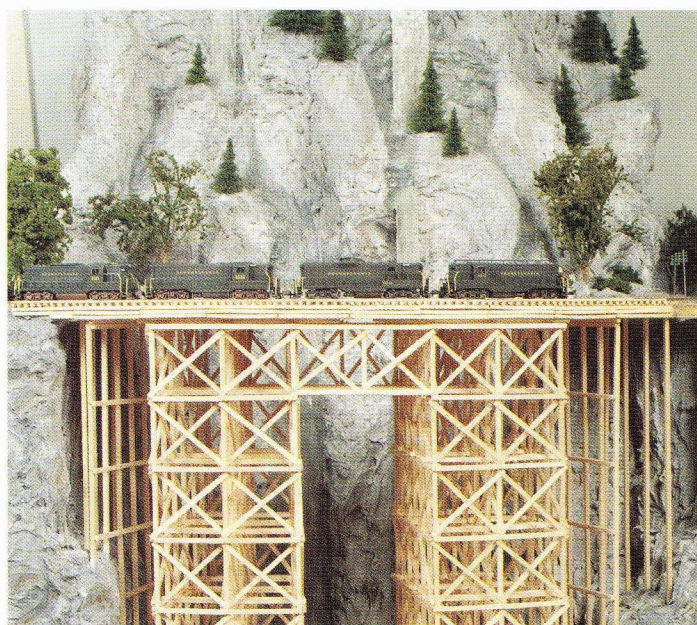
Nu verkrijgbaar in gelijk- en wissel-
stroom, met of zonder geluid (Loksound).
2 nummers, zijnde nr 21 en nr 25. De stellen kunnen
aan elkaar gekoppeld worden als spitsuurtrein.

Heljan Draaischijf: zowel voor gelijkstroom als wisselstroom.
Scherpe prijzen, hoge kwaliteit. Informeer bij uw treinenhandelaar.

32 | Uitgebreid verslag Messe Neurenberg 2007

62 | Lang Amerikaans Grootse baan in N

Inhoud

Intermodaal goederenvervoer nader bekeken

6 | In de markt van het railgoederenvervoer vormt het intermodaal vervoer een segment, dat in de afgelopen 25 jaar een snelle groei heeft laten zien. In dit artikel een overzicht van de organisatie van dit vervoer en de verschillende vormen van intermodaal vervoer.

50 jaar DEEL 2 24 | Benelux-treinen

In 2007 komt de nieuwe hogesnelheidslijn tussen Amsterdam en Antwerpen/Brussel in dienst. Dat betekent niet alleen nieuwe treinen over een nieuwe lijn, maar ook het einde van de Benelux-dienst in de huidige vorm.

68 | Overwegen in werkelijkheid

Ting, ting, ting, ting, terwijl de een geniet van het geluid van een overweg, zit de ander zenuwachtig tikkend op z'n stuur te wachten tot de overweg maar weer snel mag opengaan. RH start een serie over overwegen in werkelijkheid.

Foto: S. Mondaine

Mondaine

De horloge-industrie associeert zich in toenemende mate als life-styleproduct met vooral glameurelementen in onze samenleving. De autosport kent horloges voor merken als Ferrari, Bentley en Mercedes, ambassadeurs dragen sporten als golf, zeilen en tennis uit. Ook de spoorwegen delen mee, niet op die schaal als in genoemde sectoren, maar het Zwitserse horlogemerkt Mondaine (www.mondaine.com) heeft een groot aantal horloges met

spoorwegmotieven. Vooral op Zwitserse stationsklokken georiënteerd. Ook in het groot doet Mondaine zaken, niet alleen als grote stationsklokken, maar ook als blikvanger bij de 125-jarige Gotthardtunnel. Bij de noordelijke ingang van de tunnel staat sinds enige tijd een klok met een wijzerplaat van 7 meter doorsnede. Een tweede exemplaar werd op het terrein van de Raststätte Erstfeld in het kanton Uri geplaatst.

Poster

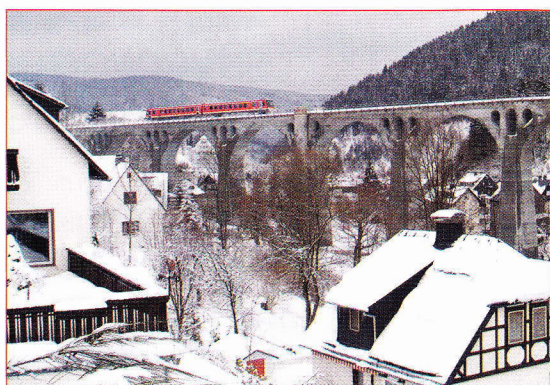

Foto: Cock Koelewijn

'Winter im Sauerland'

'Maart roert zijn staart,' is het gezegde. Dat gold zeker voor maart 2005. Bijna onverwacht viel er zowel in Nederland als in Duitsland hier en daar een dik pak sneeuw. In de hoger gelegen gebieden van het Sauerland sneeuwde het rond 10 maart bijna drie dagen onafgebroken. Het resultaat was een laag sneeuw van op sommige plaatsen 75 tot 100 centimeter. Gelukkig bleven de treinen rijden. En natuurlijk zorgde de sneeuw voor een sprookjesachtig landschap. Op deze foto een impressie van de winter rond Willingen, een populair wintersportplaatsje ten oosten van het Ruhrgebied. De felrode treinstellen van de serie 628 steken goed af bij het helderwitte sneeuwlandschap. De brug en de typisch Duitse vakwerkhuisjes vormen een prachtig voorbeeld voor de modelbaan.

- 6 Intermodaal Goederenvervoer
- 14 De toekomstplannen van de NMBS
- 24 50 jaar Benelux-treinen, deel 2
- 32 Verslag Messe Neurenberg 2007
- 62 Lang Amerikaans
- 68 Overwegen in werkelijkheid, deel 1
- 71 Modelbouwweekend in het Spoorwegmuseum

Rubrieken

- 4 Opmerkelijk
- 13 Railforum
- 18 Railview
- 23 Museumnieuws
- 38 Poster
- 72 Railpers
- 73 Railmemo
- Volgende maand

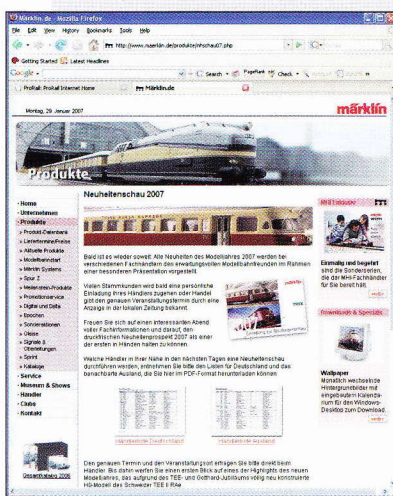
Foto: Rob Ellerman

Cover

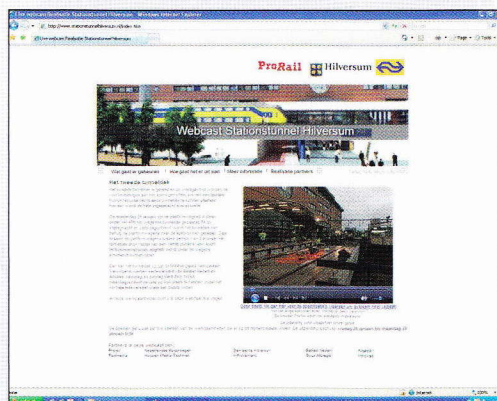
Stephanie Rosinke, werkzaam bij een grote speelgoedwinkel in Bremen, vonden we bereid om, exclusief voor Railhobby, te poseren met de imposante 'Class 66' loc van Aristocraft.

Op het internet is veel te beleven, erg veel, ook op spoorweggebied. Vele hobbyisten hebben een eigen site ingericht en diverse groepen informeren op een brede manier over allerlei spoorse aangelegenheden. Ook Railhobby is sinds enige tijd actief op internet. Niet alleen met de alom geroemde – die eer komt volledig het management van Scala toe – RH-site met de on-line-uitgave, maar ook allerlei toegevoegde onderwerpen die het waard maken de site regelmatig te bezoeken. Actualiteit is niet de sterkste kant van een maandblad en 'waardeloos' geworden informatie voor een volgende uitgave kan voortreffelijke diensten verrichten op de digitale pagina's.

Traditiegetrouw gaat een delegatie van de RH zo analoog als maar kan – per trein – naar Neurenberg om ter plekke het nieuws te vergaren, te fotograferen en te beschrijven. Elk jaar weer een uitdaging en – eerlijk is eerlijk – een gezellig festijn. Maar... we hoeven eigenlijk niet langer naar Neurenberg, want nagenoeg

elke fabrikant heeft zijn nieuws al ver voor de beurs op zijn site staan, soms afgeschermd voor het grote publiek en via een wachtwoord alleen toegankelijk voor genodigden, bijvoorbeeld de pers. Niettemin, we gaan wel, al is het voor een deel een sociaal gebeuren. Voor de beurs heeft de redactie dan ook al menig uurtje op internet doorgebracht om te zien wat en hoe op de beurs te zien zal zijn. Ik veronderstel dat we nu ook beter gewapend naar Neurenberg afreizen dan voorgaande jaren. Op de bijgaande foto heb ik een screendump van de introductiepagina van het nieuws van Märklin afgedrukt, het had ook een andere firma kunnen zijn.

Ook de bouw van bijvoorbeeld het aanpassen van station Hilversum was in het laatste weekend van januari via de site www.prorail.nl live te bekijken. Dat soort informatie zal in de toekomst alleen maar toenemen, evenals veel wat met RH te maken heeft. De papieren uitgave blijft voorsnog centraal staan, maar zijdelings en laat nieuws zal steeds vaker op onze site te lezen zijn.

Nico van Roon

Adverteerders

12 Bakx Modeltreinen	31 Gijs van Appeldoorn	31 Modelzolder	51 Vercauteren
74 Beelen Modelbouw	31 Heijerman Modelbouw	73 MVB	31 Verzamelaar Drecht/ Merwestreek
31 Beneluxspoor	31 Intertoys Den Uyl	22 Nederlands Spoorweg Museum	74 Wentink occasions
12 Brabant Modelbouw	12 Joadis	31 PSK Modelbouw	22 Westfalenhallen Dortmund GmbH
73 Brekelmans Modelbouw	12 Train Service Danckaert	2 Rocky Rail	
76 De Wapstad	31 Modelbouwcentrum Hilversum (MCH)	73 Somberg	
31 Drachten Modelbouw	31 Modelspoorbeurs Houten	31 Spoorhobby	
75 Elotrack		12 Stevan Volp	
31 Firma Wentink		12 Trein 2000	

Op 6 augustus 1997 rangeert diesellocomotief 6458 van NS Cargo bij de containerterminal in Born.

Intermodaal goederenvervoer

In de markt van het railgoederenvervoer vormt het intermodaal vervoer een segment dat in de afgelopen 25 jaar een snelle groei heeft laten zien. Het intermodaal vervoer is in het verleden beschouwd als de opvolger van het wagenladingvervoer en wordt nu nog altijd gezien als de techniek waarmee lading van de vrachtauto op de trein gezet kan worden. In dit artikel een overzicht van de organisatie van dit vervoer en de verschillende vormen van intermodaal vervoer.

Wat is intermodaal vervoer? Onder intermodaal vervoer wordt iedere vorm van goederenvervoer verstaan, waarbij een gestandaardiseerde laadeenheid door meer dan één vervoertechniek wordt vervoerd. Een oplegger, die eerst over de weg wordt vervoerd om in een terminal op de trein te worden gezet, wordt ingezet in intermodaal vervoer. Hetzelfde geldt voor een container die per zeeschip over de oceaan komt en in de haven op de trein wordt gezet. Maar ook vrachtauto's, die aan de Zwitserse grens op de trein gaan of met de trein door de Kanaaltunnel worden vervoerd, zijn voorbeelden van intermodaal vervoer.

Daarmee zijn de twee basiskenmerken van intermodaal vervoer duidelijk. Er worden minstens twee vervoertechnieken gebruikt en er vindt overslag plaats. Het tweede kenmerk betekent, dat er voor intermodaal vervoer terminals gebouwd moeten worden, waar over-

slag van de ene techniek op de andere mogelijk is. Met de ontwikkeling van het intermodaal vervoer zijn in het spoorwegnetwerk dan ook verschillende overslagterminals verze-
 zen. Voorbeelden van terminals in Nederland zijn niet alleen te vinden in de havens, maar ook in bijvoorbeeld Ede-Wageningen, Born, Venlo, Acht, Tilburg, Veendam en Leeuwarden.

Organisatie

In het traditionele railgoederenvervoer sluiten verladers de vervoerscontracten rechtstreeks met een spoorwegaatschappij af of in sommige gevallen via een expediteur. In het intermodaal vervoer komt dit nauwelijks voor. De verlader is hier meestal een zeere-
 derij of een transportonderneming die het vervoer bij de zogenaamde operators inkoopt. Die operators hebben als functie het bundelen van lading en het inkopen van treincapaciteiten bij de spoorwegen. De operators regelen meestal ook de overslag op de terminals.

Voor het vervoer van containers hebben de gezamenlijke Europese spoorwegondernemingen in 1967 een dochteronderneming onder de naam Intercontainer opgericht. Intercontainer heeft een hoofdkantoor in Basel en is nog altijd actief in dit vervoer. Ook in Nederland rijden treinen in opdracht van Intercontainer, wat veelal aan de opschriften op de containerwagens is te zien. In elk land werd in de jaren zestig ook een onderneming voor het vervoer van opleggers, de Huckepack-maatschappijen, opgericht; in Nederland Trailstar. Door fusies en overnames is het aantal van deze maatschappijen beperkt. Trailstar werd door de Zwitserse operator Hupac overgenomen, die nog altijd veel treinen van Nederland naar Italië rijdt.

In de jaren negentig ontstond meer concurrentie in deze markt en enkele zeereederijen richtten in Rotterdam European Rail Shuttle (ERS) op. Door fusies tussen de rederijen is

In de terminal van Sopron, gelegen in het netwerk van de particuliere GySEV op de grens van Oostenrijk en Hongarije, is een Rollende Landstrasse te zien. Achter de locomotief is de slaapwagen voor de vrachtwagenchauffeurs te zien, 9 mei 1995.

Een trein van de Zwitserse BLS met een Rollende Landstrasse op weg naar Freiburg in Duitsland bij Murgenthal op 2 september 2004.

Foto onder: ÖBB-locomotief 1016.004 rijdt met een Rollende Landstrasse de terminal van Brennersee binnen.

In het station van de Oostenrijkse grensplaats Kufstein zijn op 30 september 1995 verschillende vormen van intermodaal vervoer te zien. Langs het perron staan lege wagens van de Rollende Landstrasse. Locomotief 1044.226 rijdt binnen met een trein met tankcontainers. Daarnaast staan wagens met eerst twee wissellaadbakken, een oplegger en vervolgens nog een maritieme container.

thans de Deense rederij Maersk nog de enige aandeelhouder van ERS, die niet alleen de markt als operator bedient, maar sinds 2002 ook als zelfstandige spoorwegonderneming (ERS Railways).

Het intermodaal vervoer wordt vaak onderscheiden in het maritiem vervoer, waarbij containers vanuit de havens naar het achterland worden vervoerd (of andersom) en het continentaal vervoer, waarbij opleggers, wissellaadbakken of hele vrachtautocombinaties op de trein worden gezet. In het maritiem vervoer is altijd een zeetraject opgenomen.

De container is ongeveer 50 jaar in de zeevaart in gebruik. In de Rotterdamse haven kwamen in 1966 de eerste containers aan. De containerisatie van het goederenvervoer heeft zich snel ontwikkeld en in principe kunnen alle mogelijke goederen in een container vervoerd worden.

De containers hebben verschillende maten, die uitgedrukt worden in de eenheid 'voet'. Een voet is ongeveer 30 centimeter. Het merendeel van de containers heeft een lengte van 20 of 40 voet, maar ook containers van 30 of 45 voet komen voor. In statistieken wordt

altijd het begrip TEU gebruikt, wat staat voor Twenty feet Equivalent Unit. Dit betekent dat iedere container wordt uitgedrukt in eenheden van 20 voet. Een 20-voets container is dus 1 TEU, een 40-voets container is 2 TEU. Een containertrein heeft meestal een capaciteit van 60-100 TEU. De grootste containerschepen die momenteel gebouwd worden, hebben een capaciteit van meer dan 8000 TEU. In september 2006 is het grootste containerschip van Maersk in de vaart gekomen met zelfs een capaciteit van 14.500 TEU.

Bij het continentaal intermodaal vervoer is de

Op de foto een wagon met wissellaadbakken. De wissellaadbakken hebben bovenin op de hoeken geen uitsparingen om ze met een kraan op te tillen. Onder de wissellaadbak zijn de rode poten te zien, waar de bak op geplaatst kan worden, Erstfeld, 7 augustus 1996.

Op een vierassige containerdraagwagen is in het station van Erstfeld (Zwitserland) een 40-voet container te zien. Een vierassige wagon heeft een capaciteit van 60 voet. In deze trein is de overige ruimte onbenut gebleven. In de hoeken van de container zijn zowel boven als onder de uitsparingen voor de kranen te zien.

Railion-locomotief 1609 rijdt met een containershuttle door Boxtel, 14 augustus 2002.

Railion-locomotief 6507 staat met een shuttle trein op het Rail Service Center in de Rotterdamse Waalhaven, 5 oktober 2001.

wegvervoerder bepalend voor het gebruik van de trein. De wegvervoerder heeft het materieel (oplegger of wissellaadbak) en beslist uiteindelijk of hij het vervoer zelf doet over de weg, dan wel dat van de trein gebruik gemaakt wordt. In Amerika werden al in de jaren twintig van de vorige eeuw opleggers op de trein geplaatst, zodat deze vorm van intermodaal vervoer ouder is dan het vervoer van containers.

Binnen het continentale vervoer is onderscheid tussen begeleid en onbegeleid vervoer te maken. Wanneer de vrachtwagenchauffeur mee gaat tijdens de treinreis praten we over begeleid vervoer. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de Rollende Landstrasse door de Alpen, waarbij de chauffeur in een apart rijtuig meereist. De hele vrachtauto staat daarbij op de trein. In Nederland komt geen begeleid vervoer voor. Wanneer alleen de opleg-

Op 17 november 2004 rijdt 232.901 van Railion door Dordrecht met een intermodale trein.

SL 1201 nog in de beschrijving van Short Lines, maar intussen al bij Rail4Chem in dienst, trekt op 16 januari 2005 een containertrein uit de terminal van P&O North Sea Ferries in Europoort.

ger of wissellaadbak wordt vervoerd is sprake van ongeleerd vervoer.

De shuttletrein

In de jaren negentig van de vorige eeuw heeft het toenmalige NS Cargo besloten de exploitatie van het intermodaal vervoer uit kostenoverwegingen te veranderen. In de Rotterdamse haven werden oorspronkelijk op alle kades en bij alle havenbekkens de losse wagens met containers verzameld en via het rangeerterrein Kijfhoek in het wagenladingvervoer afgevoerd. Dit was een kostbaar proces,

waar onvoldoende opbrengsten tegenoverstonden. NS Cargo heeft besloten om in de Rotterdamse haven de overslag van containers en andere laadeenheden te concentreren op twee grote terminals, namelijk bij het Rail Service Centrum (RSC) in het Waalhavengebied en bij de ECT-terminal op de Maasvlakte.

Bovendien werd gestart met het inleggen van de zogenoemde shuttletreinen: treinen met een vaste samenstelling, die continu heen en weer pendelden tussen de Rotterdamse terminals en de terminals in het achterland. Op

deze wijze werden veel kosten bespaard, werd de omloop van de containerdraagwagens verbeterd en werd de treindienst versneld. Dit concept is vanaf 1995 vanuit Nederland ingevoerd en geleidelijk in Europa uitgebreid. Ook vanuit andere havens, zoals Hamburg en Antwerpen, werden netwerken van shuttletreinen ingelegd.

De shuttletrein werd niet alleen voor de maritieme containers ingezet, maar ook voor de continentale lading. De firma Trailstar verhuisde daarom van Rotterdam Noord naar het RSC en had daarbij de mogelijkheid niet alleen continentale lading aan te trekken, maar neemt nu ook maritieme containers mee.

Technische ontwikkelingen

Met de verdere ontwikkeling van het intermodaal vervoer is er voortdurend behoefte geweest om de efficiency van dit vervoer te verbeteren. Voor het vervoer van grote aantallen containers uit de havens naar het achterland is het van belang zoveel mogelijk containers in één trein mee te kunnen nemen. In Amerika heeft men de oplossing gevonden in het rijden in double stack, dat wil zeggen twee container op elkaar gestapeld. Vanwege de vele tunnels en de bovenleiding lijkt dit in Europa geen oplossing. Wel worden testen uitgevoerd om met langere treinen te rijden. De maximale lengte voor containertreinen is momenteel op enkele baanvakken 700 meter (o.a. voor de treinen tussen Rotterdam en Veendam). Zowel in Nederland als in Zwitserland wordt gestudeerd op een treinlengte van 1000 of meer meter. Dit vereist niet alleen aanpassing van bijvoorbeeld de beveiliging van spoorlijnen, maar ook van terminals, die nu meestal een spoorlengte van 700 meter hebben.

Voor het continentaal vervoer wordt vooral naar vereenvoudiging van de overslag gezocht. Opleggers, die in het intermodaal ver-

Rotterdam Rail Feeding wordt door enkele spoor-wegbedrijven ingehuurd om de containershuttles de terminal van de ECT op de Maasvlakte in te zetten en weer uit te halen. Op 20 september 2005 is RRF actief op de Rail Terminal West van de ECT.

Een Amerikaanse ontwikkeling, die ook enkele jaren door de Bayerische Trailerzug (BTZ) in Duitsland is ingezet, is de zogenaamde RoadRailer, waarbij opleggers op spoorwegdraaistellen worden geplaatst, 7 juni 2001 in Brenner.

voer worden ingezet, moeten verstevigd zijn om met een kraan overgeslagen te kunnen worden. Dit kan alleen op relatief dure terminals.

In Amerika is de oplossing gevonden door de opleggers op spoorwegdraaistellen te plaatsen. Hierbij is sprake van de RoadRailer, waarbij de opleggers wel weer aangepast moeten worden om de speciale krachten tijdens het spoorvervoer te kunnen verwerken. In Duitsland heeft de Bayerische Trailerzug Gesellschaft (BTZ) deze techniek enkele jaren in de normale dienst toegepast met verbindingen van München en Keulen naar Verona. Uiteindelijk is deze vorm van vervoer in Europa niet levensvatbaar gebleken.

Om toch opleggers, die niet aangepast zijn om met een kraan overgeslagen te worden, in treinen te kunnen meenemen, zijn nieuwe technieken ontwikkeld, zoals Modalohr in Frankrijk en Trailers-on-Train in Nederland. Bij Modalohr kan de vloer van de spoorwagon draaien, waarna een trekker de oplegger op de wagon rijdt. Deze techniek wordt in Frankrijk in de normale dienst toegepast en zal verder uitgebreid worden. Bij Trailers-on-Train wordt de oplegger in een korf gereden, die met de kraan in de spoorwagon wordt geplaatst. Het project Trailers-on-Train is nog in de testfase, maar zal mogelijk in de komende jaren de basis voor een verdere groei van het intermodale vervoer kunnen zijn.

Voor de toepassing van intermodaal vervoer voor kleine netwerken zijn overslagtechnieken ontwikkeld, waarbij de laadeenheid op eenvoudige wijze van een vrachtauto op een spoorwagon geplaatst kan worden zonder dat er een kraan aan te pas komt. Het ACTS-systeem wordt in verschillende landen gebruikt, waaronder in Nederland ook in het afvalvervoer. ACTS staat voor het Afzet Container Transport Systeem.

De speciaal voor dit vervoer ontwikkelde spoorwagens zijn voorzien van drie draaiframes, die op de laad- of losplaats 37-45 graden draaien. De vrachtauto is voorzien van een haak- of kettingsysteem, waarmee de afzetcontainer wordt verplaatst van de spoorwagon op de vrachtauto of andersom.

Een techniek, die lijkt op het ACTS-systeem en veel voorkomt in Zwitserland en Oostenrijk, is het Mobiler-systeem. Bij dit systeem worden normale wissellaadbakken of containers ingezet. In de laad- of losplaats wordt de vrachtauto naast de spoorwagon geplaatst. De vrachtauto is aangepast voor deze overslagtechniek, waarbij de laadeenheid hydraulisch en stap voor stap zijwaarts wordt verschoven tussen de spoorwagon en de vrachtauto. Deze techniek wordt vooral toegepast voor distributienetwerken, bijvoorbeeld voor McDonalds in Zwitserland of de bierdistributie in Oostenrijk. De groei van het aantal containers, dat in onze havens wordt overgeslagen en de ontwikkeling van het continentaal vervoer zorgen ervoor, dat we in de komende jaren het intermodaal vervoer als belangrijke sector voor het railvervoer kunnen blijven zien. Veel containers en andere laadeenheden zullen gebruik gaan maken van de Betuweroute.

Tekst & foto's: Gerrit Nieuwenhuis

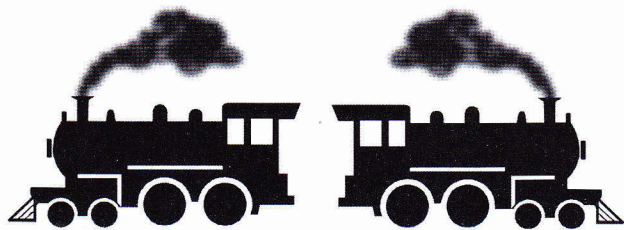

Een eenvoudige overslagtechniek tussen trein en vrachtauto is de Mobiler, die in Zwitserland als Cargo Domino wordt ingezet. Opname in Landquart op 18 december 2002.

De Mobiler wordt tijdens de Transportbeurs 2002 in München als Cargo Mover gepresenteerd. Via een eenvoudig systeem kan de vrachtautochauffeur de container op de trein zetten.

Bakx Modeltreinen

De gezelligste treinenwinkel van het Gooi
Laarderweg 3 Tel: 035-6918410 1402 BA Bussum

JOCADIS BELGIE P.V.B.A.

BRUSSELESTRAAT 53
7850 EDINGEN
Tel. (02) 395 7105

GROTE KEUS N.M.B.S. ROLLEND
MATERIAAL – SIGNALISATIE –
VRACHTWAGENS.
BESTE PRIJZEN!
50 MERKEN VAN ROLLEND
MATERIAAL – 70 MERKEN TOEBEHOREN –
OKKASIES – BOEKEN - FOTO'S
WWW.JOCADIS.BE WEBMASTER@JOCADIS.BE

De nieuwe norm in digitale besturing

Na de ECoS, straks ook boosters 4A - 8A, ook voor central station!), SwitchPilot en SwitchPilot Extension

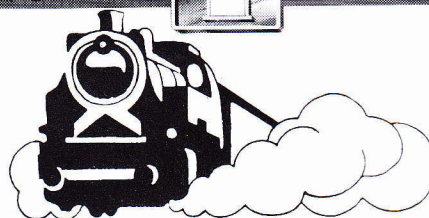
Train Service Danckaert is importeur voor ESU, als ook voor HOBBY TRADE en MKB-modelle. Vraag uw catalogus bij Uw dealer of bij de importeur T.S.D., Hamiltonpark 14 8000 Brugge, België
www.modeltrainingservice.com

T

S

D

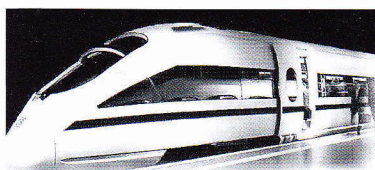
TECHNO HOBBY

Steven Volp b.v.
de modelbouwspecialist

Krommestraat 25-27-29,
Telefoon: 033-4617841

AMERSFOORT

MAART

Deze maand in de aanbieding:

Mehano 78 serie

Gelijkstroom € 107,50

Gelijkstroom

Dig. Sound € 199,95

Wisselstroom

Dig. Sound € 199,95

In 4 uitvoeringen leverbaar.

Tevens voldoende op voorraad
Roco Plan D
Turquoise

Ruime keuze diverse merken & toebehoren, in-/verkoop en inruil occasions, technische dienst, etalage- en testbaan, koffiecormer.

Trein2000

Voor al uw modelspoorwensen!

Concordiastraat 15a
4811 NA Breda
Tel. (076) 533 98 92
Fax (076) 533 98 93
info@trein2000.nl

Parkeergarage naast de deur. Winkel altijd bereikbaar.

Oude Vlijmenseweg 84k
5223 GP 's-Hertogenbosch
Tel. 073-6220469
Fax. 073-6220664

Bezoek ook eens onze webwinkel op:
www.trein2000.nl

Brabantmodelbouw

Elke dag open

Nieuw adres!

Baarle-Nassau / Hertog

Samen met Intertoys onder één dak in het centrum van Baarle-Nassau-Hertog

opruiming weg=weg

FALLER actie op=op

N spoorbouwdozen
aankoop 2 stuks de derde GRATIS

*N spoor wagons/rijtuigen aankoop
2 stuks de derde GRATIS alle merken

*NOCH
alles wat op voorraad is halve prijs

Faller kermis actie H0
wilde muis nu € 99,50
jupiter reuzenrad nu € 129,00
schuifjes schommel nu € 35,00
power toren nu € 99,50
achtbaan nu € 119,00

aanbiedingen
geldig tot 10
maart 2007
* goedkoopste
is gratis

Elke zondag open

Brabantmodelbouw/Intertoys
Oosteinde 1 / Alphenseweg
Baarle-Nassau-Hertog

Maandag 13.00 uur tot 17.30 uur
Dinsdag t/m vrijdag 9.30 uur tot 17.30 uur
Zaterdag en zondag 10.00 uur tot 17.00 uur

UCA

In Railforum januari 2007 vroegen we onze lezers namens de heer Seigers uit Spijkenisse naar de herkomst van een opvallende rail/wegvoertuig. Er waren verschillende lezers die ons uit de droom probeerden te helpen, zo ook Toine Oomen. Hij dacht dat het afgebeelde voertuig een omgebouwde verrijker was. De heer van der Louw stuurde ons een artikel uit een ander tijdschrift, maar kon ons niet meer vertellen. Cees de Bruyn hielp ons een stuk verder: uw foto in Railhobby betreft een UCA-trac. Deze worden in België en wel in Antwerpen door de firma UCA gebouwd. Dit bedrijf is gespecialiseerd in weg/railvoertuigen in allerlei soorten en maten. Het helemaal goede antwoord kwam, hoe kan het anders, uit België van de heer Louis Vits hij schreef:

Geachte redactie,

Als regelmatige lezer van Uw tijdschrift zag ik de vraag betreffende inlichtingen over een 'vreemd spoorvoertuig'. Het betreft hier een voertuig van de constructiefirma UCA uit Antwerpen, België. Het onderstel is van JCB waarop de firma UCA een spoor/wegvoertuig heeft geconstrueerd. UCA staat voor Unimog Center Antwerpen, gesticht rond 1980 door de heren E. Goossens en F. Swolfs. Daar zij allang vertrouwd waren met Unimog van Mercedes en Zweig-Weg spoorgeleidingssystemen besloten zij hun eigen firma te stichten en aangepaste spoor/wegvoertuigen te distribueren en aan te passen voor de haven. Al snel bleek het 'Zweig-weg'-systeem te zwak voor gebruik in de haven. Vooral Swolfs, de technicus, geloofde in sterke en zwaardere systemen op bestaande dragers. Zo werd een MB-trac 1500 omgebouwd naar spoor/wegwagen. Midden de jaren '80 is men overgegaan naar andere merken als Unimog en MB-Trac. Rond 1995, toen Goossens met pensioen ging, is

de firma overgenomen door de importeur van Unimog België, de firma Lambert, met de familie Pirmez als eigenaar. Gezien het verse kapitaal volgde een snelle ontwikkeling. Uiteindelijk ontstond er een samenwerking met JCB uit Engeland, die o.a. graaf/laadcombinaties en verrijkers fabriceert. Op basis van die onderstellen zijn verschillende types ontwikkeld. Het huidige gamma gaat van de RB 20 t/m de RB 28, met de mogelijkheid het voertuig/loc uit te rusten met een afstandsbediening. Evenals de basis, namelijk de Unimog, is de tractie op het

spoor nog steeds via rubberen banden. Als u op het web UCA Antwerpen intikt, komt u op een site betreffende het huidige gamma, als ook op de site van de firma Lambert.

Mochten er nog vra-

gen zijn betreffende speciale voertuigen op spoor, zoals smalspoor- of metrovoertuigen, mag u mij gerust raadplegen. Al meer dan dertig jaar ben ik beroepshalve actief in die sectie.

Commercie

Geachte redactie,

Ik wil proberen met deze brief een discussie op gang te brengen over Rail, Eurospoor en de modelspoorhobby in het algemeen, schrijft de heer Rob Moolenaar uit Zoetermeer. Er wordt al jaren in verschillende modelspoorbladen gesproken hoe de interesse bij de jeugd

voor de modelspoorhobby te wekken. Op Rail heb ik kunnen zien hoe het absoluut niet moet. Al sinds het begin van Rail en Eurospoor bezoek ik deze evenementen en vooral de laatste jaren erger ik mij aan de toegenomen commercie. Rail 2006 spande daarbij de negatieve kroon. Mijn bezoek aan Den Bosch werd een teleurstelling van jehelste. 85% was commercie, het modelspoor nam slechts 10% in beslag en de resterende 5% waren modelauto's.

Als je de jeugd wilt bereiken, moet je meer modelbanen laten zien en minder commercie met torenhoge prijzen. In ga voorlopig niet meer naar Rail toe.

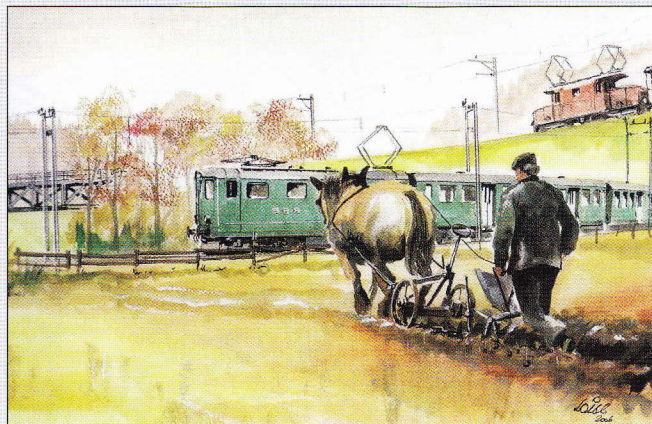
Op Eurospoor was de commercie ook sterk vertegenwoordigd, maar er waren tenminste nog veel modelbanen. Het valt mij op dat de bezoekersaantallen steeds minder worden en ik ben benieuwd hoe u van de redactie en anderen hier over denken.

In memoriam Rudolf L. Merz (1933-2006)

Wie is Rudolf Merz zullen veel lezers zich af vragen. Rudolf Merz was de vaste medewerker van het Zwitserse tijdschrift Loki. Hij illustreerde talloze railplannen met spoorse aquarellen onder zijn kunstenaarsnaam 'Lois'. Tot ver buiten Zwitserland wisten liefhebbers van het Zwitserse spoor zijn aquarellen te waarderen. Op 20 oktober van het vorige jaar is hij na een kort ziekbed overle-

den. In al zijn werken had Lois aandacht voor de mensen. Ook de relatie tussen grootouders en kleinkinderen, voor hem als modelspoordeur heel belangrijk, kwam herhaaldelijk in zijn werk tot uiting. De modelspoor wereld verliest in Lois een betrokken mens en een grote kunstenaar.

De velen die hem van zijn aquarellen gekend hebben, maar ook persoonlijk, ervaren zijn verscheiden als een persoonlijk verlies. -Paul Kleyer

Beste heer Moolenaar, uw brief is niet de enige. Na Rail 2006 en Eurospoor hebben we tientallen brieven en e-mails van deze strekking ontvangen. Dat de jongste jeugd niet meer aan de hobby wil is jammer, maar een gevolg van de veranderingen in de maatschappij. Vroeger reisde je met je ouders met de trein, nu zit je een deel van je leven op de achterbank van een auto met boordcomputer en TomTom. De trein als speelgoed is definitief verleden tijd. De trein als hobby niet. Het promoten van deze hobby is een commerciële aangelegenheid. Waarvoor exposanten en fabrikanten gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. Dat dringt helaas nog niet altijd voldoende tot deze instanties door. Waarbij wel gezegd moet worden dat men het economische tij de laatste jaren niet heeft mee gehad en exposeren kost nu eenmaal heel veel geld.

Wij als redactie blijven ons op dit punt inspannen en staan open voor ideeën uit de lezerskring.

Toekomstplannen van de NMBS

NMBS 2012 verlaat het rangeerstation Antwerpen-Noord richting het Antwerpse ringspoor. In de toekomst plant de Infrabel, de infrastructuurbeheerder van de NMBS, een direct spoor naar Lier. 12 oktober 2006.

Boven het spoor nabij de brug over het Netekanaal in Lier moet nog een nog hogere brug komen. NMBS 2356 passeert hier de brug over het Netekanaal. 1 september 2006.

In de komende maanden komt er een einde aan de diverse grote infrastructuurwerken van de NMBS.

In de voorbije jaren werd onafgebroken in HST-projecten geïnvesteerd. Over enkele maanden wordt dit hoofdstuk afgesloten. Voor de komende jaren staan verschillende grote projecten in de steigers.

Met de nieuwe dienstregeling van december 2006 zijn de vier sporen tussen Brussel en Leuven in gebruik genomen. In april 2007 neemt de NMBS de noord-zuidverbinding onder de Antwerpse spoorwegkathedraal samen met de HSL Noord in gebruik. Einde 2007 komt ook het tweede deel Luik-Aken van de HSL Oost gereed. In december 2002 werd de HSL Leuven-Luik in gebruik genomen. Ook de werkzaamheden aan het station Luik Guillemins schieten goed op. De meeste nieuwe plannen van de NMBS hebben te maken met de mobiliteit rond Brussel en Antwerpen.

De Antwerpse haven vormt de ruggengraat van de Belgische economie. Als de komende jaren geen maatregelen worden genomen, slijbt het autoverkeer rond deze haven dicht. Ook het treinverkeer dreigt vast te lopen. In de komende jaren wordt geleidelijk het Deurganckdok in het noorden van de Antwerpse linker-Scheldeoever in gebruik genomen. Met de komst van nog eens duizenden containers meer dreigt een volledige congestie. De tijds-winst die containerschepen maken door de aanleg van het Deurganckdok dreigt in het vastlopende verkeer verloren te gaan.

Het meeste goederenverkeer wordt afgehandeld in het rangeerstation Antwerpen-Noord op de rechteroever. Daar worden de goederentreinen richting Duitsland en Frankrijk samengesteld. Goederentreinen van en naar industrie op de linkeroever moeten nu met een hele omweg via de Kennedytunnel naar Antwerpen-Noord worden gebracht. Het trage goederenverkeer rijdt er het reizigersverkeer in de wielen. Verder moet dit verkeer de flessenhals nabij het Antwerpse voorstadstation Berchem en het ringspoor passeren. Het toegenomen verkeer van het Deurganckdok kan gewoonweg niet meer via de omweg langs de Kennedytunnel. De aanleg van een spoorwegtunnel naast de bestaande Liefkenshoek autotunnel in het noorden van de haven moet dit probleem oplossen. Het Deurganckdok en Antwerpen-Noord zijn dan nog slechts enkele kilometers van elkaar gescheiden. In de jaren tachtig van de vorige eeuw was er bij de aanleg van de Liefkenshoektunnel even sprake van een spoorwegtunnel. Budgettaire beperkingen en communautaire bezwaren maakten de aanleg onmogelijk. Samen met de bouw van de Liefkenshoektunnel plant de NMBS de aanleg van de zogenaamde Gentboog. Het huidige spoor, komende van de industrie op de Antwerpse linkeroever, takt nabij Zwijndrecht met een boog richting Antwerpen aan op de lijn Antwerpen-Gent. Met de aanleg van een boog richting Gent kan het verkeer dat via de Liefkenshoektunnel van Antwerpen-Noord komt, voortaan rechtstreeks richting Frankrijk sporen zonder een omweg langs de Kennedytunnel. In 2007 worden de werkzaamheden aangevat en in 2011 spoort de eerste trein door de Liefkenshoektunnel.

Diabolo

De grootste Belgische luchthaven Zaventem is met de wagen en de trein heel moeilijk te bereiken. Reizigers en personeel van de luchthaven lopen het risico vast te rijden in de files op de Brusselse ring. Hoewel de luchthaven sinds de Expo '58 over een treinverbinding beschikt, geven vele reizigers de voorkeur aan de wa-

Het goederenverkeer van de Antwerpse haven richting Duitsland en Frankrijk moet de flessenhals op het Antwerpse ringspoor en nabij het station Berchem passeren. NMBS 1212 nadert met een goederentrein het station Berchem. 12 oktober 2006.

gen. Reizigers uit het noorden en het oosten van het land moeten eerst de trein naar Brussel-Noord nemen en daar de trein naar de luchthaven. Treinen uit de richting Luik en Leuven passeren zelf op een boogschuit van de luchthaven. Ze moeten echter eerst even doorsporen naar Brussel-Noord en daar de shuttle naar de luchthaven nemen. Wie in Antwerpen-Centraal de trein naar Zaventem-Luchthaven wil nemen moet rekening houden met een reistijd van een uur tot anderhalf uur. Clientèle uit Nederland moet met de Thalys zelfs via de noord-zuidverbinding naar Brussel-Zuid sporen en moet bij deze reistijd vanaf Antwerpen nog eens met een klein half uurtje extra rekenen. In de Brusselse stations

moet je dan met bagage nog van het ene naar het andere perron sleuren. Met het oog op de komst van de HST Brussel-Keulen werd de lijn Brussel-Leuven op vier sporen gebracht. Van deze gelegenheid maakt de NMBS gebruik om de zogenaamde Nossegem-boog aan te leggen. Reizigers uit Luik en Leuven hoeven sinds 2005 niet meer naar Brussel-Noord te sporen, maar kunnen rechtstreeks naar de luchthaven sporen. Op een kwartiertje spoor je van Leuven naar de luchthaven.

In juli 2005 zette de Vlaamse regering het licht op groen voor de realisatie van een rechtstreekse verbinding tussen Antwerpen en Zaventem-Luchthaven. Het tracé loopt even voorbij Mechelen over de middenberm van

De NMBS wil het verkeer langs de Kennedytunnel ontlasten. In de toekomst loopt het verkeer van het rangeerstation Antwerpen via de nieuwe Liefkenshoektunnel rechtstreeks naar de lijn naar Gent. Motorstel 449 verlaat hier de Kennedytunnel richting Gent. 12 oktober 2006.

Railhobby 100% online!

Railhobby is nu ook online te lezen. Een nieuw concept dat wij steeds verder uit gaan breiden. Bekijk een uitgave, raadpleeg een artikel, zoek in het archief... Railhobby brengt u eenvoudig en snel de gewenste informatie, gratis voor ClubCardhouders!

**Nieuw
download de poster
op groot formaat!**

- Online lezen zonder downloads
- Extra's bij artikelen en advertenties
- Gemakkelijke zoekfunctie
- Online archief
- Altijd bereikbaar
- Enkele dagen vóór verschijning al online

Gratis voor all-in abonnees (abonnees van de papieren versie). Nog geen abonnee? Neem nu een all-in abonnement (papier+online!), of kies voor een **voordelig online abonnement**. U kunt Railhobby ook **online los kopen**!

**Bezoek dus regelmatig onze website:
www.railhobby.nl**

de autoweg E19. Wie ooit de autoweg E19 tussen Antwerpen en Brussel heeft genomen, heeft zich misschien al afgevraagd waarom er zoveel plaats ingenomen wordt door deze middenberm. Even moeten we ons verplaatsen naar de tijdsgeest in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw: het tijdperk van Koning Auto. De megalomane plannenmakers ontwierpen een snelweg met verschillende lokale afritten met daartussen een supersnelweg met tweemaal drie rijstroken met slechts een afslag halverwege in Mechelen. Bij de aanleg werden te Mechelen zelfs voor miljoenen kunstwerken aangelegd, die nu staan te verkommen. Intussen zorgde de tijdsgeest ervoor dat de plannen voor de supersnelweg werden opgedoekt.

Het hele project rond de luchthaven kreeg de naam Diabolo. Als de plannen gerealiseerd worden, wordt het kopstation Zaventem-Luchthaven een doorlopend station met twee verbindingsbogen naar de oude lijn Mechelen-Brussel in de richting van beide steden. Om de noord-zuidverbinding te ontlasten plant Infrabel, de infrastructuurdochter van de NMBS, bovendien een verbinding tussen

Schaarbeek en Brussel-Schuman. Rond dit laatste station zijn vooral de kantoren van de Europese Unie gevestigd. Bijna de hele verbinding wordt ondergronds aangelegd. Ook reizigers uit Namen zullen dan over een betere verbinding naar de luchthaven beschikken. Omstreeks 2012 moet het hele plan worden gerealiseerd.

Het GEN

In Parijs en andere grote Franse steden is het RER (Réseau Express Régional) een begrip. De voorsteden worden met het stadscentrum verbonden door een net van hoogfrequente treinen. 'Als het in Parijs regent, druppelt in Brussel' is in België een vaak gehoorde uitdrukking. Ook Brussel zag wel iets in het Franse RER. Naar goede Belgische gewoonte werd RER letterlijk vertaald in het GEN (Gewestelijk Expres Net). Brussels Voorstadsnet of REGIO-Rail had misschien beter geklonken.

Doelstelling van het project is de hoofdstad met de voornaamste steden binnen een straal van circa 30 kilometer met hoogfrequente treinen te verbinden. Tijdens de spits rijden er dan om het kwartier treinen naar Brussel met

in de stations een optimale verbinding met metro, bus of tram. Om meer reizigers te vervoeren schaft de NMBS nieuw specifiek materieel aan. Het GEN beslaat 350 km spoorlijnen, 120 stations en stopplaatsen. Per dag rijden 640 treinen.

In 2012 zal het GEN uit 8 spoorwegverbindingen bestaan:

Arenberg (Leuven)-Zottegem/Geraardsbergen

Nijvel-Louvain-la-Neuve-Université

Leuven/Zaventem-Luchthaven-Eigenbrakel

Mechelen-Geraardsbergen

Aalst-Bockstael (Brussel)

Dendermonde-'s-Gravenbrakel

Halle-Vilvoorde

Aalst-Louvain-la-Neuve-Université

Om de doelstellingen te realiseren moeten enkele lijnen naar Brussel op vier sporen worden gebracht:

Brussel-Halle: werd al op 4 sporen gebracht bij de aanleg van de HSL West

Brussel-Leuven: werd op vier sporen gebracht bij de aanleg van HSL Oost en wordt in december 2007 in gebruik genomen.

Brussel-Ottignies: werk in uitvoering.

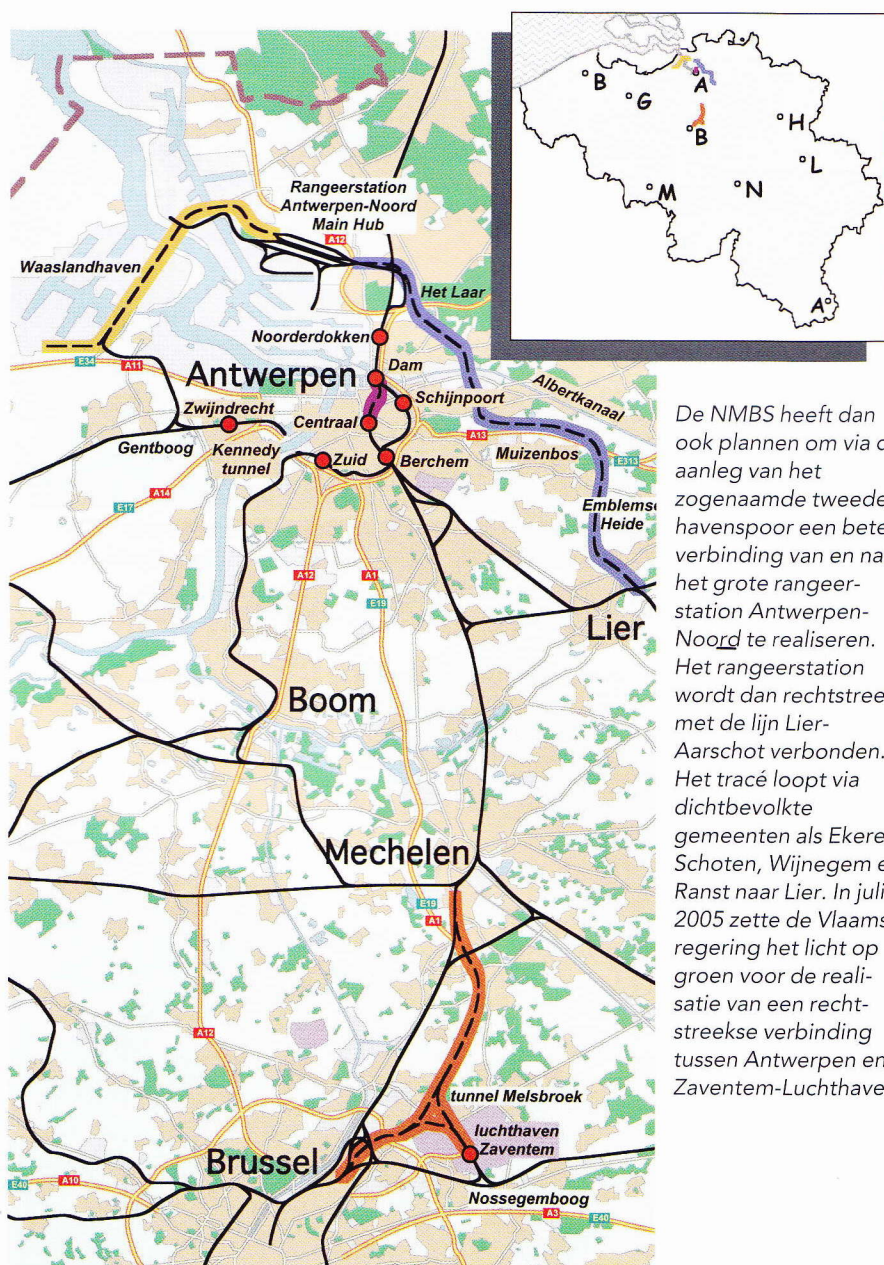
Brussel-Nijvel en Brussel-Denderleeuw: nog uit te voeren.

De diverse gewestelijke overheden (Brussel, Vlaanderen en Wallonië) en de NMBS engageren zich om het hele plan tegen 2012 te realiseren.

Het Tweede Havenspoor

Stilaan slibt het verkeer rond de Antwerpse haven dicht. Voor het spoorverkeer dreigt ook de verzadiging. Nagenoeg het hele goederenvervoer wordt nu langs het Antwerpse ringspoor afgewikkeld. Vooral in het station Berchem is de situatie heel precair. De NMBS heeft dan ook plannen om via de aanleg van het zogenaamde tweede havenspoor een betere verbinding van en naar het grote rangeerstation Antwerpen-Noord te realiseren. Het tracé loopt via dichtbevolkte gemeenten als Ekeren, Schoten, Wijnegem en Ranst naar Lier. Nabij Lier duiken echter de grootste problemen op. De spoorweg moet daar via een brug over de Lierse ring. Even verder volgt dan een brug over de Kleine Nete, het Netekanaal en de Grote Nete. Uitschieter is wel de brug over het Netekanaal en de aansluiting met de spoorweg Lier-Aarschot. Nabij de Lierse ring heeft het brugdek een hoogte van 5 meter en nabij het Netekanaal zelfs 12,5 meter. Uiteraard zorgden deze spoorwegplannen rond Lier voor de nodige commoties.

Het Lierse stadsbestuur en het actiecomité 'Lier_onder_spoor' eisen een ondertunneling. De Lierse Modelspoorwegen bouwden in 2002 in opdracht van de stad een maquette die de impact van de geplande spoorwegverbinding moest aantonen. De laatste maanden is het wegens budgettaire beperkingen wel iets stiller geworden rond het tweede havenspoor. Maar ooit komt het project terug op tafel. Het stadsbestuur en het actiecomité kunnen nog niet op beide oren slapen.

De NMBS heeft dan ook plannen om via de aanleg van het zogenaamde tweede havenspoor een betere verbinding van en naar het grote rangeerstation Antwerpen-Noord te realiseren. Het rangeerstation wordt dan rechtstreeks met de lijn Lier-Aarschot verbonden. Het tracé loopt via dichtbevolkte gemeenten als Ekeren, Schoten, Wijnegem en Ranst naar Lier. In juli 2005 zette de Vlaamse regering het licht op groen voor de realisatie van een rechtstreekse verbinding tussen Antwerpen en Zaventem-Luchthaven.

Betuweroute weer uitgesteld

Zoals eerder gemeld is de opening van de Betuweroute die stond gepland voor 2 januari 2007, met zes tot acht weken uitgesteld tot maart van dit jaar. Half december traden ruim twintig burgemeesters van omliggende gemeenten naar buiten. Ze dreigden de nieuwe spoorlijn te blokkeren als allerlei onvolkomenheden niet zouden zijn aangepakt. Met name het feit dat het blijkbaar ondoenlijk is om delen van de bovenleiding in geval van calamiteiten stroomloos te maken, weegt zwaar. Volgens direct betrokkenen zou mismanagement daarbij een niet onbelangrijke rol hebben gespeeld.-GF

NS Reizigers

De NS heeft eind december bij Bombardier 200 Intercity-dubbeldeksrijtuigen van het type VIRM besteld. Met de order, goed voor 20.000 extra stoelen, is een bedrag van 433 mio euro gemoeid. De NS heeft bedongen dat het nieuwe materieel dat bij de vestigingen in Görlitz (ruwbouw) en Aken (de vroegere huisleverancier Talbot, voor de afwerking) wordt gebouwd, snel wordt geleverd. De eerste van de 50 vierdelige treinstellen worden medio zomer 2008 in dienst genomen, de laatste in maart 2009. NS Reizigers beschikt al over 668 VIRM-bakken.

In vergelijking met het bestaande materieel worden de trappen naar de beide verdiepingen breder. Ook worden de airco-installaties verbeterd. De reizigers in de eerste klasse krijgen voorts de beschikking over een stroom-

Deutsche Bahn bestelt ETCS-systeem

De Deutsche Bahn AG heeft begin december 2006 bij een consortium dat door Alstom en Siemens Transportation Systems wordt gevormd, het ETCS-systeem voor 26 meerstroomsysteemlocomotieven van de serie 189 besteld. Bij de opdracht is ook de levering van 26 ATB-kasten inbegrepen. De order omvat de optie voor nog eens 18 van deze installaties. Met dit ETCS-systeem kunnen de locomotieven straks probleemloos van de Rotterdamse havens naar Emmerik rij-

den. Uiteindelijk is het de bedoeling dat er een Europese goederencorridor naar Genua komt. De Betuweroute behoort samen met de HSL-lijnen Wenen-Boepapest, Madrid-Barcelona, HSL-Zuid, Mattstetten-Rothrist (Zwitserland) en Rome-Napels tot de eerste trajecten in Europa waar het nieuwe standaard beveiligingssysteem European Train Control System wordt toegepast. Siemens gaat de bestelde apparatuur in de eigen fabriek in München-Allach inbouwen en zorgt ook voor de toelating van de betreffende machines in Nederland. De 26

locomotieven behoren tot de 100 meerstroomsysteemlocomotieven (type ES64F4) die Siemens tussen 2002 en 2005 aan de DB AG heeft geleverd. Alstom verzorgt de levering van de ETCS level 2 en ATB-installaties en ook dat deze worden goedgekeurd. De installaties worden gebouwd in de Alstom-fabriek in Charleroi. Het is de bedoeling dat medio maart de proefritten met de eerste aangepaste 189-er op de Betuweroute zal worden gehouden. Eind van dit jaar moet de inbouw van de apparatuur zijn afgerond.-GF

Siemens en Alstom hebben de opdracht gekregen om 26 meerstroomlocomotieven van de serie 189 te voorzien van ETCS. Voorts krijgen ze ATB. Loc 189 010 tijdens een proefrit in Horst-Sevenum, 16 november 2006. (foto Sevrien Ferrée)

aansluiting. Ongeveer dertig procent van de 400 stoelen van elk treinstel is gesitueerd in stiltezones. Daarmee wordt geprobeerd meer zakenreizigers de

trein in te lokken. Last but not least de stoelen. Deze worden bekleed waardoor duidelijker verschil tussen de eerste en tweede klasse ontstaat.-GF

Twee VIRM-viertjes rijden op 10 november 2006 ter hoogte van Rumelaar. (foto Sevrien Ferrée)

RandstadRail

De ontwikkelingen rond RandstadRail krijgen steeds meer het karakter van een soap. Op één dag, 29 november 2006, ontspoorde twee voertuigen. De eerste, Citadis-tramstel 4021, liep bij Ternoot uit de rails, de ander, RET-metrostel 5262 liep ter hoogte van het Forepark op een wissel van de baan. Als reactie legde de Inspectie van Verkeer en Waterstaat (IVW) het verkeer van RandstadRail plat. Met uitzondering van de metrodienst tussen Rotterdam Hofplein en Nootdorp op de Erasmuslijn.

Het ongeluk met het Rotterdamse stel had de meeste impact. Wagen 5262 botste na de ontsporing tegen de betonnen voet van een bovenleidingsmast. Daardoor liepen zeventien inzit-

tenden verwondingen op. Was het metrostel tegen de stalen mast gereden, dan was het leed naar alle waarschijnlijkheid veel erger geweest. Kenners lieten weten dat de kans dan groot was geweest dat de wagen zou zijn gekanteld. Met alle gevolgen van dien. Voor de reizigers werd een uitgebreid vervangend gratis busnet ingericht; RET en HTM stelden direct onderzoeksteams samen om oorzaken van de ontsporingen te analyseren. Daarbij werd ook externe expertise bij het adviesbureau Delta Rail ingehuurd. Ook de Ongevallenraad stelde een onderzoek in naar de gang van zaken.

In het AD van 6 december 2006 maakte hoogleraar Ingo Hansen van de Technische Universiteit Delft kenbaar dat er wel eens van een ontwerpfout sprake kan zijn. Er zou te weinig ruimte tus-

Metrostel 5262 van de RET is bij de halte Forepark uit de rails gelopen, 29 november 2006. (foto Eric Sallevelt)

sen de flenzen en de rails zijn. In bogen, op wissels en bij het begin van een helling is daardoor de kans op ontsporingen groot. In Duitsland geldt volgens de wetenschapper een standaardbreedte voor lightrail-materieel. In Nederland ontbreekt die regelgeving. Elke regio of stad kan z'n eigen normen stellen. Als er

dan zoals in het geval van RandstadRail verschillende netten aan elkaar worden geknoopt, dan kunnen er grote problemen ontstaan. Een betere computersimulatie had volgens Hansen veel onheil kunnen voorkomen. Overigens blijkt deze ontsporing van het RET-stel te wijten aan een foute wisselstand.-GF

Bentheimer

Bij de Bentheimer Eisenbahn is weer sprake van houtvervoer. Op 16 en 17 november 2006 was een ex-216 van de DB, OHE-locomotief 200086, in Bentheim Nord aanwezig met een houttrein die met dennenstammen uit het naburige Bentheimer woud werd gevuld. Op de laatst genoemde dag reed rangeer locomotief D4, die ook met de houttreinen in de weer was, met een korte trein naar het materiaaldepot van de Bundeswehr in Ochtrup Brechte. Een opvallende rit omdat deze zijlijn slechts een enkele keer wordt bereden. De tweeassige Köf ziet er al een tijdje anders uit doordat er op het dak van de cabine twee luchtcilinders zijn aangebracht.-GF

Köf D4 van de BE rijdt op 17 november 2006 ter hoogte van Gildehaus op weg naar het militaire depot in Ochtrup-Brecht. (foto Sevrien Ferrée)

Arriva

Arriva heeft eind november bij Stadler zeven elektrische treinstellen van het type GTW besteld. Het nieuwe materieel zal in 2008 worden afgeleverd. De treinstellen, die een waarde van zo'n 30 miljoen euro hebben, zijn bestemd voor de Merwede-Lingelijn Dordrecht-Geldermalsen waar Arriva sinds 10 december 2006 de exploitatie voor haar rekening neemt. Van de GTW's zijn nu 421 diesel- en elektrische exemplaren verkocht. De Regio Shuttle RS1 telt 354 stuks, terwijl van de FLIRT nu 325 treinstellen zijn besteld c.q. afgeleverd.-GF

OHE-loc 200086 rangeert in Bentheim Nord met een houttrein, 17 november 2006. (foto Sevrien Ferrée)

PEG-motorwagen 643.13 verlaat Enschede en is op weg naar Gronau en Dortmund, 16 oktober 2006. (foto Guus Ferrée)

Enschede-Gronau

In het weekeinde van 25 en 26 november 2006 werd met twee gratis rijdagen het feit herdacht dat de spoorlijn Enschede-Gronau vijf jaar eerder werd heropend. Nadat in 1981 dit grensbaanvak werd gesloten, reed er

met uitzondering van een enkele Sik en BOREG geen trein meer tussen beide steden. Maar dankzij de initiatieven van toenmalig verkeerswethouder Dick Buursink van Enschede die de regio Twente aan zijn zijde had, werd de lijn toch weer heropend. De reizigersaantallen tussen beide

steden zitten nog steeds in de lift. Werden in 2002 van maandag tot en met vrijdag gemiddeld 1000 reizigers vervoerd en 1800 op de zaterdag (marktdag in Enschede), in 2006 bedragen die aantallen 1800 respectievelijk 2500. Opmerkelijk is de groei op de doordeweekse dagen. In 2005

was dat nog 1400. Het zondagaanbod steeg in deze tijdspanne van 900 tot 1200. De groei blijkt wel uit het drukke zaterdagsverkeer. De getallen hebben betrekking op de treinen van de DB (naar Münster) en de PEG (Dortmund) die gezamenlijk het grensbaanvak benutten.-GF

De DB Talents 643 059 en 064 rijden langs het Muziekkwartier in wording op weg naar het eindpunt in Enschede op 16 oktober 2006. (foto Guus Ferrée)

Eindhoven-Hasselt

De Vlaamse bus- en trammaatschappij De Lijn en het regiobestuur SRE onderzoeken de mogelijkheid om een tram of een lighttrain aan te leggen tussen Hasselt, Neerpelt, Valkenswaard en Eindhoven. De nieuwe railverbinding, die na 2015 in gebruik zou moeten worden genomen, moet zorgen voor een ontlasting van de drukke N69. De lijn is in eerste instantie voor regionaal vervoer bestemd, maar is ook van belang voor het reizigersvervoer tussen Eindhoven en Brussel.

De Lijn heeft enige tijd geleden bij het consortium Siemens/Bombardier tien lagevloertrams van het type MGT6 besteld. Met de aankoop van deze 29,1 meter lange en 39 ton zware tramstellen is een bedrag van 21 miljoen euro gemoeid. Zes eenrichtingswagens zijn bedoeld voor de kustlijn Knokke-De Panne. De overige vier die als tweerichting-

stellen zijn uitgevoerd, gaan naar Gent. Ze worden in 2007 geleverd. De Lijn beschikt dan over 112 van deze wagens die behalve op De Lijn en in Gent ook in Antwerpen rijden. Dat aantal wordt mogelijk uitgebreid, want het bedrijf is van plan om nog eens 98 exemplaren van dit materieel aan te schaffen.

Ondertussen worden met enige regelmaat gelede stellen van De Lijn uit Gent en Antwerpen naar Bombardier in Bautzen gestuurd. Daar worden de haarscheurtjes hersteld, die in 2005 aan het licht zijn gekomen. Voorts worden andere kleine reparaties doorgevoerd.-GF

Motorwagen 6306 van De Lijn uit Gent wordt met een dieplader naar Bautzen gebracht voor herstel van de haarscheurtjes. Het convoi exceptioneel maakt een gedwongen zondagse ruststop bij de grensovergang A1/De Poppe, 12 maart 2006. (foto Guus Ferrée)

Sprinter tweetje 2009, opgenomen op 3 juli 2004 bij de halte Voorburg 't Loo. Dit materieel wordt voorlopig niet van een nieuw jasje voorzien. (foto Sevrien Ferrée)

Sprinters

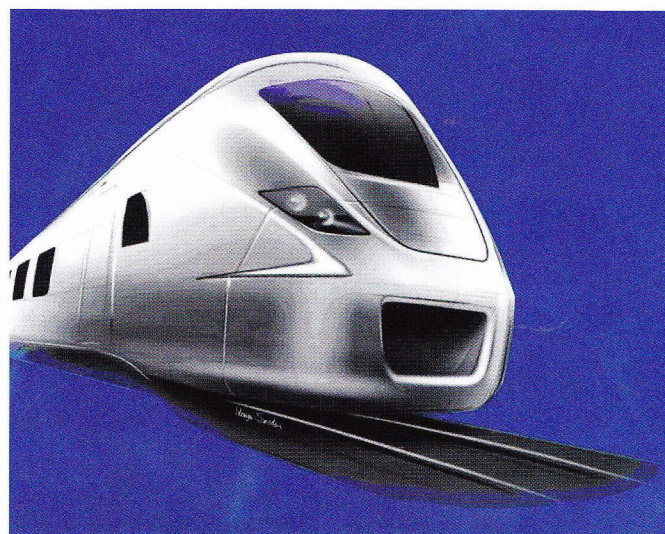
De modernisering van de Sprinter tweetjes heeft geen hoge prioriteit meer bij NS Reizigers. Als gevolg van de materieelkrapte heeft de directie besloten de facelift naar een nog nader te noemen tijdspad te verschuiven. NSR kan het op dit moment als gevolg van het nijpende materieeltekort namelijk niet stellen zonder het tweedelige SGM-materieel. De modernisering van de driedelige Sprinters is zoals bekend in oktober afgerond.-GF

Unit Cargo

De grensoverschrijdende Unit Cargo treinen van Railion, gemengde goederentreinen die reden tussen Seelze, Bad Bentheim, Hengelo en het rangeerterrein Kijfhoek zijn voorgoed uit beeld verdwenen. Met ingang van 10 december van het afgelopen jaar heeft het goederenbedrijf deze UC-treinen wegbezuinigd. De laatste Seelze Express reed voor het laatst op zondag 3 december. Loc 1613 tekende voor de afscheidsrit. Alleen de nachtelijke trein 45755 blijft vooralsnog gehandhaafd. Dat geldt ook voor de UC-dienst Onnen-Leer en de Unit Cargo-treinen die van en naar Gremberg ten zuiden van Keulen zijn ingelegd. Van 27 november tot en met 5 december reden de UC's tussen Leer en Onnen in verband met werkzaamheden aan de spoorlijn Leer-Oldenburg via Bad Bentheim naar Nederland.-GF

Alstom

Het particuliere Zweedse spoorwegbedrijf Skånetrafiken heeft bij Alstom LHB 49 elektrische treinstellen van het type Lirex besteld. Met de order is een bedrag gemoeid van 240 miljoen euro. De vierdelige treinstellen worden in Salzgitter-Watenstedt gebouwd. Ze worden afgeleverd in de tweede helft van 2009. De directie van Alstom LHB is tevreden met de derde leveringsopdracht voor de Lirex. Na een eerste order in 2002 uit Zweden voor 71 stuks (de helft is inmiddels afgeleverd) en een opdracht van de DB is dit pas de derde bestelling voor dit type materieel. In totaal zijn er nu 157 stuks besteld c.q. gebouwd. Skånetrafiken is van plan met de Duitse stellen het bestaande bestand te moderniseren en uit te breiden. De maatschappij

Skånetrafiken heeft 49 treinstellen van het type Lirex bij Alstom LHB besteld. (foto Alstom LHB)

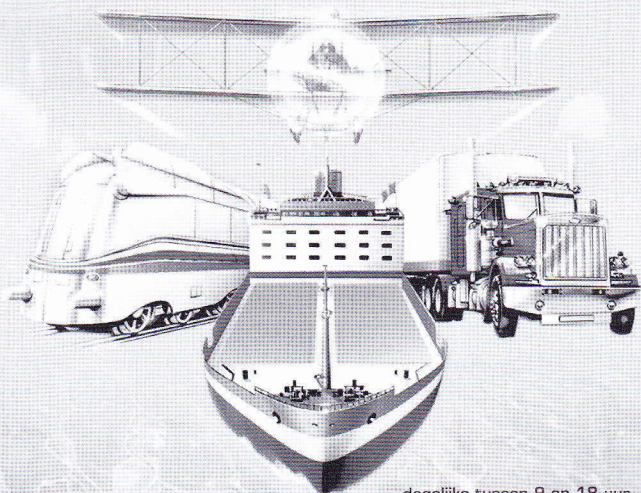
heeft nieuw materieel nodig, omdat de laatste jaren een reizigerstoename van zo'n vijftien procent kon worden gehaald. Het bedrijf is verantwoordelijk voor de helft van het reizigers-

vervoer in het zuiden van Zweden. Overigens is 95 procent van de nieuwe Lirex recyclebaar.-GF

INTER-MODELLBAU

29e tentoonstelling voor
modelbouw en modelsport

dagelijks tussen 9 en 18 uur
zondag tussen 9 en 17 uur

18 t/m 22 april 2007

De grootste tentoonstelling in Europa met
meer dan 20.000 afzonderlijke modellen op
een oppervlak van meer dan 48.000 m²

Welkom in Dortmund!

Mythos modelbaan
Ga mee op ontdekkingsreis:

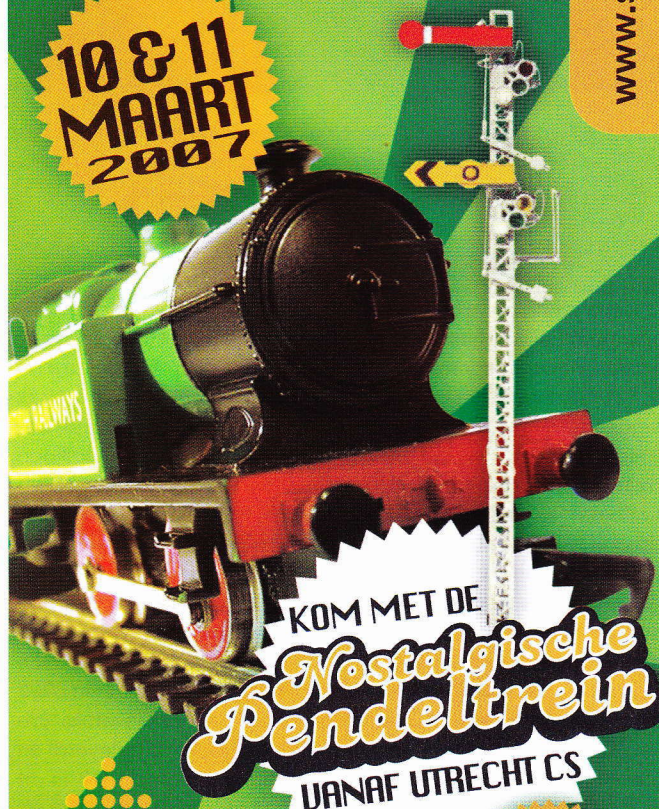
- meer dan 40 modelbanen, waaronder de mooiste van heel Europa
- de nieuwste producten en super aanbiedingen van topmerken
- "Café Lokschuppen" met specialistenforums, workshops, etc.

www.intermodellbau.de
messe@westfalahallen.de

Messe Westfalahallen Dortmund

MODELBOUW WEEKEND

10 & 11
MAART
2007

KOM MET DE
**Nostalgische
Pendeltrein**
VANAF UTRECHT CS

KOOP NU
KAARTEN
ONLINE

- Kilometers spoorbanen
- Seinhuisdemonstratie
- Miniatuur stoomtrein
- Product presentatie
- Modelspoorruilbeurs
- Stomende Arend
- Kinderhoek
- Live Muziek

HET SPOORWEGMUSEUM

Dat moet je beléven!

Maliebaanstation • Utrecht

www.spoorwegmuseum.nl

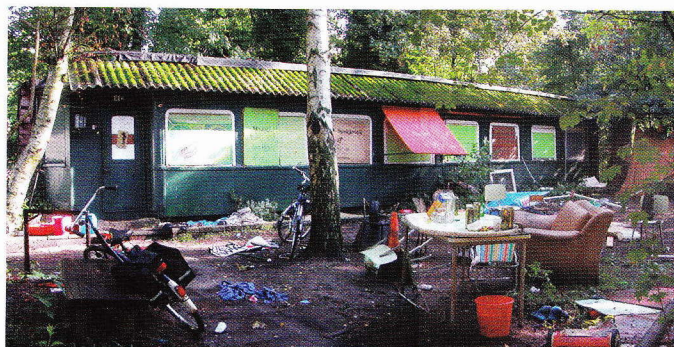
Sloop noodwoning ZHESM C 9901

De C 9901 staat als noodwoning in Bosch en Duin en werd tot voor kort door krakers bewoond. Krakers hebben het vermogen om, voordat zij uitgezet worden, eerst de boel grondig te slopen. Zo ook de C9901. De ramen zijn met PUR-schuim volgeplakt, de binnenste betimmering is half gesloopt, en de paar bronzen handgrepen die er nog op zaten zijn eraf gehaald. Het heeft de staat van de wagen er niet beter op gemaakt. De SGB toonde interesse om het rijtuig als noodwoning te behouden (het Spoorwegmuseum bezit een dergelijk motorrijtuig in prachtig geres taureerde toestand), maar loopt nu tegen het probleem aan dat er veel te weinig tijd en geld beschikbaar is om alles te regelen.

De kosten om het rijtuig te bergen, inclusief zaagwerk e.d., gaan ongeveer € 8000,- bedragen. Hierin zijn begrepen de kosten van twee flinke kranen, het maken van een rijvloer, herstel achteraf van het onherroepelijk daarbij te beschadigen fietspad, verplaatsen van verkeersborden, zagen van vijf erg grote bomen en het maken van een fundering in Goes. Binnen de SGB is gekeken naar wat haalbaar is. Conclusie: rijvaardig herstellen is op papier haalbaar, in de praktijk niet echt te realiseren.

Een andere optie is die van het uitbeelden van het hergebruik van het rijtuig als woning. Dit heeft de voorkeur en was ook de bedoeling voordat de prijzen voor transport bekend waren. De SGB beschikt helaas niet over de financiële middelen.

De voormalige eigenaar heeft laten weten dat er een sloopvergunning is afgegeven en het terrein waarop de wagen staat verkocht is met de voorwaarde dit leeg op te leveren. Eind januari moet de wagen dan ook weg zijn. Wat kun je dan nog doen? De bak is van hardhout opgebouwd, iets wat hard nodig is voor het restaureren van de vele andere rijtuigen. Het NSM heeft interesse in de oude ruitjes in de lichtkap en de twee

Dit is dus wat krakers overlaten van een waardevol historisch monument. Om hier weer een rijdend en toonbaar cultureel erfstuk van te maken, heb je iets meer nodig dan alleen een hamer en een zaag, 5-10-2006, Bosch en Duin. (foto Nico Spilt)

nog aanwezige oorspronkelijke tussendeuren voor hun ZHESM-rijtuig. Aan verdere detail is er niets meer op het rijtuig te vinden. Alle ornamenten e.d. zijn weg. Een kratje ijzer zoals deurscharnieren en een grote berg hout zullen alles zijn wat overblijft. Subsidie in het kader van museaal mobiel erfgoed lukt niet, het heeft geen museumstatus omdat er nog een gelijk exemplaar bestaat. Geen status betekent geen geld. Dus ter plaatse slopen is helaas het antwoord.-HR

De in het spoorwegmuseum verblijvende ZHESM 6. Vergelijk dit cultureel erfstuk maar eens met de foto uit Bosch en Duin, Utrecht 29-5-2005. (foto Nico Spilt)

Stichting RoMeO

Na herstel van een aanrijdingschade keerden motorrijtuig 15 (kleine Schindler) en motorrijtuig 542 terug naar de remise Hillegersberg. Mr. 606 verblijft nog in de CW (= Centrale Werkplaats), terwijl mr. 608 er met een defekte motorgenerator naartoe werd gebracht. Helaas werd in november het museummotorrijtuig 5024 met graffiti beklad en dat moet nu ten koste van veel arbeid en geld weer schoon gemaakt worden.-HR

Begin jaren '80 van de vorige eeuw bood de Westzeedijk een geheel andere aanblik dan vandaag de dag. De kleine Schindler mr. 10 vastgelegd voor de brandweerkazerne aan het einde van de Westzeedijk. (foto Hans Reints)

SGB vervangt spoor

Eind maart gaat de SGB ca. 600 m spoor vervangen. Vanaf het station SGB tot aan de overweg met de A. Fokkerstraat. Bij genoeg financiële middelen wordt dit uitgebreid met nog eens 900 m spoor op het aansluitende traject. Dit nogal ingrijpende werk bestaat niet alleen uit het volledig vervangen van de sporen en dwarsliggers maar ook alle bomen op de spoordijk moeten worden gekapt. Het dijklichaam wordt opnieuw geveld, en er wordt een compleet nieuw ballastbed gemaakt. Een erg kostbare operatie maar wel een die dringend noodzakelijk is aangezien de sporen van de lijn nog voornamelijk uit gebruikt materiaal bestaan, dat na WO2 van afvoer naar Duitsland is teruggelegd. NS heeft in de jaren '60 de spoorstaven van links naar rechts gewisseld, maar op dit moment zijn beide staven volledig versleten. In het profiel van vrije ruimte zijn in de jaren '80 door de toenmalige eigenaar van de lijn op diverse stukken populieren geplant, die nu gekapt mogen worden. De wortels van deze bomen hebben voor het dichtgroeien van het ballastbed gezorgd, dat daardoor niet meer goed afwatert. De materialen voor dit onderhoud zijn afkomstig van de opbraak van het emplacement Utrecht GE en in 2006 aan de SGB geschonken door Holland Rail Consult en NS Vastgoed.-HR

50 jaar Benelux-treinen

DEEL 2

In 2007 komt de nieuwe hogesnelheidslijn tussen Amsterdam en Antwerpen/Brussel in dienst. Dat betekent niet alleen nieuwe treinen over een nieuwe lijn, maar ook het einde van de Benelux-dienst in de huidige vorm. In 2007 heeft de Benelux-dienst er precies vijftig jaar op zitten. Voor Railhobby is dit 'jubileum' aanleiding voor een terugblik.

In 1986 reden de nieuwe rood-gele Benelux-treinen nog volop proefritten. De locs waren al eerder uitgeprobeerd voor de D-treinen van Amsterdam naar Brussel en Parijs. Op een mistige 9 oktober 1986 verlaat NMBS-loc 1188 met drie nieuwe rijtuigen Den Haag HS.

In een serie van vijf artikelen presenteert Railhobby de Benelux-Hondekopen uit 1957, de blauw-gele trek/duwtreinen uit 1976 en de rood-gele Beneluxen uit 1986. Het eerste (zie RH 07/02) en tweede deel van de serie bestaan uit een terugblik op het grootbedrijf. Deel 3, 4 en 5 behandelen de Benelux-treinen in model.

Na het geknutsel van de NS en NMBS ontstonden zes treinstammen met de samenstelling locomotief, drie NS-rijtuigen Plan W, de AB en A van de NMBS en de stuurstand van de NS. De nieuwe trek/duwtrein had 78 plaatsen in de eerste klasse en 300 in de tweede. De samenstelling van de trek/duwtreinen bleek weinig onderhoudsvriendelijk. Om de Nederlandse en Belgische rijtuigen uit de treinen te nemen, moesten deze uit elkaar worden gerangeerd. In 1977

werd dit opgelost door de volgorde van de rijtuigen in de trein te wijzigen. Na de loc volgden eerst de Belgische A- en AB-rijtuigen en vervolgens twee of drie Nederlandse Plan W's en de stuurstand. Bij onderhoud kon de trein eenvoudig in een Nederlands en een Belgisch deel worden gesplitst. Het onderhoud had nog een gevolg voor de trek/duwtreinen: om het binnenkomen in de werkplaats Zaanstraat in Amsterdam te vergemakkelijken, stonden de stuurstanden bij vertrek uit Amsterdam voorop. Dankzij de komst van de nieuwe trek/duwtreinen konden NS en NMBS de dienst tussen Amsterdam en Brussel flink uitbreiden. Tot 1974 waren er zeventien slagen tot Antwerpen, waarvan er veertien doorredden naar Brussel. Vanaf de zomerdienst 1974 reden alle zeventien treinen door naar Brussel, waarvan negen met

Op zaterdag 2 april 2005 pas-seert loc 1188 Dordrecht-Zuid op weg naar Roosendaal. De rijtuigen hebben inmiddels hun revisie achter de rug. Met uitzondering van het eerste A-rijtuig en de Bs zijn alle rijtuigen in deze trein blauw.

Op 8 januari 1985 passeert een Benelux-trek/duw het winterse Lisse op weg naar Leiden. Tot de zomerdienst van 1986 reden de Beneluxen via de Oude Lijn.

EXTRA ONLINE

Meer lezen over dit onderwerp?
Klik op dit blokje in de online
uitgave op www.railhobby.nl
Gratis voor abonnees!

online

online

trek/duwtreinen en acht met Benelux-treinstellen.

De eerste generatie Benelux-trek/duwtreinen functioneerde matig. Vanaf het begin waren er problemen met vaste remmen. De Belgische en Nederlandse rijtuigen hadden verschillende typen triplekleppen en de loc zelfs een geheel ander type rem. Ook de schakelinstallatie van de locs zorgde voor problemen. De Belgische locs waren, net als de Benelux-Hondekopen uit 1957, uitgerust met een Jeumont Heidmann-wals, die regelmatig bleef 'hangen'. Daarbij kwam nog het probleem dat de stuurstroombakels van vooral de Plan W's te kort waren en bij rangeren op emplacementen met korte bogen werden beschadigd. Vaak konden de trek/duw-Beneluxen niet vertrekken of was tijdens de rit tussen Amsterdam en Brussel hulp van een re-

Het is 12 april 1986 als een Benelux-trein, geduwd door loc 2554, Hillegom passeert. In de ruimte tussen het spoor lag ooit, en ligt nu weer het perron van het station Hillegom. De foto is gemaakt vanaf het laadperron van de voormalige goederenloods.

Twee Benelux-treinen ontmoeten elkaar onder de kap van Antwerpen-Centraal. (foto Thierry Heijlen)

Vanaf de eerste dag van de zomerdienstregeling 1986 reden de Beneluxen via de Schiphollijn. Aan de defecten van de oude trek/duwtreinen veranderde dat niets. NS-loc 1624 met een defecte stam bij de Warmonderdam, 13 juni 1986.

guliëre NS- of NMBS-loc noodzakelijk. Met het klimmen der jaren holde de beschikbaarheid van locs en rijtuigen achteruit. Er reden te korte stammen en halverwege de jaren tachtig gingen men er zelfs toe over treinen te vervangen door DB-materieel, dat af en toe werd getrokken door de nieuwe Benelux-locs van de reeks 11. Pas met de komst van de tweede generatie trek/duwtreinen kwam er verbetering in de situatie, hoewel ook deze treinen niet altijd storingsvrij hebben gefunctioneerd.

Buiten dienst

Tot april 1987 werden de oude Benelux-Hondekopen en trek/duwtreinen van de eerste generatie door nieuwe trek/duwtreinen vervangen. De locs van de serie 2551-2558 deden daarna nog dienst voor D-treinen van Amsterdam naar Brussel/Parijs en hebben zelfs nog bij het particuliere Lovers Rail dienst gedaan, dat de locs voor een dienst tussen Amsterdam en Haarlem en toeristentreinen naar Lisse (met kopmaken in Leiden) gebruikte. De jaren daarna verschenen de locs in het grensoverschrijdende goederenvervoer naar Sittard en Kijfhoek. In 2006 reden de inmiddels bejaarde locs nagenoeg alle goederentreinen tussen Antwerpen en het rangeerterrain Kijfhoek. De Belgische I4-rijtuigen en de Nederlandse Plan W's keerden terug in de binnenlandse dienst. De Plan W's vervuilden hun blauwe Benelux-jas voor Intercity-geel en sletten hun dagen in treinen van Amsterdam naar Heerlen/Maastricht, naar Hengelo/Enschede en in spitsuurtreinen rondom Amsterdam. De omgebouwde stuurstandrijtuigen werden op één exemplaar na gesloopt. Rijtuig 38 107 ontsprong de dans en werd omgebouwd tot meertijtuig. In die hoedanigheid werd het onder andere gebruikt in de proeftreinen voor de diesellocs van de serie 6400. Op dit moment verblijft het rijtuig bij de VSM. De beide postrijtuigen waren al in 1983 verbouwd tot fietsrijtuigen (Df's).

Opnieuw trek/duw

In 1978, vier jaar na de ingebruikname van de eerste generatie trek/duwtreinen, startten de

Tot in 2006 verdienden de voormalige Belgische Benelux-locs hun brood met goederentreinen tussen Kijfhoek en Antwerpen. Op 2 april 2005 passeert loc 2558 de overweg in de Wieldrechtse Zeedijk ten zuiden van Dordrecht.

NS en NMBS overleg over de aanschaf van geheel nieuwe treinen. Daarbij stond men opnieuw voor de keuze van treinstellen of trek/duwtreinen. Geschikte treinstellen waren eigenlijk niet voorhanden. De NS experimenteerde op dat moment weliswaar met de nieuwe treinstellen Plan Z/ICM, maar die waren qua profiel niet te gebruiken op het Belgische net. Een combinatie van treinstellen en trek/duwtreinen viel vanwege de kleine series en daardoor hoge kosten ook af, waarna men uit kostenoverwegingen besloot de hele dienst met trek/duwtreinen te gaan rijden. Voor een starre uurdienst met korte keringen in Amsterdam en Brussel waren – inclusief reserve – slechts 59 rijtuigen en twaalf locomotieven nodig. Voor de locomotieven viel de keuze op een aangepaste versie van de reeks 27/21 (1981-1987), die met enkele simpele technische ingrepen geschikt kon worden gemaakt voor twee bovenleidingsspanningen. BN bouwde de nieuwe locs, met elektrische installaties van ACEC. Oorspronkelijk had men voor deze locs de nummerreeks 1101-1112 bedacht, maar om verwarring met de Nederlandse 1100'en te voorkomen, kregen de locs de nummers 1181-1192. In 1985 verschenen de eerste nieuwe locs op de rails. Omdat de

In de laatste jaren van de blauwe trek/duwtreinen namen de storingen hand over hand toe. NS en NMBS gingen er zelfs toe over enkele trek/duws te vervangen door getrokken treinen. Bij Lisse passeert loc 2552 met een trein samengesteld uit Duitse Bm-rijtuigen, twee Belgische 14's en een oranje Belgische bagagewagen.

Eén WRDs ontsprong de slopershamer en werd omgebouwd tot meetrijtuig 80 84 978 1 805-0 voor proefritten met de zojuist afgeleverde 6400'en. Het op de foto zojuist afgeleverde rijtuig verblijft nu bij de VSM.

aflevering van de nieuwe Benelux-rijtuigen nog op zich liet wachten, reden de locs de eerste maanden proefritten en werden ze voor de D-treinen van Amsterdam naar Brussel/Parijs en ter vervanging van defecte Benelux-locs van de reeks 25.5 ingezet. Toen de aflevering van de NS-rijtuigen eenmaal op gang kwam, maakten de nieuwe 1180'ers ook proef- en instructieritten met (korte) stammen nieuwe Benelux-rijtuigen.

Rijtuigen

De keuze voor de nieuwe Benelux-rijtuigen was minder snel gemaakt. De NMBS had een sterke voorkeur voor de Eurofima-rijtuigen van het type I6, die goede diensten op de verbinding Oost-ende-Brussel-Keulen bewezen. De NS vond de Eurofima's te duur en achtte ook de aanwezigheid van een airconditioning overbodig. Na het nodige rekenwerk viel de keus uiteindelijk op ICR-rijtuigen van de NS, zonder airconditioning, maar met luchtdouches.

Een close-up van een Bs-rijtuig van de 'nieuwe' Benelux op Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006 (foto Jos van der Kolk)

De eerste Benelux-trein in de normale dienst verlaat met loc 1183 op 3 oktober 1986 een mistig Roosendaal richting Antwerpen.

Op 14 oktober 1983 sloten de NS en NMBS een overeenkomst voor de aankoop en exploitatie van de nieuwe Benelux-treinen. Volgens dit contract bestelde de NMBS 12 locomotieven en de NS 59 rijtuigen. NS schakelde hiervoor 'hofleverancier' Waggonfabrik Talbot in Aken in. NS bestelde vijf typen rijtuigen, gebaseerd op drie verschillende rijtuigbakken. De rijtuigen tweede klasse, eerste klasse en eerste/tweede klasse deelden dezelfde bak, alleen het interieur verschilde. Het BKD-rijtuig was gebaseerd op het

Eerste generatie Benelux-trek/duw (bij indienststelling)

Locs

Nummers	2551-2558 (8 stuks)
Bouwjaar	1960-1961
Bouwers	BN, ACEC, SEM
Lengte (over buffers)	18.000 mm
Draaistellen h.o.h.	12.050 mm
Gewicht	85 ton
Max. vermogen	1880 kW (2360 pk)
Max. snelheid	130 km/u
Buiten dienst	1987

Rijtuigen 14

Nummers	A: 51 88 19-80 402-409 (8 stuks) AB: 51 88 19-80 402-409 (8 stuks)
Bouwjaar	1966-1967
Bouwer	BN
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	44 ton
Aantal zitplaatsen	A: 54, B: 60
Buiten dienst	1987 (naar Railtour)

Rijtuigen Plan W

Nummers	50 84 21-30 451-473 (20 stuks)
Bouwjaar	1966
Bouwer	Werkspoor
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	35 ton
Aantal zitplaatsen	88
Buiten dienst	1987 (naar binnenlandse dienst)

WRDs

Nummers	51 84 87-40 101-108 (8 stuks)
Bouwjaar	1951, verbouwd 1972-1974
Bouwer	Beijnes
Lengte (over buffers)	22.650 mm
Gewicht	48 ton
Aantal zitplaatsen	15 restauratie
Buiten dienst	1987

Plan L

Nummers	51 84 00-00 051-052, 053 (2 stuks, 1 vervanging)
Bouwjaar	1955
Bouwer	Werkspoor
Lengte (over buffers)	23.050 mm
Gewicht	45 ton
Buiten dienst	1982 (omgebouwd tot fietsenrijtuig)

De stuurstanden van de Bs-rijtuigen zijn nagenoeg gelijk aan die van de locomotieven van de reeks 11. Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006. (foto Jos van der Kolk)

Cabine van de reeks 11. Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006. (foto Jos van der Kolk)

bestaande ICR-ontwerp, het stuurstandrijtuig was geheel nieuw. Er kwamen tien A-rijtuigen met een open ruimte voor 35 reizigers (18 roken, 17 niet-roken, gescheiden door een glazen wand) en vier coupés met zes zitplaatsen. De tien AB-rijtuigen hadden twee afdelingen met 48 plaatsen tweede klasse (geheel niet-roken) en een eerste klasafdeling met 23 plaatsen (11 roken, 12 niet-roken). De achttien B-rijtuigen kregen 32 plaatsen roken en 48 plaatsen niet-roken. De tien BKD's hadden 45 plaatsen (23 niet-roken, 22 roken), een grote conducteursruimte, een bagageruimte en een keuken. De elf stuurstandrijtuigen (type Bs) waren geheel voor de tweede klasse, met 64 plaatsen (32 roken, 32 niet-roken) ingericht. Tussen de reizigersruimte en de machinistencabine waren twee ruimten voor ATB en Telerail ingericht. De stuurstand in de Bs is geheel gelijk aan die van de locs 1181-1192. Alle rijtuigen hadden draaistellen van het type Y32NS, afgeleid van de Franse Corails.

Proef- en instructieritten

Op 31 januari 1986 verschenen de eerste twee A-rijtuigen op de baan, op 27 maart 1986 gevolgd door de eerste Bs. In de maanden mei tot juli werden de tien AB's afgeleverd en op 31 juli 1986

verliet de eerste BKD de fabriek. De B's volgden tussen september 1986 en februari 1987. Omdat de NS niet direct emplooi had voor de nieuwe rijtuigen, kwamen in 1986 enkele A's in binnenlandse treinen terecht. Tegelijkertijd begon de instructie van Amsterdamse machinisten voor de nieuwe locomotieven in de D-treinen naar Parijs. Na de aflevering van de Bs-rijtuigen begonnen proef- en instructieritten op de Oude Lijn en op 3 oktober 1986 kwam de eerste complete stam in dienst in de treinen 157/186/167/193. In november 1986 en februari en april 1987 namen steeds meer stammen de taken van de oude Benelux-Hondekopen en trek/duwtreinen over. Met de zomerdienst van 1987 waren alle oude treinen uit de Benelux-dienst verdwenen. Er kwamen acht stammen in dienst, één meer dan oorspronkelijk gepland. Naar het voorbeeld van de oude trek/duwtreinen hadden de stammen de indeling loc-A-AB-BDK-B-Bs. Enig verschil met de oude trek/duwtreinen was dat de keuken nu in het midden van de trein was gesitueerd, wat de loopafstanden voor het Wagon-Litpersoneel aanzienlijk verkortte. In de oude trek/duwtreinen zat de keuken in de stuurstand. Een complete stam mat bij indienststelling 177 meter en bood plaats aan 82 reizigers

Tweede generatie Benelux-trek/duwtreinen (bij indienststelling)

Locs

Nummers	1181-1192 (12 stuks)
Bouwjaar	1985-1986
Bouwer	BN, ACEC
Lengte (over buffers)	18.650 mm
Draaistellen h.o.h.	11.900 mm
Gewicht	85 ton
Max. vermogen	3310 kW
Max. snelheid	160 km/u
Buiten dienst	2007

Benelux-A

Nummers	50 84 10-70 481-492 (10 stuks)
Bouwjaar	1986
Bouwer	Waggonfabrik Talbot
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	41 ton
Aantal zitplaatsen	59
Buiten dienst	2007

Benelux-AB

Nummers	50 84 30-70 061-072 (10 stuks)
Bouwjaar	1986-1987
Bouwer	Waggonfabrik Talbot
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	40 ton
Aantal zitplaatsen	61
Buiten dienst	2007

Benelux-BDK

Nummers	50 84 82-70 971-982
Bouwjaar	1986-1987 (10 stuks)
Bouwer	Waggonfabrik Talbot
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	41 ton
Aantal zitplaatsen	45
Buiten dienst	2007

Benelux-B

Nummers	50 84 20-70 401-422 (18 stuks)
Bouwjaar	1986-1987
Bouwer	Waggonfabrik Talbot
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	40 ton
Aantal zitplaatsen	80
Buiten dienst	2007

Benelux-Bs

Nummers	50 84 28-70 101-113 (11 stuks)
Bouwjaar	1986-1987
Bouwer	Waggonfabrik Talbot
Lengte (over buffers)	26.400 mm
Gewicht	41 ton
Aantal zitplaatsen	64
Buiten dienst	2007

eerste klasse, 317 tweede klasse en 64 reizigers op klappzittingen. In tegenstelling tot de oude Benelux-treinen kregen de nieuwe rijtuigen en locs een rood-gele kleur, een combinatie van de (toenmalige) huisstijlkleuren van de NS en NMBS.

Verlenging

Om bij onderhoud en revisie over voldoende reserve te beschikken, kregen twaalf rijtuigen van

De Bs-rijtuigen zijn niet gereviseerd en hebben daarom nog het oude 'rode' interieur. Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006. (foto Jos van der Kolk)

De gerenoveerde tweedeklasrijtuigen hebben banken met stoffen bekleding gekregen. Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006. (foto Jos van der Kolk)

Het gerenoveerde interieur van de eerste klasrijtuigen. Amsterdam Watergraafsmeer, 26 juni 2006. (foto Jos van der Kolk)

de vervolgbestelling ICR (ter vervanging van Plan K en N in de treinen naar Keulen) stuurstroombakels. Daarbij ging het om vier A's, vijf B's en drie BKD's. Deze rijtuigen kwamen goed van pas bij de verlenging van de Benelux-stammen naar zeven rijtuigen in 1988-1989. Waggonfabrik Talbot bouwde drie A-rijtuigen om tot B's, waarbij de zijgang gehandhaafd bleef. Samen met de vijf tweedeklasrijtuigen kregen ze de rood-gele Benelux-kleur. Talbot bouwde tevens drie A- en vijf B-rijtuigen om met stuurstroombakels, die als stille reserve dienden. Deze rijtuigen behielden het geel-blauwe IC-jasje. In 1998 is de verlenging van de Benelux-stammen weer ongedaan gemaakt, waarbij de aangepaste rijtuigen in de binnenlandse dienst terugkeerden. In 1999 startte de hoofdrevisie van ICR tot ICRm, waarbij de rijtuigen grondig werden gemoderniseerd. Behalve een nieuw interieur kregen alle rijtuigen airconditioning, waarvan destijds bij de bouw was afgezien. Begin 2002 werd het eerste Benelux-rijtuig binnengenomen. Eind 2006 waren alle rijtuigen aangepast, met uitzondering van de stuurstandrijtuigen. De reden hiervan is dat de technische installaties van deze rijtuigen nogal afwijken van normale ICR's, wat de inzet in binnenlandse treinen niet mogelijk maakt. De rijtuigen kunnen daarom niet worden toegevoegd aan het park van 22 ICR-rijtuigen dat de NS tussen 2004 en 2006 tot stuurstandrijtuigen voor de diensten van Haarlem naar Heerlen en Maastricht liet ombouwen.

Na de ingebruikname van de nieuwe hogesnelheidslijn worden de Benelux-treinen vooralsnog overbodig. Op het moment van het schrijven van dit artikel was officieel nog niet bekend welk lot de locs en rijtuigen staat te wachten. De NMBS heeft ooit het plan geopperd om het materieel in te zetten in een nieuwe verbinding van België naar Breda, Tilburg en Nijmegen, maar van dat plan is nooit meer iets vernomen. Het meest waarschijnlijk is dat de rijtuigen terugkeren naar de binnenlandse dienst. Het is zelfs niet uitgesloten dat de rijtuigen worden ingezet op de nieuwe hogesnelheidslijn, samen met 'gewone' ICR's en getrokken door Traxx-locomotieven van Bombardier.

Tekst & foto's (tenzij anders vermeld): Cock Koelewijn
Met dank aan: Cees van de Meene, Peter van der Vlist, Jos van der Kolk en Randy Pijper

Bronnen:

- Bonthuis, J.H., De Nederlands-Belgische treinstellen, in: Op de Rails, 1957-12, p. 101-104.
- Bonthuis, J.H., Benelux-treinstellen 1957 en 1974, in: Op de Rails, 1974-4, p. 94-97.
- Broos, M., Roosendaal, een spoorwegknooppunt als 's lands voorportaal in het zuiden, 1854-1996, Uquair, Den Bosch, 2004.
- Van Gestel, C. e.a. Elektrische treinen in Nederland, deel 2, De Alk, Alkmaar, 1994.
- Ten Broek, J.M., Het trek-duwbedrijf in de Benelux-dienst 1974-1987, in: Op de Rails, 1987-4, p. 98-103.
- De Leeuw, R., Nieuwe Benelux-rijtuigen, in: Op de Rails, 1986-9, p. 268-272.
- Van Oostrom, M., Elektrisch stroomlijnmaterieel '46, '54 en Benelux, Railmagazine Speciaalnummer 9, 1994.
- Van Wijck Jurriaanse, N.J., De stalen getrokken rijtuigen der Nederlandse Spoorwegen, Wyt, Rotterdam, 1980.

**Wij zijn nu ook
LGB eXtra-dealer**

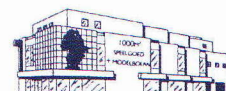

Intertoys den Uyl in Bussum

**Märklin 42643 Set van 3 NS IC+
sneltreinrijtuigen NU € 75,-**

**Märklin 36804 Br 323
Kof 2 DB digitaal NU € 119,-**

Speelgoed den Uyl-Intertoys Nassaulaan 31, 1404 CM Bussum Tel.: 035-6915692 Parkeren naast de zaak

STICHTING BENELUXSPOOR.NET

VOOR ADVIES, HULP EN INFORMATIE

**Doe mee met onze
foto en diorama
wedstrijd!**

WWW.BENELUXSPOOR.NET

MODELBOUW CENTRUM HILVERSUM
Hoge Larenseweg 3, 1221 AJ Hilversum
Bel 035-6832877 of fax 035-6470791

THS kleinseriemodellen in N-spoor

- 2-delig Hondenkopreinstel ELD-2
- In donkergroen met rode strepen (1954-56)
- In NS groen met crème strepen en snor (1956-70)
- In NS groen, idem, met blauwe reclame banen (1970.....)
- In NS geel, met blauwe reclame banen (1970.....)

Van deze modellen is beperkte voorraad, voor de overige is weer een productie serie gepland, informeer s.v.p. vooraf. Prijs € 399,00
Van de Hondenkopreinsteljes worden ook bouwsets geleverd, de bouwset met motor kost € 299,00 en als dummystel (zonder motor) € 199,00

- Kap van de NS 1300 serie in N voor de renovatie-gele uitvoering (en ook de rode 1307) € 65,00
- Kap voor de MP3000 in N in Cargo-rood. € 65,00
- Laadkraan voor de Sik in HO, prijs € 45,00

Binnenkort weer beperkt leverbaar in N:

- Hbis volume goederenwagons
- Cementballenwagons

THS-Taco models (N-spoor)

- nog zeer beperkt leverbaar de NS-sik (uitvoering met Arbo-Hekwerk) € 185,00

Noviteiten vooruitblik 2006 in N-spoor

- 4-delig Hondenkopreinstel in diverse uitvoeringen
- 2-delig BENELUX Hondenkopstel
- De BUFFEL (2-delig dieseltreinstel) (Taco models)

Inschrijving c.q. reservering is gewenst

GIJS VAN APPELDOORN SPOORWEG FOTOGRAFIE

EEN SPOORSE KAART VOOR UW SPOORSE KENNIS? Of gewoon voor uzelf, eerste klas ansichtkaarten met motieven uit Nederland, Noorwegen, USA, Finland en Zwitserland, verkrijgbaar bij GIJS VAN APPELDOORN SPOORWEG FOTOGRAFIE. Bestel de ansichtkaarten catalogus (CA) € 1,-; of maak kennis met de foto collectie via de foto catalogus (CF) € 1,50. Aanbieding: 10 foto's met motieven uit 10 landen en de foto catalogus (KENSET) € 8,95. Bestellen kan door het juiste bedrag o.v.v. de bestel code over te maken naar giro 5361459 t.n.v. G. van Appeldoorn, Renswoude. Bij gebruik van bankrekening ook straat en huisnummer vermelden. De prijzen zijn inclusief verzendkosten binnen Nederland.

**De scherpste prijzen en de beste service
van Oost-Nederland**

en ook nog de **BREEDSTE** collectie

www.heyermodelbouw.nl

**Alina & Bert
HeyerMan**

Misterweg 7 A - nabij Lidl - 7102 BD Winterswijk - Tel. 0543 - 519 849 - E-mail: info@heyermodelbouw.nl - Open: ma t/m vrij 13.30-17.30 - Dinsdag gesloten - Za 10.30-16.00

INTERN. MODELSPORBEURS HOUTEN

Inkoop-verkoop-ruil van alle bekende merken.

Zaterdag 24 maart en 12 mei 2007 van 10.00-15.00 uur
in Euretco Expo Centre. **Zaterdag 17 februari 2007** Rijnhal Arnhem.

Int.: www.modelspoorbeurs.nl en/of Tel: 030-6013401,

Tel: 0481-353288, Mob: 06-23105160

Onze treinen rijden zonder vertraging

Onze openingstijden zijn:

woensdag: 14.00 - 17.00 uur	vrijdag: 10.00 - 12.00 uur	zaterdag: 10.00 - 16.00 uur
donderdag: 10.00 - 12.00 uur	14.00 - 17.00 uur	
14.00 - 17.00 uur	19.00 - 21.00 uur	

www.demodelzolder.nl

Gedempte Gracht 55*, 1741 GB Schagen, tel. 0224-219237

Spoor TT is springlevend! Kijk maar bij PSK.

Spoor TT, schaal 1:120 is de ideale schaal: minder ruimte dan HO maar veel handelbaarder dan N. PSK Modelbouw is al 20 jaar de meest complete leverancier van TT modelspoor materialen in Nederland.

PSK Modelbouw, Zijlweg 277, 2015 CM Haarlem.
Telefoon 023-5277291, Fax 023-5277624

www.SPOORHOBBY.com

Gespecialiseerd in de kleinere merken, zoals
LSM, HERIS, Tillig, AKU, M+D, Sommerfeldt, Tortoise
Lange Wateringkade 32, 2295 RN Kwintshul
Openingstijden: vrijdag en zaterdag van 13:00 tot 17:00

E-mail: spoorhobby@hcnnet.nl

Tel. 0174-226329 - Fax 084-7223230

BEURS DORDT

Zaterdag, 17 maart 09.30 - 15.00 uur.
--400 m tafels -- 50 standhouders--

De leukste beurs voor
MODELREINEN & SPEELGOED

Reelandhal Halmaheraplein 35 3312 GH DORDRECHT

Entree € 2,50 / leden gratis (<12 jr € 0,50).

Info: 0182-538086 gspoor@kabelfoon.nl

0183-501222 w.molislager@freeler.nl

Web: www.hermano.nl/dordt

NOORD NEDERLAND

Speciaal adres
voor uw HOBBY

Modeltreinen

Modelplastic- en houtbouw

Radio bestuurd modelauto's - Auto verzamelingen

Kom langs - bel op = noteer adres!!!!

HOBBY - en MODELBOUW DRACHTEN

Raadhuisplein 49, 9203 CZ Drachten, Tel. 0512-512230

VEILINGEN VERCAUTEREN

**Intern. Veiling Oude Speelgoedtreinen
31 maart en 1 april 2007**

www.veilingenvercauteren.be in VEILINGHUIS BERNAERTS
Verlatstraat 18-22 ANTWERPEN

info: tel. 0032/52/20.33.03 fax 21.67.61

wentinkwebshop.nl

- ★ Altijd op de hoogte van het laatste nieuws
- ★ Online bestellen ★ Pre-Order service
- ★ Bestellingen boven de 100 Euro portovrij verzonden
- ★ Of bezoek onze winkel

Losweg 39 Apeldoorn Tel.: 055 - 5212270

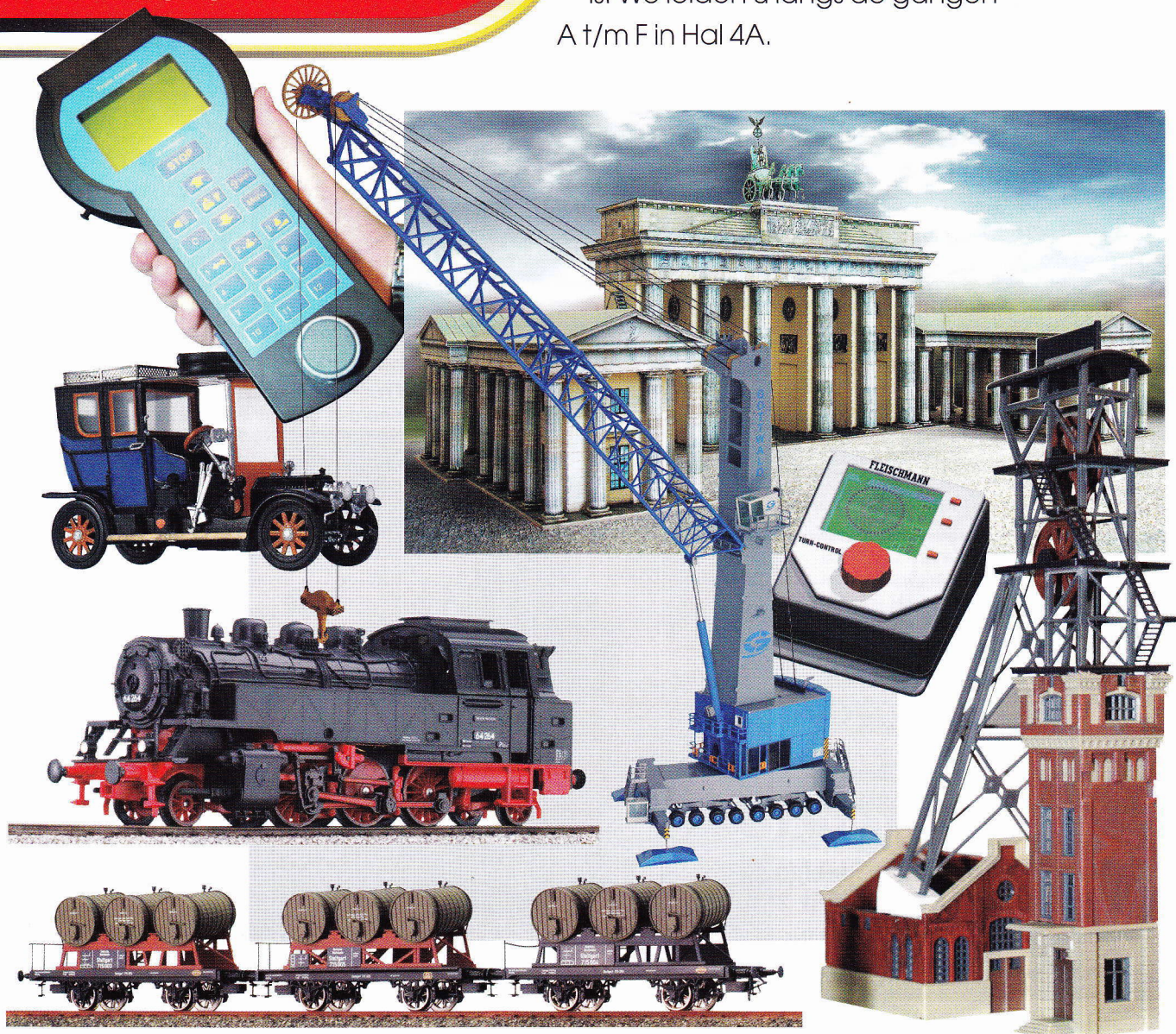

De modelspoorhobby heeft van de directie van de Messe een splinternieuwe hal toegewezen gekregen. Achter Hal 4, vroeger Hal D genaamd, is een nieuwe hal 4A verrezen. Alle modelspoor is daar verzameld. Daar heeft de redactie dan ook enkele dagen vertoefd om deze reportage te kunnen samenstellen. Op zoek naar nieuws ontdek je ook de teneurs van een beurs. Voor dit jaar waren dat diverse jubilea: 50 jaar TEE, 125 jaar Gotthardbahn en Märklin/Trix wist zelfs de

E 50 tot jubilaris te verheffen. Dit jaar heeft

RH enkele grote leveranciers van modelspoor naar hun toekomstvisie gevraagd. U leest ze bij het betreffende merk. Bij lezing daarvan zal u zeker opvallen dat het belang van de winkelier niet medebeoordeeld is. We leiden u langs de gangen A t/m F in Hal 4A.

Neurenberg Special 2007

De Duitse BR 185 in H0 van ACME met het opschrift Railion/DB-Logistics.

ACME

Het bedrijf zetelt in Italië maar levert de moderne BR 185 van de DB in verschillende varianten uit van Europese goederenvervoerders. De loc heeft een 5-polige Mashima-motor met twee vliegwielen.

ADP-Modelle

ADP brengt ook dit jaar weer enkele modellen voor de scenery in H0. Allereerst een setje van 4 scooters Simson KR 51 Schwalbe. Een rode Studebaker Tankwagen, een GMC Tanker (militair), een GMC LKW Kurz vormen het nieuws op het gebied van vrachtvervoer. Tot slot twee setjes met automobielen: een setje met 2 Wartburg 311 Kombi's en een setje met 3 Sachsenring P 240's.

Arnold

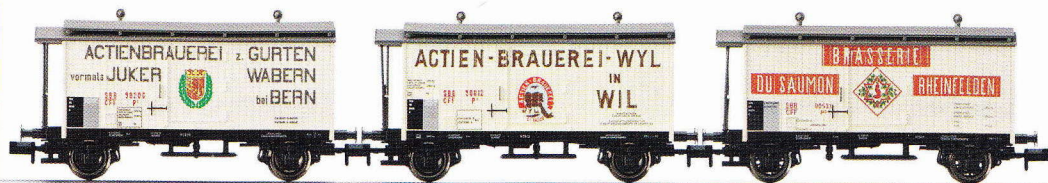
De wederopstanding van Arnold begint langzaam vorm te krijgen. Oude bekenden keren terug. Zoals de BR 96 tender-Mallet, de Rheingold en de Ostende-Wien-Express. Echt nieuw zijn alleen een paar silowagens en bierwagentjes. De meeste artikelen moeten in de tweede helft van het jaar in de schappen liggen.

Artitec

De problemen met de aandrijving van de DE-1 zijn verholpen, het cabineraam echter geeft als laatste nog de nodige problemen. Om dit punt van kritiek nog goed te verhelpen is besloten dat de eerste exemplaren van de DE-1

begin juni in de winkels komen. Ook konden we het eerste handmonster van de DE-2 in geel/grijze gerenoveerde uitvoering zien. Als waarschijnlijke leverdatum werd oktober/november genoemd. Klapper is wel de coaster 'Noordborg' naar Nederlands voorbeeld. Rederij Wagenborg had er 23 van dit type in de vaart. Het model, in schaal 1:87, meet een ruime 55 centimeter van boeg tot hek en is

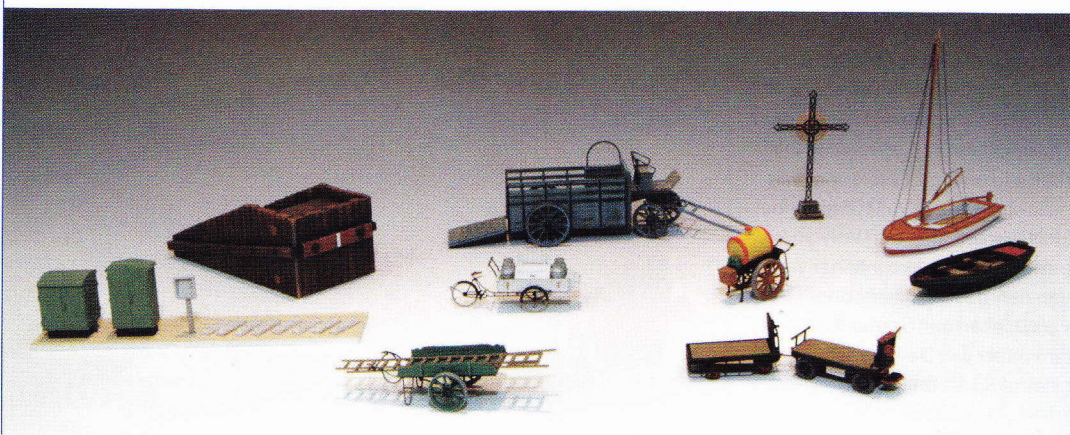
maximaal 10 cm breed. Het zal als bouwset uitgebracht worden, voor een kleine groep zal een kant-en-klaar model beschikbaar zijn. Dit laatste zal, vanwege de bewerkelijkheid, behoorlijk aan de prijs zijn. Ook veel klein nieuws in de vorm van o.a. een set perronkaren naar NS-voorbeeld, gevels voor resp. een notaris kantoor en een warenhuis, de vuurtoren 'Noorderhoofd' (Westkapelle),

Nieuwe klassieke bierwagentjes bij Arnold.

De coaster 'Noordborg' en de vuurtoren 'Noorderhoofd' van Artitec.

Veel klein nieuws van Artitec, in zowel H0 als ook in N, gebouwd en als bouwset.

Handmonster van de geel/grijze DE-2 van Artitec.

diverse karren (oliekar, melkkar, ladderwagen en veewagen), een watertoren en goederenloods naar Frans voorbeeld, twee verschillende fabrieksschoorstenen, fietsen naar Duits voorbeeld, een wegwijk, een bufferblok naar NS-voorbeeld en een set met schakelkasten, telefoonkast en vrijbalken (ook naar NS-voorbeeld). Het overgrote deel van dit nieuws zal zowel kant-en-klaar als ook als bouwset in zowel 1:87 als 1:160 worden aangeboden. www.artitec.nl.

Auhagen

H0. Een bestaand vakwerkgewbouw werd met een vleugel uitgebreid om een er een smidse in onder te brengen. Bijhorend brengen zij ook nog een magazijntje uit. In de folder staan bovendien nog een kleine supermarkt en een landelijk stationnetje. Auhagen heeft nu een heel assortiment deuren en vensters voor de zelfbouw van huizen.

TT. Blikvanger in de catalogus is vast en zeker een kolenlaadinstallatie voor stoomlocs. De TT-rijders hebben voortaan ook een metaalconstructiebedrijf en een ziekenhuis ter beschikking.

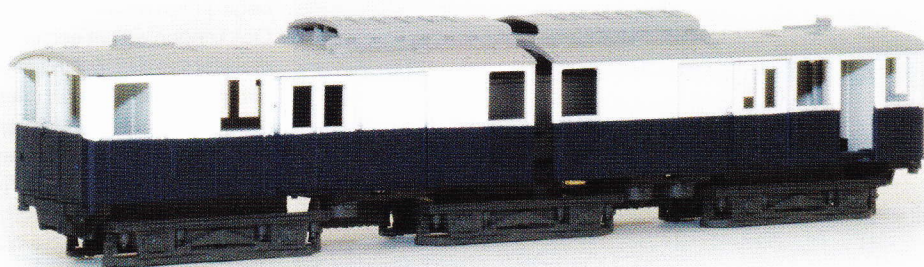
N. Ook voor N brengen zij een assortiment vensters en deuren voor zelfbouw van huizen uit.

AWM

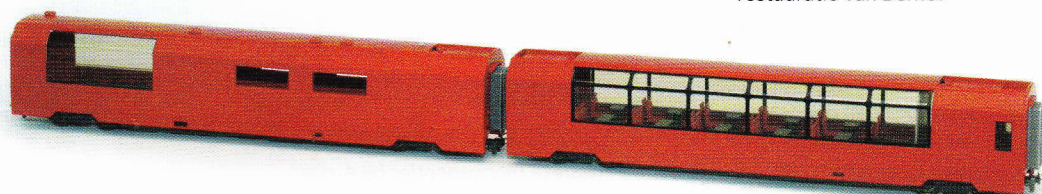
Hoewel niet op de beurs present, willen wij u enkele interessante H0-varianten niet onthouden. MAN TG-A XLX/A trekker met drieassige kipper van Hertsens Transport nv uit Zwijndrecht. Dezelfde trekker met silokipper van bulktransporteur Van Kommer bv uit Nijkerkerveen, een Volvo Globetrotter met tankcontainer van Van den Bosch, Eikelenboom of Van Driel en een Scania R met tanktrailer van De Rijke uit Spijkennisse of R.M.I. uit Pernis.

Bachmann

Voor H0 heeft Bachmann zoals gebruikelijk voornamelijk Amerikaans nieuws. Twee spooronderhoudsauto's op spoorwielen kunnen met een knipoog ook op Europese modelbanen ingezet worden. De Amerikaanse stoomlocomotieven asindeling 484 van de Southern Pacific en een vierassige diesellocc GP 38 worden in diverse varianten uitgebracht. De campcars worden nu gewetherd gele-

Handmonster van de MOB FZE 6/6 van Bemo, nog zonder wielstellen.

Aanzet van de RhB Api en restauratie van Bemo.

verd. De 1'B2' stoomloc Forney is nu leverbaar.

In schaal Hm is de vorig jaar aangekondigde Three Track Shay nu uitgeleverd. Heel mooi zijn de nieuwe flatcar en de caboose.

Beka

De Dresdener producent brengt de tweeassige drieramer met dito bijwagen uit deze stad in de crème kleur van tijdperken II en III.

Leverbaar in H0 en H0e en als werktram. De laatste kan worden verlengd met een platte tweeassige bijwagen met lage boorden. De stadsbus uit Rostock kan met een korte aanhangwagen worden uitgebreid.

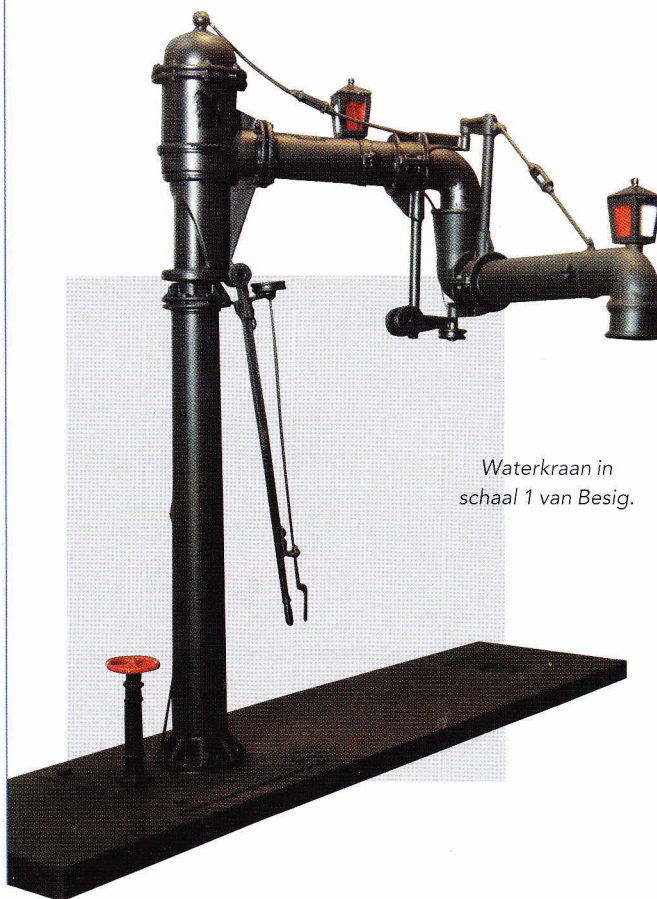
Bemo

Bij zware sneeuwval kan in H0 de als Metal Collection aangekondigde normaalsporige Xrotm 100 van

SBB uitkomst brengen. De in 1896 door Henschel & Sohn voor de Gotthardbahn gebouwde Dampfschneesleuder heeft geen eigen aandrijving en komt voor twee- en drierailsysteem. In H0m komt de in 1927 gebouwde tandradbenzinemotorwagen BFm 2/2 50 van de FO. RhB-elocs GE 4/4 III gaan reclame rijden voor Coop en Swiscom, het goederenpark wordt met de vierassige rongenwagen met dichte kopwanden Sp-w uitgebreid. Materieel van de FO verschijnt in het design van de MGB: tractor Te 2/2 4926, rijtuigen tweede klasse, bagage en stuurstand ABt. De laatste met rechtehoekige frontlampen. Bemo introduceert met de Deh 4/6 122 en de middeninstappers AB en B de LSE in het assortiment. De bagagemotorwagen is in 1941 overgenomen van SBB Brünigbahn, de rijtuigen in 1997. Van de MOB is de uit 1944 daterende bagagemotorwagen BDe 4/4 3003 aangekondigd.

Besig

De spoor 1 specialist breidt het aantal toebehoren gestaag uit. We noteerden een bokkraan die een spoor overspant, een waterkraan met korte uitloop en een telegraafpaal. De waterkraan met verlengde uitloop is al eerder uitgebracht. Automobielen zijn een nieuw aspect bij het Nürnberger atelier: een meigroene Mercedes Benz cabrio 190 SK anno 1955 en een zwarte VW Kever cabrio uit 1967.

Waterkraan in schaal 1 van Besig.

Brawa

Deze Duitse producent van verfijnde grote seriemodellen levert voor 2007 de driedelige Talent BR 4023 en de vierdelige Talent BR 4024 van de ÖBB. De driedelige versie wordt in het buurtverkeer rond Salzburg ingezet, de vierdelige in het S-Bahnverkeer in Wenen (vormvarianten). De driedelige tevens als Talent VT 716 van de NWB. Ook voor MAV wordt een vierdelige variant gebracht. Tot slot een tweedelige variant voor de DB.

Bij de stoomtractie wordt het model van de BR 57.4 gebracht. De 17 locs uit de serie verbleven bij de Reichsbahndirektion Stuttgart, maar werden daar door sterkere machines verdrongen en naar elders verbannen. Voor tijdperk 1 wordt de stoomloc Hh 824 vervaardigd, een vijfvoudig gekoppelde machine. Eveneens voor het bereik Stuttgart wordt de BR 75.0 gemaakt, nu voor tijdperk 2. Voor de K.W.St.E wordt de befaamde T3 geproduceerd.

Bij de elocs een vernieuwde vormgeving van de eloc E 73, de voormalige Beierse EG 4x1/1 waarvan slechts twee locs bestonden, tijdperk 2. Voor tijdperk 1 de voorloper, de EG 1. De majestueuze BR E 95 krijgt een plaats in tijdperk 2. De BR E 69 03 van de DB blijft een buitenbeentje, door zijn afwijkende stroomsysteem,

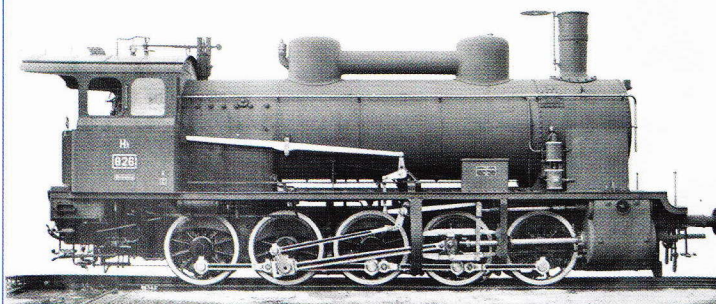

De BR E 73 van Brawa in H0.

slechts 5 kV. Bij de diesellocs vormvarianten van de V 160, de V100 als BASF-loc 'Grüne Minna', de BR 110 van de DR, de V 320 voor Wiebe Gleisbautechnik, de BR 132, de BR V 23 en de BR 219 van de DR

De uitbreiding in het reizigersver-

voer wordt gezocht in vier viersigse rijtuigen B4ü Pr 21, AB 4ü Pr 15, C4i Wü 01en bagagerijtuig Pw 4ü Pr 16. Voorts vele varianten op het type donderbus. Heel leuk zijn de rijtuigen AB van de SBB en het coupérijtuig 4e klasse van de DRG voor tijdperk 1.

Stoomloc type Hh in H0 bij Brawa.

Voor het goederenvervoer moeten we volstaan met een opsomming: een G10 van de DB in een set met 3 wagens, een koolzuurwagen van Dr. Raydt van de K.W.St.E. Een gesloten G van de St.E.G. in grijze uitvoering, een ketelwagen Emil Scheller, tweemaal een gesloten G van de K.Bay.Sts.E.B. in groene en bruine uitvoering, een ketelwagen Heufeld van de K.Bay.Sts.E.B. Een lageboordwagen met remmershuis van de K.Bay.Sts.E.B., een open goederenwagen type J van de K.W.St. E., een set met drie latrinewagens van de DRG, een langhoutwagen, een wagen met buizen type Samm en een set met twee draagwagens met containers. Nieuw wordt de gevangenwagen Z 28 van de DB, een wagen die in gewone treinen meeliep. Het getoonde handmonster droeg nummer 10 017 Nür. Van ouds is Brawa de lampenspecialist. Dit jaar 2 nieuwe gaslantaarns en een moderne lantaarn, allemaal werken ze op een LED.

Brekina

Nieuw in het programma van Brekina zijn drie variaties in kleur op de 911 en drie op de 956. Huiselijk is de caravan in combinatie met een Mercedes 180. Het vrachtverkeer wordt drukker met een Faun L8L in twee kleurstellingen, een Borgward B655, een Ka-

De BR E 95 van Brawa in H0.

Een set met drie latrinewagnes van de DRG bij Brawa H0.

De Nederlandse modellen van Brekina.

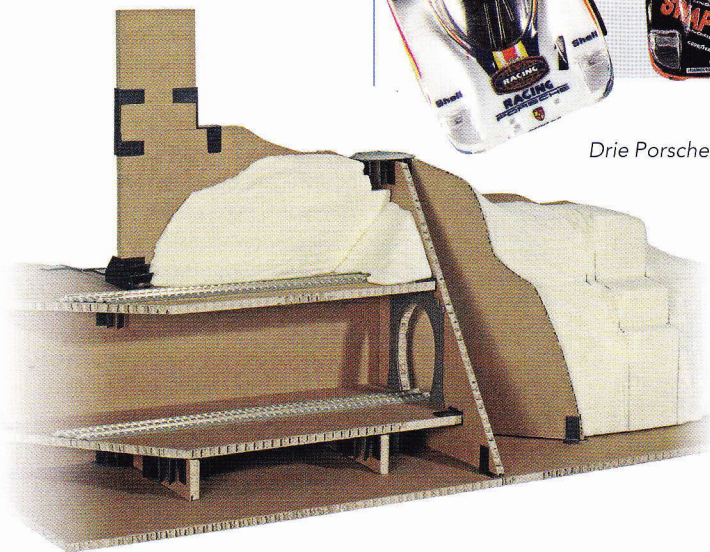
elble K632 PP-combinatie, een Mercedes LPS 2224 truck met Nooteboom-dieplader. Op het thema VE T1a-transporters wordt een scala aan kleur- opschriftvarianten gebracht. Voor Nederland worden de Opel P II bestelwaggen met het opschrift 'Snelbestelwaggen' en een Ford Transit IIb Kombi met het vroegere logo van de KLM gebracht. In de categorie politieauto's worden niet minder dan tien varianten gebracht: een Porsche 911 van de Belgische en de Japanse politie, een Alfa Romeo van de Guardia di Finanza, een VW Kombi T2, een Ford Transit,

De Mercedes met caravan van Brekina.

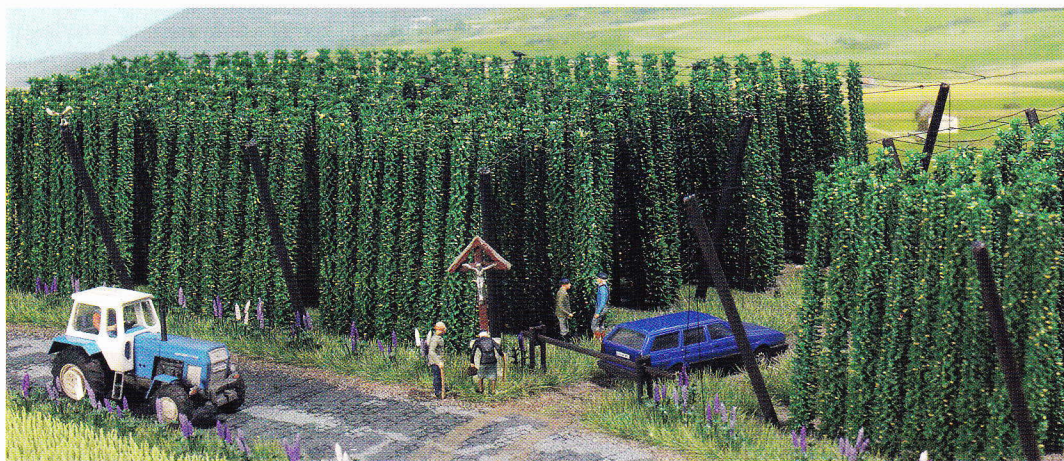
Drie Porsches 956 voor Brekina.

Kunststof klemmen en 8 mm dikke platen maken het mogelijk snel een geraamte voor een modelberg op te bouwen. Busch.

Hippies trekken door het land in een Ford Transit. Busch.

Hopstaken en lupines bij Busch.

een Opel Blitz en een Rekord P II, een Borgward B655 PP en een Ford Taunus.

Busch

Busch introduceert een nieuw systeem voor het maken van bergen op de modelbaan. Het bestaat uit steekverbindingen waarin onder diverse hoeken modelbouwplaten tot 8 mm dik in gemonteerd kunnen worden.

De firma Busch heeft al drie jaar lang succes in de tuin. Nu werd weer een hele reeks beplantingssets voor de H0-modeltuin gepresenteerd, te weten lupines, dahlia's, augurken en tomaten en voor de brouwerij op uw baan kunt u nu ook de hopstaken aanplanten (H0 1015). Eenmaal gebrouwen kan het bier aan de gasten van de Biergarten uitgeschonken worden, die als diorama set onder nummer H0 1046 te koop zal zijn. Misschien mis ik iets maar de groffe den is volgens Busch tot boom van het jaar uitgeroepen, ook in model. Om het bos compleet te maken brengt Busch 'Groundcover' uit, die de bodembepanting van een bos moet voorstellen. Daar is dan

ook weer plaats voor een kampeerterrein (H0 6044). Deze bouwset bevat 15 tenten en het nodige camping meubilair. Wildkampeerders komen ook voor, H0 7702 bevat een 'hippe' Ford Transit als camper met dito bewoners. Een bontverlichte speelhal (H0 1003) is natuurlijk ook leuk op een modelbaan. Het assortiment automodellen is ook weer uitgebreid. Daarnaast werden er ook weer 'nieuwe' oldtimers getoond onder de naam Masterpiece. Hiervoor moet u eens naar www.busch-model.com/masterpiece gaan.

Co.Met.Milano

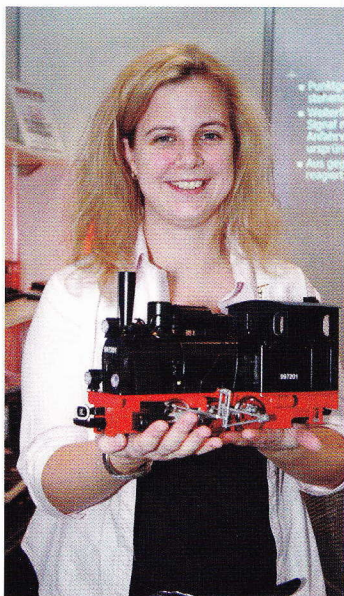
Ferdinando Palatucci breidt zijn Italiaanse wagenpark in H0 met de Alfa's 752.0 TwinSpark en 75 1.8 I.E uit. De Milanese thuisfabrikant heeft nog geen website.

D+R

Het wagenpark van de RhB in H0m wordt weer een stukje completer met de groene postwagons 95. Het rijtuig verschijnt eveneens in de meer recente uitmontering als gele werkwagen. Net zo fraai zijn de vier rode wagens van de Bernina baan. www.d-r-modellbahn.de.

Deák Modellsport

Dit Hongaarse bedrijf vindt TT-modelspeer een sport. Misschien een idee voor de anderen. Dan heb je meteen het imagoprobleem opgelost. In de vitrines van Deák zagen we de 'Adler' met zijn drie bekende personenwagens en een TT-model van de DR eloc E 17. Beide modellen zijn voorzien van een 5-polige Mashima-motor.

Aan de BR99 7201 van Dietz heb je je handen vol.

D+R. Groen postrijtuig en gele werkwagen van de RhB.

Voor H0m wordt een ketelwagen van de Rhätische Bahn uitgebracht.

Dietz

Volop verse waar in Spoor 11m. Om te beginnen een stoere kleine tenderloc in DB- en museumuitmontering. Ook leuk zijn de stortgoedwagens en de vlakke wagen van de RhB. De digitale grootspoorders kunnen uitzien naar een fraai schakelpaneel voor het X-Press-Net en een keerlusmodule voor maximaal 15A. De vraag is wie zo bizar veel vermogen nodig heeft. Helemaal op de trend van de beurs is een rookgenerator die synchroon met de wielen zijn wolkes rook uitpuft. www.d-i-e-t-z.de.

Dingler

De spoor 1 bouwer presenteerde de vierassige rongenwagen Köln SS 15 met een echte houten laadvloer, kogelgelagerde assen, schroefkoppelingen en compleet weergegeven remwerk. Leverbaar met of zonder remmershuisje als KPEV, bay. LB, DRG en DB. De baan kan met personeel van de DB uit de jaren 1960 worden bevolkt. Een in tin uitgevoerde, handbeschilderde stoker, conducteur (m/v), stationschef en toeterman bij baanwerkzaamheden.

De speelhal van Busch is vooral in het donker leuk.

Een Astro Daimler uit 1908 van Busch.

ER-decor brengt het Belgische station van Ronse uit. Het geheel werd gerealiseerd met lasertechniek.

Electrotren

De Spanjaarden verwennen hun landgenoten met vele nieuwe diesels en elektrische locs. Een stoomloc is er in de vorm van een Spaanse Mikado, serie 141. Onder de diverse aangekondigde rijtuigen bevindt zich een complete Talgo trein in TEE-uitmontering. Interessant voor fans van het Franse spoor zijn de Autorail ABJ 2 en ABJ 3. Een gerenoveerde NS 1300 lijkt voornamelijk niet op het programma te staan. www.electrotren.com, www.rez.nl.

Epoche

Het 10-jarig jubileum van de in

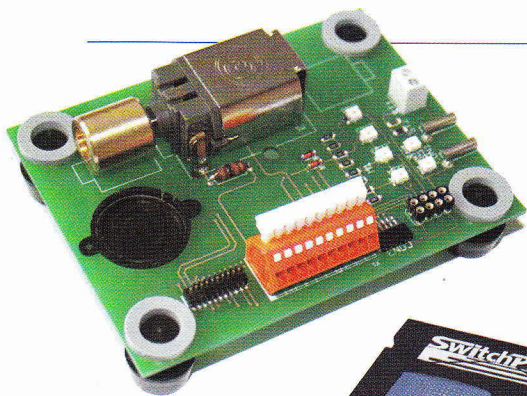
tijdperk 3 gespecialiseerd fabrikant wordt door een Matador 1 bestelauto met opschrift Lufthansa, een Matador 1400 van Miele, een Unimog van de SBB-CFF en een tweeassige aanhangwagen van circus Krone en bouwbedrijf Züblin opgeluisterd. In de kleuren van deze onderneming tevens een Henschel-wals en open Unimog.

ER-decor

Deze Belgische fabrikant van scenery verraste dit jaar met het station Ronse in een exacte schaal. Het geheel kwam tot stand met gelaserd karton en geeft een heel realistische indruk. Met dezelfde

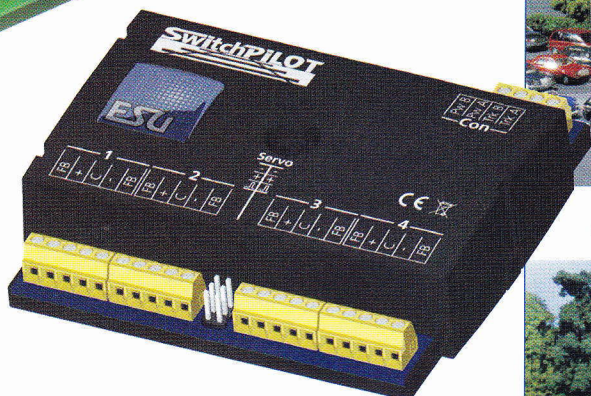

Lekker ding van Esu: een universele decodertester.

SwitchPilot, de wisseldecoder van Esu.

Het Car Center, Faller H0, is compatibel met het car system.

De camping is een hot item bij Faller H0.

Vakantiehuisjes bij Faller H0.

Met Faller H0 naar de dieren tuin.

techniek komt een complete moestuin tot stand. Als materiaal gebruikt ER-decor papier, karton, plastic of hout. Ook deze moestuin ziet er zeer realistisch uit. Enkele Duitse huizen met dezelfde techniek gemaakt staan op het programma.

Esu

Esu is blij met de grote populariteit van de ECos. Daarom komt er nu een ECos booster met 4A (H0-Z) of 8A (0 en groter). Eindelijk heeft ook Esu een wisseldecoder. De SwitchPilot kan vier magneetartikelen plus twee servo's aansturen. De Lokpilot krijgt twee broertjes: de LokPilot Micro 3.0 (N, Z) en de LokPilot XL 3.0 (0 en groter). Ook komt er een functiedecoder met maar liefst zes uitgangen: de LokPilot FX. Het assortiment Lok-Sound-decoders wordt met nieuwe geluidsversies uitgebreid, met name ook van Belgische locomotieven! En dat geluid is nog beter te horen dankzij de verschillende nieuwe luidsprekers. Erg handig is de universele decodertester voor locdecoders. www.loksound.de.

ETS

Deze Tsjechische firma staat al enkele jaren op de beurs. Sinds 1991 fabriceren zij voor 0-spoor modellen in metaal. Dit jaar brengen zij een voor Nederland interessant model op de markt, namelijk de Britse Austerly-locomotief. Na de oorlog deed deze machine hier dienst. Er komen vier varianten op de markt. Twee locomotieven van British Rail, in een uitvoering voor en na 1957, een locomotief van het War Department en een van het US Transportation Corps. Ver-

der komen er nog enkele rode Mitropa-rijtuigen, enkele groene rijtuigen van de DR en blauwe van de DB.

Faller

H0. De highlight van 2007 is het Car Center, veel glas en staal, compatibel met het carsystem. Het model bestaat uit een moderne showroom, verkoop- en vergaderruimtes. Daarnaast veel aandacht voor de camping. Binnen dit concept een ontvangstgebouw, 2 caravans en tenten en diverse toebehoren. Op dit thema worden diverse andere sets uitgebracht. Een ander thema bij Faller is de dieren tuin met groot toegangshek en vele onderkomens voor o.a. pinguïns, beren en herten. Het overige nieuws bestaat uit kleur- en vormvarianten. Dat laatste geldt in gelijke mate voor spoor N en Z: voornamelijk varianten, bij N de meeste gewaarderd. De kermis wordt uitgebreid met een spookhuis.

Het car system krijgt uitbreiding met aantal vooral kleine modellen. De auto's zijn afkomstig van Busch, Herpa en Wiking, sommige uitgerust met licht.

Fleischmann

H0. De folder van Fleischmann omvat een bescheiden aantal van 40 pagina's voor N en H0. Tussen de gebruikelijke varianten en speciale uitgaven van jubileumtreinen staan weer een aantal mooie nouveautés. De Turn-Control is een besturingseenheid voor de draaischijven van Fleischmann en Märklin. Brugstand en polariteit worden op een LCD-schermpje getoond en de unit heeft een leer-

functie. Een aparte 180 graden knop laat een loc in één keer om-draaien. Het gebruik van de unit is mogelijk zonder dat er aan reeds ingebouwde bestaande schijven iets hoeft te worden ver-anderd.

Het H0-nieuws wordt gedomi-neerd door het H0-model van de 1'D1' tenderloc BR 95 van de DB, oorspronkelijk de Pruisische T20. Het model heeft een vijfpo-lige onderhoudsarme motor en door middel van leds verlichte seinen (4055). De loc wordt ook voor het drierailsysteem uitge-bracht (1055) en de verwachting is dat naast dit helemaal aan de DB-stijl aangepaste model ook voor de andere periodes aan bod zullen komen. Verwacht wordt dat het model in decem-ber 2007 op de markt komt. In oktober komt waarschijnlijk een geheel nieuw model van de Prui-sische S 3/6 uit, als eerste in de uitvoering van de DRG. De bin-nenliggende onderdelen van de aandrijving zijn bewegend (4119). De inmiddels verschenen Lint van Syntus staat in de folder met een adviesprijs van € 299,-. Daarvoor krijgt u een echte Syn-tus-uitvoering met de aangepaste instaphoogte en de gewijzigde ra-men. Interieur en koersborden zijn verlicht.

De reeks Pruisische sneltreinstuig-tuigen is aangevuld met een zesas-ser, de 4ü-a/17 in uitvoering voor tijdperk II (5151). Het model heeft een standaard ingebouwde interi-eurverlichting. Een bijzondere se-rie voor 2007 vormen de twee rij-tuigmodellen serie ABvmsz 184 en de Bpmz 293. Deze rijtuigen zijn voor een snelheid van 200 km/h aangepast en worden ingezet op

Moelijke tijd lijkt voorbij voor Fleischmann

Bij de firma Fleischmann stond Harry Becker van Hobbytime ons te woord. Omdat Hobbytime niet alleen Fleischmann maar ook LGB voert is het duidelijk dat hij opgelucht is over de verkoop van dat bedrijf aan een particuliere investeerder. LGB kan weer doorgaan en zijn identiteit be-houden. Een mening die we vaker hoorden gedurende de messe: de ver-koop van modelspoor moet professioneler. De afgelopen jaren is het

Railhobby in gesprek met Hobbytime. Ook zij hebben geen angst voor vergrijzing.

aantal verkoop-punten drama-tisch gedaald, een weg terug naar gespecialiseerde winkels waartoe Märklin nu een aanzet geeft is niet slecht. Hob-bytime heeft dui-delijk profijt van het feit dat de producten van Faller en Busch in de Marklin-stores meeliften en Fleischmann toonde op de stand de vitrines voor een soort-gelijk store-in-store concept dat duidelijk aan de stijl van de Märklin-vitri-nes en Märklin-winkels is aangepast. Net als andere importeurs liet Harry Becker ons weten dat hij niet bang is voor vergrijzing van de modelspoor-hobby, de praktijk wijst anders uit. Verkoop en presentatie vragen steeds meer aandacht en winkeliers moeten ook willen investeren in een profes-sionele presentatie van de producten.

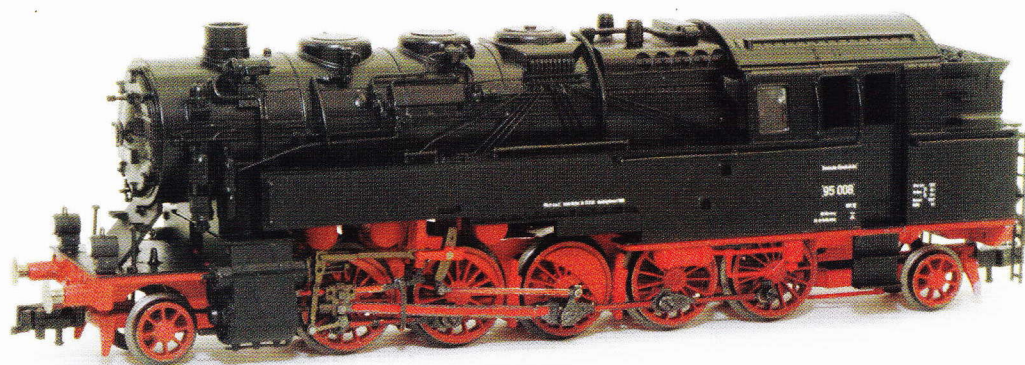
aantal verkoop-punten drama-tisch gedaald, een weg terug naar gespecialiseerde winkels waartoe Märklin nu een aanzet geeft is niet slecht. Hob-bytime heeft dui-delijk profijt van het feit dat de producten van Faller en Busch in de Marklin-stores

de nieuwe HSL tussen Neuren-berg en München (87 5104 en 87 5105).

Naast een aantal nieuwe goede-renwagens waaronder een set bestaande uit twee autotrans-porters met dak van Car Rail Lo-gistics (5960) treffen we ook weer veel kleur- of merkvarianten aan in het nieuwe assortiment en dit keer wel een heel erg leuke jubileumtrein ter gelegenheid van 120 jaar Fleischmann. De set bestaat uit een tijdperk I gecom-bineerde goederen- en perso-nentrein naar Pruisisch voor-beeld, uit de begintijd van Fleisch-mann dus.

Het mag niet onvermeld blijven, de tunnelpoetstrein. De SBB ont-deed 100 jaar geleden de tun-nels van roetaanslag door mid-del van een heel grote bezem op een open goederenwagen. Als trekkracht is de eenvoudige Zwarte Anna weer van stal ge-haald, in dit verband een toepas-selijke naam.

De startsets worden trots aange-prezen met de kreet 'met twee treinen'. Dat slaat niet op de

Het nieuwe model van de BR 95 was tegen de Fleischmann gewoonte in te zien op de Messe.

De nieuwe elektronische draaischijfbediening van Fleischmann.

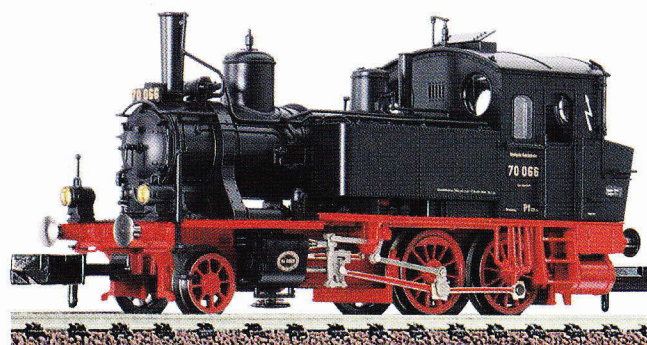
In H0 is deze drieassige verwarmingswagen van de DRG nieuw.

De S 3/6 volgens Fleischmann in H0, tijdperk 3.

Een leuke gimmick, de bezemtrein in H0 van Fleischmann voor de SBB.

Nieuw in N, de BR 70.0 van Fleischmann.

trekkracht, er zit één loc in maar wel goederen- en personenwagens.

N piccolo. De BR 70.0 was een succes in H0 en wordt nu ook in N uitgebracht (7071). Ook geheel nieuw is het N-model van de bekende Duitse diesellocomotief V60 (7225) die ook met DCC-decoder wordt uitgebracht (87225). 120 jaar Fleischmann wordt in N gevierd met de vijfdelige sneltrein Berlijn-München uit tijdperk II. De trekkracht is de rode E 19 02 met de rijksadelaar op de neus en de zijkanen. De trein heeft door het uitbreken van de oorlog nooit als exprestrein tussen beide steden gereden (7914).

Voor de Belgische markt komt er op basis van de Pruisische P8 een NMBS 64 in H0 uit, hetzelfde

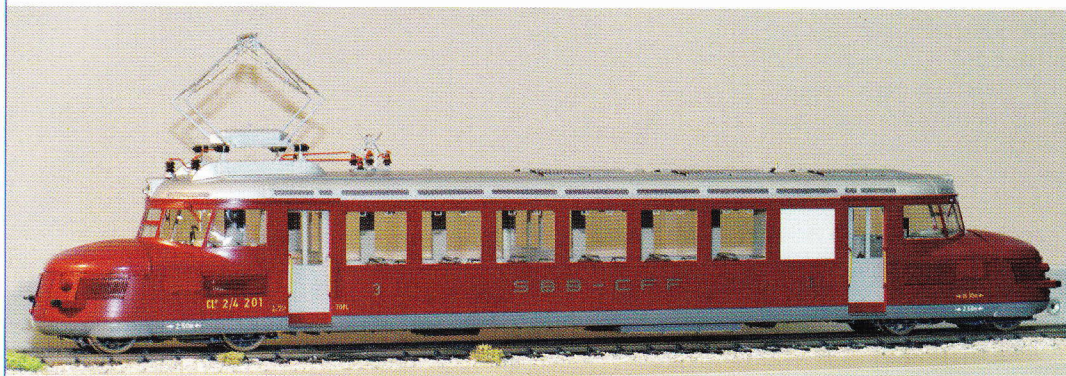
geldt voor de Pruisische T3 als NMBS 59.001.

Fulgurex

De Zwitserse firma bestaat 60 jaar en dat vieren ze. Natuurlijk met een aantal modellen 'zum kwijlen'.

In H0 verschijnt de draaistroomlocomotief die vroeger in zowel de Zwitserse als de Italiaanse versie door de Simplontunnel reed. De Fransen worden met de 141 TC van de Nord en de SNCF verrast. In spoor N verschijnt de Fe 4/4,

zeg maar de Zwitserse motorpost. Ook ziet de Halbesel het licht, een rareiteit die half locomotief half rijtuig is. Voor spoor 0 staan de beroemde Rode en Blauwe Pijlen op het menu. Het hoofdgerecht is echter een Franse stomer met een

De Rode Pijl in spoor 0 van Fulgurex.

Fulgurex. De Franse Chapelon in spoor 1.

complete trein buurtverkeerrijtuigen. Het klapstuk is de Franse Chapelon-stoomloc in spoor 1. De hoeveelheid details is werkelijk overweldigend. De prijs ook: CHF 11.900,- www.fulgurex.ch.

GGP

Het Franse GPP heeft de magnetisch sluitende rubberen vouwbalgen naar eigen zeggen verder verbeterd. Hoewel op de bevestiging met een drietal nokjes naar de standaard van Roco afgestemd, moeten de vouwbalgen ook op H0-draaistelmaterieel van andere merken bruikbaar zijn. Grasvezels zijn leverbaar in 15 kleuren in lengtes van 2, 4,5 en 6,5 mm en kunnen met behulp van de Grasmaster van Noch een realistisch veldje worden.

Gützold

H0. De exotische 'Kreuzspinne', alias Br 98.0, maakt zijn opwachting in 1:87. Het model verschijnt in 2-rail- en 3-railuitvoering. De fraaie Br 19 zal dit jaar als tijdperk II model verkrijgbaar zijn. De Oost-Duitse Br 58.30 is eveneens nieuw. Verder zijn er verse varianten van de V180, M62, Br 119 en Br 105. **TT.** In 1:120 verschijnen de Br 64 en de Br 24, beide naar Oost-Duits voorbeeld.

De Br 64 in TT van Gützold.

Binnenkort in H0 bij Gützold: de Kreuzspinne. (foto D. Wünschmann)

Hack

De Duitse firma is 2,5 jaar geleden gestart met de productie van metalen spoorbruggen. Nu volgt de introductie op de Messe. Spoor-

bruggen in N, TT en H0 in vakwerk met onder- of bovenliggende constructie, voor enkel- en dubbelspoor. De (in H0) 15 tot 63 cm lange bruggen zijn gelakt in grijs,

groen en blauw. Levering alleen via (Duitse) detaillisten. Hack heeft nog geen vertegenwoordiging in NL en B of website.

HAG

De GTW 2-6 is voor 2007 een belangrijk item bij HAG. Twee varianten, de Turbo in het wit en de RM in het rood, vormen de uitbreiding. Bij het nieuws een leuke dieselloc, de Am 4/4 1001-1002, later de Bm 4/4 II 18451-18452. Op de beurs een handmonster zonder opschriften. Van het treinstel BLS ABDe 4/8 werd een prototype getoond. Voorts veel varianten op de bestaande thema's, vooral de Re 460. Nieuw ook het stuurstandtuig BLS BDt met motorfietscompartiment voor autotreinen. Eveneens twee autotransportwagens voor het vervoer door de Lötschberg. Het laatste nieuws zijn de vierassige platte wagens met een graafschop en een Centurion tank.

Spoorbruggen van Hack, op de foto in H0.

De GTW 2/6 Turbo bij HAG.

Het stuurstandtuig BDt van de BLS bij HAG.

Heki

Heki excelleerde op deze beurs met een groot aantal in karton uitgevoerde grote stadshuizen. Drie modellen zijn uitgevoerd als hoekhuis met bijgebouwen in niet minder dan zes etages. Een uitvoerige stationsset met station, seinhuis, 2 perrons en perronopritten en 4 abri's vormt een aangenaam kartonnen alternatief. Dezelfde opritten kunnen bij de opslaghallen gebruikt worden.

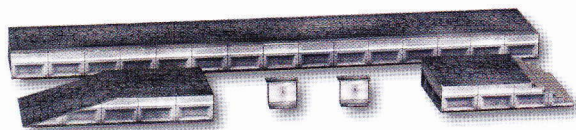
In N worden 6 sets met 2 à 3 stadshuizen, eveneens in karton, geleverd, evenals de 6 etages tellende stadshuizen.

Heljan

In spoor 0 verschijnt de DSB Nohab in het bruin met gele vleugels en kroontje en in het hedendaagse rood met zwart. De dakventilatoren van het 3 kg zware model kunnen draaien, de cabines zijn compleet ingericht en in schroefkoppelingen is voorzien. H0-locs met een lengte tot 31,5 cm kunnen op de nieuwe draaischijf worden gekeerd. De 60 posities kunnen digitaal worden aangestuurd, de schijf is leverbaar voor gelijk- en wisselstroombedrijf. Het Engelse 00-programma wordt met een vierassige IWB CargoWaggon uitgebreid. Van de Class 26, 27, 33 en 33/2 komen wat kleurvarianten op de rails.

De opslaghallen met pallets en opritten.

Een samenstelling van drie stadshuizen bij Heki, zowel in H0 als in N.

Heris

Eindelijk maakt Heris werk van alle beloften die in het verleden werden gemaakt. De Henschel-diesellocc DE 2500 komt in de zomer in de NS-uitvoering 1600 P, zowel in wisselstroom- als gelijkstroomuitvoering. Verder komen er veel nieuwe heruitgaven voor

vooral de Belgische markt. De NMBS I10-rijtuigen komen in verschillende uitvoeringen en kleurstellingen. Ook de I5- en I11-rijtuigen zullen opnieuw verkrijgbaar zijn.

Er komt ook een heruitgave van de NS Bcm en P-wagen. Ook voor de andere spoorweg-

maatschappijen komen heruitgaven of uitvoeringen van vroeger aangekondigde modellen. Helemaal nieuw is een H0-wagen voor het vervoer van smalspoormateriaal.

Herman & Partner

Deze trambouwer brengt dit jaar diverse werkwagens op de markt. Van de gelede tram Gotha G4 komen er diverse nieuwe varianten.

Hermann & Partner

Handmonsters waren er van de dubbelgelede motorwerktram G4 en de dubbelgelede platte bijwagens nr. 18, beide uit Erfurt. De gesloten versie telt aan beide zijden zeven rolluiken, de bijwagen is voorzien van korte rongen. Aangekondigd is de werkmotorwagen ET 54 uit Gera en de goedrentrambijwagen EB 57 uit Leipzig. In spoor IIm komt Tatra T6A2 ook als gemotoriseerd model.

Herpa

Ieder jaar presenteert Herpa een

Snoepje van de week Nohab in 1:45 van Heljan.

Drie trucks van Van der Vlist met aanhangers voor het transport van zware ladingen.

uitgebreid gamma nieuwe auto's en trucks. In ons overzicht beperken we ons tot echt nieuwe modellen voor de Benelux. Nieuw zijn de Audi R8, BMW M1, BMW M6, Mini Cooper S, Mercedes CL-klasse en Moskwitsch 403. Bijzonder interessant is de set met drie wagens van de firma Van der Vlist voor zwaar of omvangrijk transport. Voor de Benelux toonde de importeur ons modellen van een Volvo FH 12 met aanhanger van Ninatrans en Transeurope. Onder de merknaam Magic brengt Herpa een assortiment van goedkopere modellen op de markt. Toch zijn deze auto's zeer goed gedetailleerd. Vooral nostalgische modellen uit de jaren zestig en zeventig ogen mooi. Nieuw voor dit jaar zijn de Alfa-sud, Audi 60, Auto Union 1000, Mercedes SL Pagode, Porsche 356 C Coupé, VW 411 Variant, Audi 60 Variant, Audi 100, DKW Junior, Ford Taunus, NSU TT, Opel Rekord Caravan, Renault R 16 en Porsche 914.

In samenwerking met Märklin brengt Herpa de Sneeuwuitje-express uit. Deze trein bestaat uit een NoHAB-locomotief met vier SJ-wagens beladen met elk twee Volvo's 1800 ES.

Hobbytrade

Dit merk is in Nederland niet zo bekend maar wordt in de Benelux en Frankrijk geleverd via Trainservice Danckaert in Brussel. In de gezamenlijke stand viel het model van type ME26-03 (MAK-Siemens) van de CFL op. Deze loc is in 2000 aan de CFL geleverd. Vorig jaar was het nog maar een plan en een afbeelding, nu kon het bedrijf het model van de Deense stoomloc serie D800 (IV) ook werkelijk laten zien. De loc ziet er erg mooi uit. Het model is uitgevoerd met een 5-polige motor en aangedreven via een cardanas. Vorig jaar liet de ontwerper van Hobbytrade een handmonster van een Deens tweeassig rijtuig litra CU zien, nu weer, het model was wel af. Ook werd verteld dat deze wagens tussen 1945 en 1948 in Nederland als hulp van de DSB aan NS hebben gereden. Of dit correct is laten we u nog weten, maar Hobbytrade is van plan deze tweeassers ook op de Nederlandse markt aan te bieden (www.hobbytrade.dk).

Type CFL ME26-03 van Hobbytrade.

Zijn deze rijtuigen ook bij de NS geweest? De Deense litra Cu in H0 van Hobbytrade.

Hödl-Linie 8

De Amsterdamse Combino, compleet met conducteurscabine in H0, wordt dit jaar uitgeleverd; in voorbereiding is de versie in schaal N. In H0 komt de Dresdener NGT D8, in Z de KSW van diverse trambedrijven.

Jago

Het TT-assortiment wordt met de Einheitsloks BR 24 en BR 64 en de Pruisische stoomloc G 10 uitgebreid. Van de Köf 1 was een handmonster aanwezig. De vanaf 1939 door de DRG bestelde rangeerloc zal als DRG en DR in de tijdperken 2, 3 en 4 worden uitgebracht.

Jordan

Voor zuidelijke contreien of een diorama 'onbewoond eiland' introduceert het Beierse tuincen-

Jouef

Dankzij de overname door de Engelsen krabbelen de Fransen langzaam weer op. Oude modellen worden met betere motoren en meer details opnieuw op de markt gebracht. Echt nieuw zijn de dieselstellen X73500 van de SNCF en 2100 van de CFL. Helemaal was er op de beurs nog geen model van te zien. Even afwachten dus.

Kato

In schaal N zijn (opnieuw) aangekondigd de Zwitserse RAe TEE Gottardo, de Class 66 in de kleuren van DLC, Opel GM en Rail4Chem, DB-elocs E10 en E110 in het blauw en TEE-keuren. Dieselloc MAK G2000 komt als SBB Cargo, Railion en Rail4Chem. Franse modelspoorwagens kunnen de 10-delige TGV POS inzetten, hun Spaanse colle-

trum een set van 4 palmbomen in H0. De stammen zijn door pas-saat kromgetrokken en de bladen vrij ruw.

Bij Kibri liggen in H0 rouwen en trouwen dicht bij elkaar.

gave de AVE eloc 252 en diesel 319, RENFE eloc 269 en Talgo 350 HST met eendensnavel. De vierassige yard switcher (rangeerloc) NW2 in de geel-blauwe kleuren van de Santa Fe is nu in uitlevering. In H0 komt de vierassige posttram zoals deze tot 1959 in München heeft gereden.

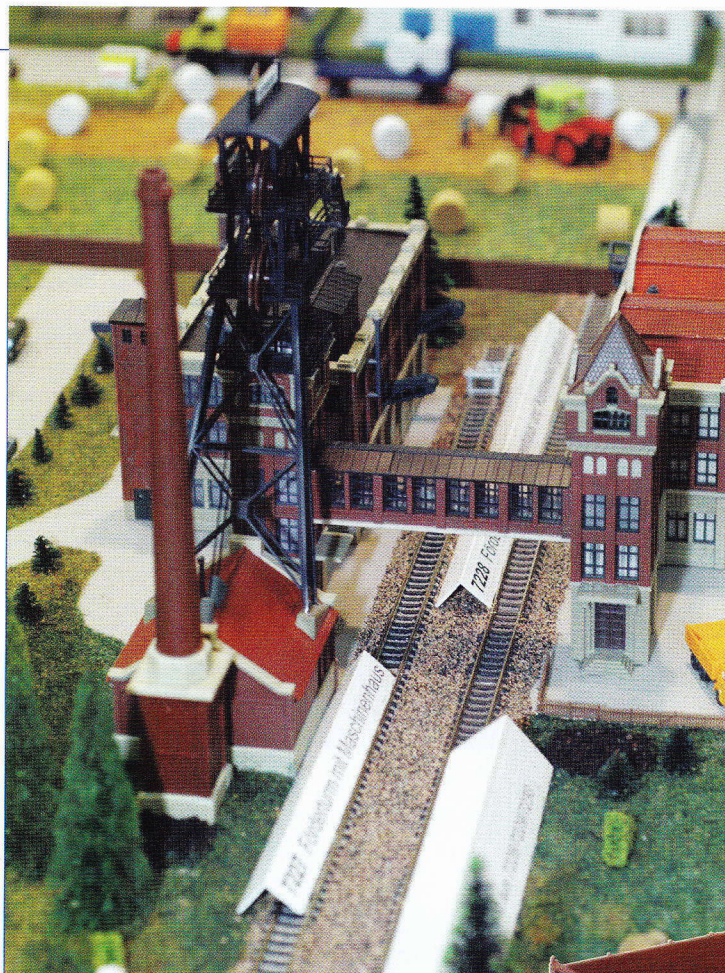
Kibri

H0. De reeds bestaande stadshuizen worden verfijnd door een nieuwe gevel en vooral door afgewerkte zijmuren, waardoor zij een ruimer bereik op de modelbaan krijgen. De fraaie kerk met bruidspaar en pastoor doet licht macaber aan door een geopend graf op dezelfde scène. Leuk is de combinatie van waterhuis — je kunt hier niet spreken van watoren — en waterkolom. Aangename uitbreiding voor het station is de voetgangersbrug. Voor veldspoor en industrieterrein is het spoortje met de lorries bedoeld. Daarnaast bestaat het H0-nieuws voornamelijk uit sets met bestaande onderdelen. Zo is er het station Schapen met omgeving. De firma Schwarz krijgt in diens groene kleurstelling een groot aantal bouwwerken en voertuigen toebedeeld. Bij de autoafdeling is leuk nieuws de vorkheftruck die achter op een vrachtwagen geprikt moet worden, de Unicat, de brandweerauto die speciaal ingezet wordt bij bosbranden en een vuilniswagen vormen het laatst vermelde nieuws van Kibri.

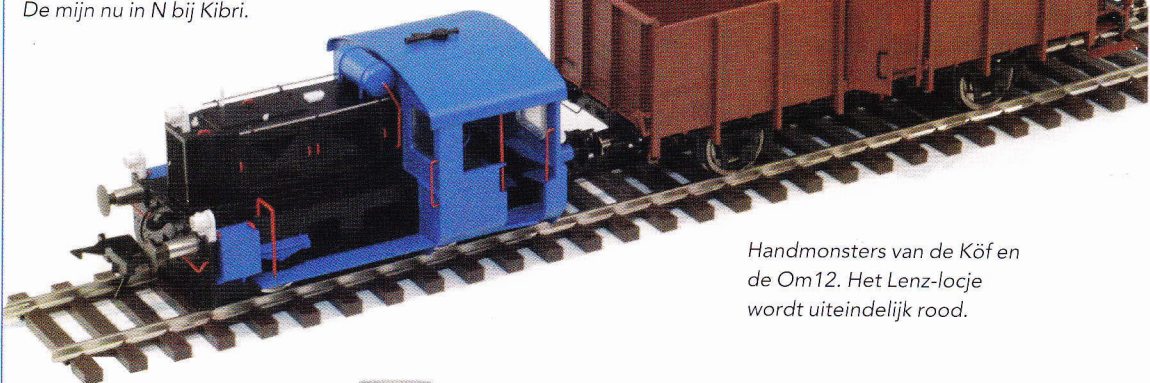
N. De mijn die vorig jaar in H0 is uitgebracht, wordt nu in N geproduceerd. De toren van het complex is een nieuwe productie. De Alpenhuisjes zijn kleurvarianten.

Kiss

Deze firma brengt in diverse schalen hoogwaardige messingmodellen op de markt. Voor spoor 0 komt een BR 44 op de markt. Voor spoor I worden de 'Silberlingen' in diverse uitvoeringen geproduceerd. In dezelfde schaal staat een

De mijn nu in N bij Kibri.

Handmonsters van de Köf en de Om12. Het Lenz-locje wordt uiteindelijk rood.

Kleinspoor. De eerste ruwe modellen van de Beel.

tweeassige ketelwagen Eva van de DB op het programma.

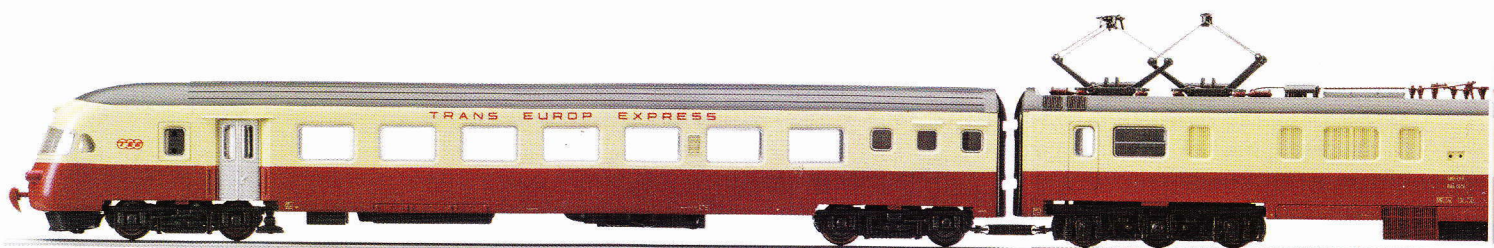
In IIm staan diverse rijtuigen van de Harz-baan op stapel samen met RhB Ge 4/4 182 Krokodil.

Kleinspoor

Lekker duurt het langst. Eindelijk verschijnt de Beel nu echt. Deze lijndiesels deden in de jaren '50 dienst en stonden meer in de werkplaats dan voor een trein. Het model zal het hopelijk beter doen. De Beel is te koop als bouwpakket of als kant-en-klaar model in bruin en blauw. De Kirow-kraan wordt gecompleteerd met een ballastwagen en een evenaarwagen. www.kleinspoor.nl.

KM 1

Het in schaal 1 gespecialiseerde KM 1 Modellbau kondigt het Pruisische stoompaard T16.1 aan. Van

Binnenkort wellicht weer te koop: de Lima TEE RAe van de SBB.

de BR 18 (bay. S 3/6) staan diverse uitvoeringen op de rol, van de majestueuze Rheingold de DRG Mitropa-salonrijtuigen 1e en 2e klasse, 1e klasse met keukens en het bagagerijtuig. De rijtuigen hebben kogelgelagerde assen, veren, de buffers en kortkoppelingsgeleiding. Door de in rubber uitgevoerde vouwbalgen blijft het gesloten treinverband van de 5500 euro kostende set (vijf bakken) ook in bogen bewaard. www.km-1.de.

Kuehn

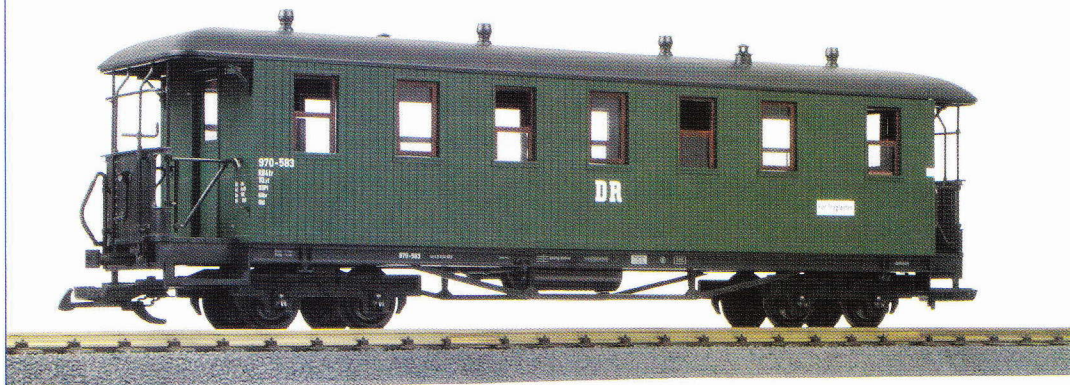
De decoderfamilie groeit verder met met de T155, een universele DCC/Motorola-decoder met RailCom en vijf functie-uitgangen. Wie meer functies nodig heeft, kan de functiedecoder F060 inzetten. Een los RailCom zendertje en een afremmodule voor DCC en Motorola zijn eveneens nieuw. De collectie TT-materieel wordt verrijkt met diverse kleurvarianten van de E40 en de 'Herkules'. www.kuehn-digital.de.

Lenz

Lenz maakt echt werk van spoor 0. Na de V36 en V100 ziet de Köf in 1:45 het licht. Met geluid, op afstand bedienbare koppeling en talloze andere digitale foefjes. Hierna staan een Br 24 en de BR 64 in de planning. De Donderbussen verschijnen in nieuwe uitvoering. De goederenwagens komen er ook aan. Eerst een Om12 half open wagen in vier versies, later gesloten wagens en een rongenwagen. De eerste ruwe modellen zijn veelbelovend. Het railprogramma wordt dit jaar met meegedebogen wissels en een Engels wissel compleet gemaakt. Voor de bediening van al dat fraais heeft men een speciale versie van het bestaande digitale systeem verzonden. De adressen en functies van de spoor 0 locs zijn al voorgeprogrammeerd. Tenslotte heeft Lenz nieuwe kortkoppelingen voor de grote schaal bedacht. www.lenz-elektronik.de.

Het restauratierijtuig van de RhB voor de Glacier Express bij LGB is helemaal nieuw.

Een voorbeeld van een model naar Rügen voorbeeld. Dit rijtuig wordt uitgevoerd met metalen platen over het hout.

LGB

Zoals te verwachten na de teleurstellende berichten over LGB het afgelopen jaar was het echte nieuws minder uitbundig dan eerdere jaren. Nieuw was de restauratie van de RhB Glacier-Express en nieuw, maar eerder aangekondigd, waren het RhB-rijtuig EW IV A 1274 en de stuurstand ABe 1701. Ook voor de RhB een rongenwagen Rp-w. Voor het overige zijn het allemaal kleur-, opschriftvarianten of modellen die eerder aangekondigd waren, met decoder en/of geluid of juist zonder. Dat geldt met name voor een aantal modellen die nu naar Rügen voorbeeld uitgebracht worden. Opvallend is het hybride model van de lageboordwagen van de DR met een lading wielen. De bak is naar een Duits voorbeeld, terwijl de draaistellen zuiver Amerikaans zijn. De lading wielen is van een lagere kwaliteit dan de spoorwielen zelf. Met de positieve start met een nieuwe eigenaar rekenen we

voor volgend jaar weer op meer en mooi nieuws.

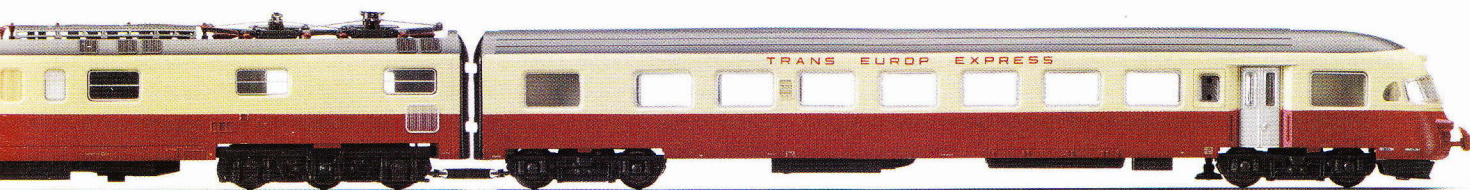
Lima

Lima blijft je verbazen. Onze afspraak verliep grofweg als volgt: 'Wat kunnen we het komend jaar van Lima verwachten?' 'Daarvoor moet u bij de importeur zijn' 'Wie is dat?' 'Dat weten we niet' 'Misschien de firma Reijne?' 'Kennen we niet' 'Oh, maar u kunt ons toch wel iets vertellen?' 'Nee, we weten helemaal niets. Uw tijd is trouwens om.' Gelukkig is er dan nog de persmap. De Mat '46 en de mDDM komen terug als Rivarossi-model. Beide modellen gaan rond de 200 euro kosten en verschijnen in zowel 2-rail als 3-rail. Op de beurs waren geen modellen te zien, dus het blijft nog gissen naar de exacte uitvoering. Na oktober zouden ze in de winkel moeten liggen. We zijn benieuwd. Enkele tientallen oude LimaRossi-modellen worden het komend jaar opnieuw uitgebracht. De persmap

belooft op talrijke punten verbetering, zoals een vijfpolige motor, kortkoppeling en meer detaillering. Echt nieuw zijn een Duits treinstel Br 641 en een Italiaanse stoomloc. Waarom het ene model een Lima- en het andere een Rivarossi-sticker krijgt, blijft een raadsel. We hebben er maar niet naar gevraagd.

Littfinski Daten Technik

Altijd een hartelijke ontvangst bij Peter Littfinski. Vol trots presenteerde hij het DiCoStation: een kleine, voordelige centrale voor Märklin Motorola en DCC. De DiCo wordt via USB op de computer aangesloten en heeft zelf geen bedieningsknoppen. Wel zijn er drie S88-bussen ingebouwd. Ideaal voor modelspoorders die hun baan helemaal met de PC willen besturen. Er is nog wel een booster bij nodig. Het communicatieprotocol wordt later dit jaar vrij gegeven. Verder komen er twee

adapters om Märklin compatible boosters te gebruiken met de digitale systemen van Lenz en Roco. Het laatste nieuwtje is een lichtseindecoder voor seinen naar Oostenrijks voorbeeld. www.ldt-infocenter.com.

Lotus Lokstation

De reeds decennia geleden verdwenen SKGLB uit Oostenrijk krijgt een nieuw leven in Ilm. Loc 2 is op basis van een LGB-model vereeuwigd. De nieuwe melkwagens passen daar mooi achter. Ook typisch Oostenrijks zijn de rolwagens voor vervoer van normale goederenwagens op smalle sporen. Enkele open goederenwagens zien het licht en er komt een gemotoriseerde draisine. Naast de baan wordt het leuker met echte houten gebouwtjes en een stalen spoorbrug. www.lotuslok.at.

LS Models

Op het einde van dit jaar worden de vorig jaar aangekondigde ICR-rijtuigen van de NS geleverd. In het najaar komt het Alpen Express Bcvmh couchetterijtuig met gele maan uit. De mallen van de Franse USI-rijtuigen worden vernieuwd. Zij komen uiteraard ook in NMBS- en NS-uitvoering. Ook de mallen van autotransportwagens van de NMBS worden vernieuwd. Momenteel worden zij verhuurd aan de EETC en doen dienst in Nederland. Voor Nederland staan ook enkele N-rijtuigen op het programma, voornamelijk twee WLAB-30 rijtuigen met NS-logo, vier blauwe Bcvmh rijtuigen en vier Franse USI-rijtuigen (later NMBS K4) in NS-uitvoering. In samenwerking met de Italiaanse partner ACME brengt LS Models het tweedelige TEE-motorstel Aln Ligure en Mont Cenis op de markt. Met de Zwitserse partner RailTop-Modell kondigen zij de SBB/NS TEE-dieseltreinset en het vierdelige elektrische TEE-treinset RAe/RABe van de SBB aan. In april wordt de NMBS reeks 18 uitgeleverd en in mei volgt dan de NMBS-reeks 15. De NMBS reeks 13 krijgt nog een nummervariant met de 1324 Vauban. In juni volgen de I4 en I5-rijtuigen in N.

Lutz Hielscher

Deze Duitse fabrikant van technisch speelgoed in voornamelijk werkende stoommachines heeft voor 2007 een eenvoudige stoom-

Het DiCoStation, een kleine en voordelige digitale centrale van LDT.

Het model MaK 1206 is in Nederland beter bekend onder de naam 2400. Hier in de uitvoering van Rail4Chem, Märklin H0.

De zware eloc serie 1200 van de NS in de blauwe seriekleurstelling, Märklin H0.

machine in H0 uitgebracht, in het zwart en goudkleur. Deze stoommachine vindt toepassing in een stoomgondel, waarbij de machine aan een hooggeplaatste geleider ronddraait.

Makette

Het veel Frans H0-materieel voerende Duitse atelier presenteert de de standaard goederentreinconducteurswagen type D van de SNCF in drie uitvoeringen. In het donkerbruin van tijdperk 3 en roodbruin van tijdperk 4. De laatste zonder of met UIC-codering. Nieuw is ook de sinds 1950 ingezette tweeassige onderlosser type MK cq. MKH voor cokes en kolen. Alle modellen zijn voorzien van kortkoppelingsgeleiding.

Märklin

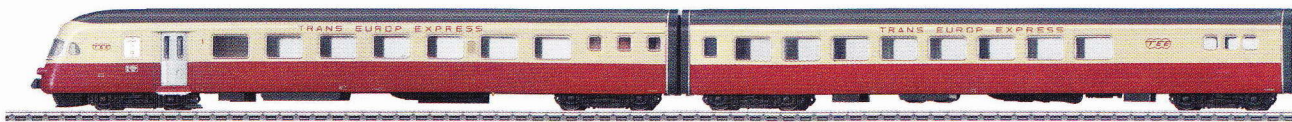
Na alle berichtgeving rond dit grote Duitse modelspoormerk verbaast de noviteitencatalogus voor 2007 danig. In niet minder dan 144 bladzijden wordt een

uitvoerig gamma nieuwe modellen gepresenteerd. Uit zo'n overvloed moeten we (helaas) noodzakelijk enkele krenten uit de pap halen. We richten ons dan voorna-

jecten van de NS ingezet. Een kleur- en verpakingsvariant is de set met drie onderlossers. Eerder in een set met twee wagens voor de CFL gebracht, worden nu

Märklin gaat fantastisch!

In gesprek met Frans Jeltjes van Märklin Nederland gaat het al snel over de nieuwe ontwikkeling van de Märklin Stores en Märklin Shops. Deze ontwikkeling is een afrekening met de 'mallepietjeswinkels', ontstaan uit hobbyisme, die in de filosofie van Märklin moeten wijken voor een duidelijk modern concept met specialisaties voor één merk. In het Märklin-gedachtegoed is dat aangevuld met het binnen hetzelfde concern geëxploiteerde merk Trix. Door een strakke organisatie wordt de voorraad gestroomlijnd en is de detaillist een specialist die van het betreffende merk alles weet. Märklin wil zich positioneren als A-merk. Passend in die gedachten is het vasthouden aan een vaste prijs. Bij Märklin is men volledig overtuigd van de formule en men draagt die overtuiging met verve uit, uitgedrukt in de uitroep van Frans: 'Het gaat fantastisch!' Voor de komende 5 jaar verwacht Frans 40 à 50 shops en 6 stores. Als beeld voor de toekomst wordt een samenwerking met andere merken gezien, waarin per schap de kwaliteiten van een bepaald merk getoond worden, ongeveer vergelijkbaar met de betere huishoudzaken waarin serviesfabrikanten gebroederlijk naast elkaar een eigen kast hebben. Aanvullend mogen we stellen dat in deze branche de angst voor vergrijzing geen item is. Een mening die door vele andere importeurs en fabrikanten gedeeld wordt.

Märklin brengt het elektrische viersysteemtreinstel serie RAe TEE II 'Gottardo' van de Schweizerische Bundesbahnen in H0 uit.

Twee sets rijtuigen voor de Étoile du Nord, een vier- en een driedelige set. Märklin H0.

zijlossers met ronde schuiven type Fds van de NS in de oorspronkelijke uitvoering vanaf 1962 uitgebracht.

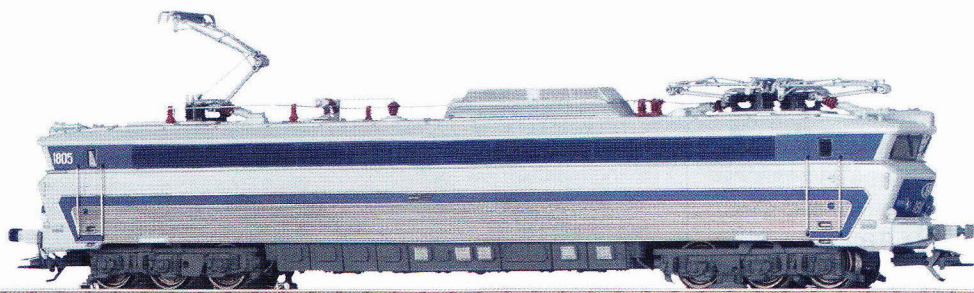
De lageboordwagons met rongen is van het type Rens van de NS. Deze wagon is van een Europees standaardtype met 19,90 m lengte. Het model heeft draaistellen van het type Y25.

Voor België heeft Märklin voor 2007 het volgende bedacht. Voor de Étoile du Nord de Belgische eloc serie 18 met meersysteemtechniek, zie hieronder.

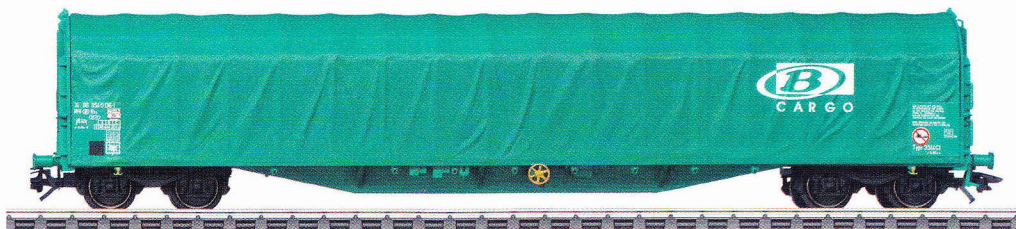
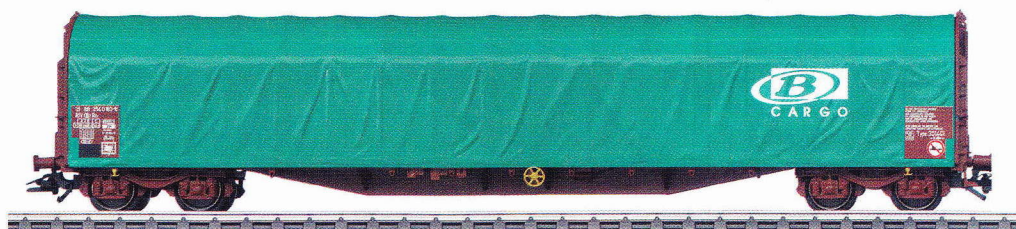
Voorts een set met 2 schuifhuifwagens van het type Rils van de Belgische Spoorwegen. Verder een set met 3 ertstransporters type Fal; het betreft een wagon van de staalfabriek Cockerill Sambre.

Voor de CFL wordt een buurtverkeerstrein met een eloc serie 4000 (overeenkomend met de Duitse serie 185) met 3 dubbeldeksrijtuigen, twee rijtuigen 2de klasse en 1 rijtuig 1ste en 2de klasse uitgebracht. De multifunctionele diesel-locomotief serie 1600 van de CFL is een zgn. Europa-locomotief uit het samenwerkingsverband GM/NOHAB/AFB.

In 2007 is heel wat te vieren. Vijftig jaar geleden of direct daarna kwamen veel nieuwe producten op de Europese sporen. Onder andere de diverse TEE's. Märklin brengt het elektrische viersysteemtreinstel serie RAe TEE II 'Gottardo' van de Schweizerische Bundesbahnen uit. Het treinstel bestaat uit vijf eenheden ingericht als salon 1ste klasse. Het motorrijtuig (met keuken) is centraal opgesteld. Het

De Belgische serie 18 stond voor de Étoile du Nord. In model ook de Franse equivalent bij Märklin.

Een set met twee schuifwandwagens voor de Belgische modelspoorder, Märklin H0.

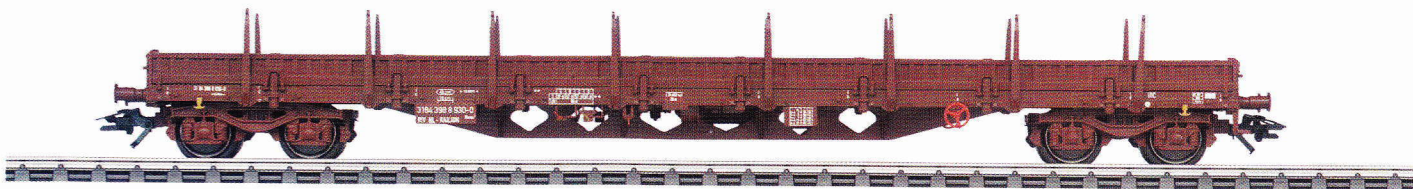
model is in de afleverttoestand van 1961 uitgevoerd en wordt in het kader van de jubilea '50 jaar Trans Europ Express' en '125 jaar Gotthard-traject' uitgebracht. De beroemde Franse Étoile du Nord verbond Parijs via Brussel met Amsterdam (PBA). Voor deze prachtige trein brengt Märklin de Belgische eloc serie 18 en de Franse eloc CC 40100 met de bijpassende inox-rijtuigen. De rijtuigen worden in twee sets aangeboden. De ene set met vier rijtuigen bevat 2 salonrijtuigen A8tj van

de Belgische Spoorwegen, een restauratierijtuig met keuken A5rtj en generatorwagen met dienstcompartiment A2Dxj van de Franse Staatsspoorwegen. Bouwjaar vanaf 1964. De rijtuigen werden o.a. in de treinen 'Oiseau Bleu', 'Étoile du Nord', 'Brabant' en 'Ile de France' ingezet; de andere set bevat 2 coupérijtuigen A8uj en 1 barwagen A3rtj van de SNCF.

Voorts wordt bij Märklin de nadruk gelegd op een aantal projecten die zeer verrijkend zijn voor de

modelbaan. Na het havenproject Hamburg Poort naar de wereld is nu als thema gekozen de autofabriek met sets autowagens. Voorts veel aandacht voor de 125-jarige Gotthardbahn met een set met de Krokodil plus 5 goederenwagens en de eloc Ae 6/6 Luzern met 3 rijtuigen. De krokodil en de Ae 8/14 worden als kleurvarianten weergegeven en de moderne Gotthard krijgt vorm met de elocs Ae 6/6 en de serie Re 460.

Naast al dit geweld heeft Märklin zoals gebruikelijk een aantal op

Het type Rens, de vierassige rongwagen bij Märklin.

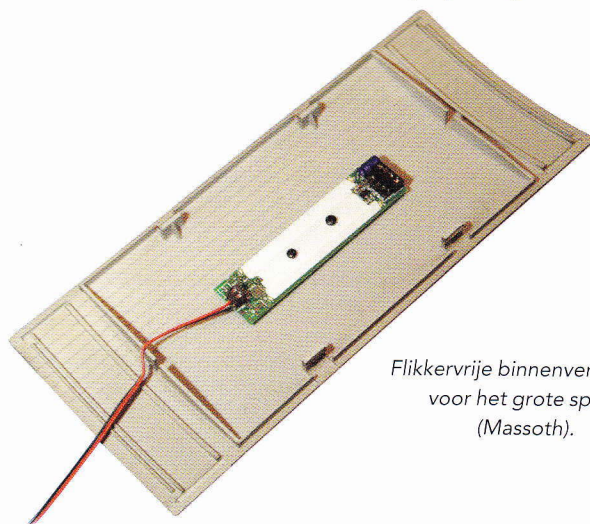
Voor de CFL wordt een buurtverkeerstrein met een eloc serie met 3 dubbeldeksrijtuigen uitgebracht.

een speciaal land gerichte producties.

Als laatste noviteiten melden wij de goederentreinlocomotief serie E 50 van de DB. De oorspronkelijke uitvoering met dubbele seinen en regengoot. Voorts de multifunctionele locomotief serie 218, een dieselhydraulische locomotief met elektrische treinverwarming. Oorspronkelijke kleurstelling uit het vroege tijdperk IV. En een drukgasketelwagen, ondergebracht bij de DB en een particuliere chloorgasketelwagen.

Tot slot de dienstlocomotief Di3 628 van de Noorse Staatsspoorwegen in winteruitrusting met gemonteerde sneeuwplougen. Het is een ombouw uit een NOHAB-locomotief Di3a.

Spoor Z. In deze kleine schaal heeft Märklin 3 nieuwe producties, te weten twee uitvoeringen van de Hercules in de rode uitvoering van de ÖBB en in de kleurstelling van Siemens Dispoloc, en de in werkelijkheid nooit geproduceerde BR 53, de gigantische Mallet. Daarnaast kleurvarianten en sets van old-timermaterieel. Uiteraard aandacht voor de TEE Rheinpfail in een set met loc E 10.12 en vijf rijtuigen en de TEE VT 11.5, de Sap-

Flikkervrije binnenverlichting voor het grote spoor (Massoth).

thardbahn die in twee sets samen 2 motordelen en 5 rijtuigen omvatten. De Luxemburgse serie 1600 is een variant. Ook de 125-jarige Gotthardbahn krijgt een set: stoomloc A 3/5 en 3 vierassige rijtuigen.

Spoor 1. In de koningsklasse wordt de Mallet-goederentreinstoomlocomotief serie 96 van de DRG Type geleed chassis en hoge- en lagedrukcilinders uitgebracht. Vroeger was dit de Beierse Gt 2 x 4/4, de serie van 1913. Met de BR 44 kunt u buiten live-steam bedrijven. De 125-jarige Got-

thardbahn wordt bedacht met een set met 3 grijze goederenwagens. Op de beurs presenteerde een nieuwe lijn 4MFor, een lijn militaire voertuigen waarvan een tank werd getoond. Het model had slechts een draaiende koepel. Het kanon en de rupsbanden waren star meegegoten.

Massoth

Massoth richt zich vooral op digitale techniek voor LGB. Zo komt dit jaar een op afstand bedienbare koppeling plus een functiedecoder. Net als een handvol concu-

renten presenteerde Massoth een rookgenerator die synchroon met de cilinderslagen rook uitblaast. Praktisch is de flikkervrije binnenverlichting. Vreemde eend in de bijt zijn de rollenbankjes in spoor N. Leuk voor de winter waarschijnlijk. www.massoth.de.

Mehano

In mei ligt het dieselmotorrijtuig reeks 41 van de NMBS in de winkel. Op de beurs was het prototype zonder opschriften te zien. Ook de prototypes van de NMBS reeks 26 waren klaar. In september wordt deze loc in acht varianten uitgeleverd. Van sommige varianten worden twee nummers gemaakt. De klant heeft dus keuze uit 12 verschillende uitvoeringen. Momenteel maakt Mehano werk van aanvullingssets voor de Franse TGV Duplex.

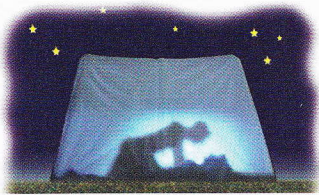
De Vossloh G1700 komt in uitvoering van de BLS, 2x SBB Cargo, Acerealia, HGK, CFL, MRCE en ÖBB. Van de Vossloh G1206 komen 14 uitvoeringen (2x SNCF Fret, WLE, RAG, HGK, LTE Red, ACTS oud en nieuw livree, ERS, tweemaal Rail4Chem, tweemaal CFL en E+H). Ook de SNCF Fret 475002 wordt uitgebracht. De

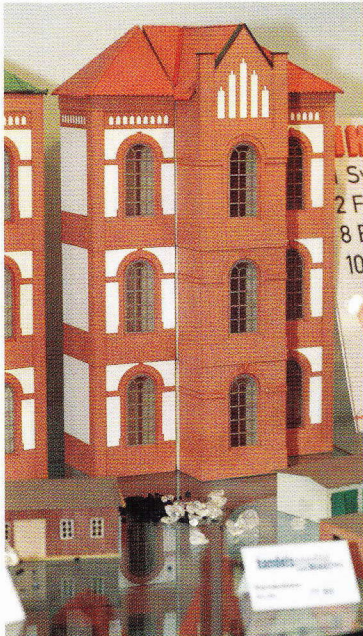
Het prototype van de NMBS reeks 41.

Twee prototypes van de NMBS reeks 26.

Een avondje in de tent. Merten.

Kartonbouw in H0 van MKB.

Bombardier Blue Tiger komt in de uitvoering van de HVLE.

De zesassige gelede containerwagen Sggmrss komt in acht uitvoeringen (Warsteiner, ERS, NMBS/Touax, DLC, ACTS, DB, AAEG en Rail4chem).

Merten

Deze firma brengt naast twee H0-sets met passanten enkele erotisch getinte figuurtjes uit. In H0 en G komen enkele stripteaseuses uit. Met als thema 'Een avondje in de tent' wordt een copulerend paar opgevoerd. De figuurtjes zijn bewegend.

Het assortiment in G wordt aanzienlijk uitgebreid met spoorwegpersoneel en reizigers.

Micro-Metakit

De Beierse firma brengt hoogwaardige messingmodellen uit. Voor dit jaar zijn het de FS E 363, de Oostenrijkse 429, de BR 05.003 met cabine vooraan, de BR 08, de tandradloc KPEV T28, de SNCF 241A, de FS 470 en de Beierse CIII 'Sigl'.

Steyr 8110 in H0 van MO-Miatur.

MKB

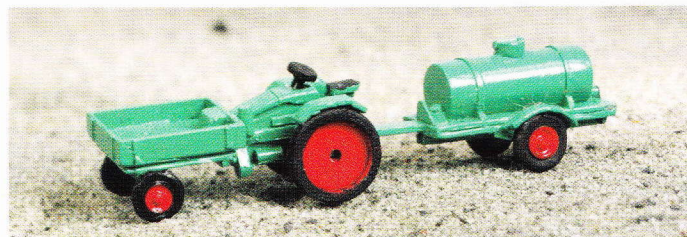
Lasergesneden kartonnen façades van stadshuizen in H0 en TT. De in halfreliëf uitgevoerde panden zijn geschikt als pakhuis of appartementengebouw, ook als coulisse om een industriespoor naar een schaduwstation te leiden. Leverbaar als hoek- en tussenpand. MBK heeft nog geen NL/B vertegenwoordiging.

MO-Miniatur

De fabrikant van tractoren breidt het assortiment in H0 uit met de Steyr type 8070 en 8110 en Eicher 3105. In N en Z een Fendt met laadbak en eenassige wateraanhangen.

Motorart

De Zweedse fabrikant van Volvo auto's, bussen, trucks en werkmaterieel maakt in H0 een pas op de plaats. Bezien wordt of de (mo-

Fendt met waterwagen in N van MO-Miniatur.

del)markt gezien het groeiende aanbod aan werkmaterieel moet worden uitgebreid. De Volvo FH12 trekker met dieplader en shovel L150 verschijnen in signaalrood. Onder de naam Motor-Kidz wordt een in schaal N bruikbare wielgraafmachine uitgebracht. www.motorart.se.

Navemo

De Züricher Be 4/6 Cobra lagevloertram is leverbaar voor de spoorwijdtes H0 en H0m. Minimumhoogstraal 20 cm. Voor inzet achter de VBZ zesassers serie 2000 komt de gemotoriseerde vierassige bijwagen Be 2/4 serie 2400 met eenbeenpanto. Van het Luna-railsysteem was een handmonster te zien van de 90°-kruising.

NMJ

Bij NMJ kent men twee productgroepen: de Topline (kunststof) en de Superline (messing). Bij de laatstgenoemde was nu de NSB-stoomloc type 31 (2-D) in 1:43,5 te zien, leverbaar in 3 verschillende uitvoeringen. De eloc EL15 komt in verschillende uitvoeringen en de kleine rangeerloc 220c in 3 uitvoeringen met 6 verschillende nummers. In de Topline-serie is nu de complete serie moderne Noorse rijtuigen van het type B7 leverbaar. Erg fraai met een bijzonder mooi gedetailleerd interieur. Aangekondigd zijn ook nog een serie Zweedse rijtuigen uit 1960, die in de verte nog wel wat weg hebben van de Nederlandse Plan D's. Het vorige jaar aangekondigde treinstel BM 69 is vertraagd vanwege problemen met de techniek en de productie. www.nmj.no

Topline rijtuigen type B7 en een tweeassige rangeerloc type 220c als Superline bij NMJ.

RAIL HOBBY

Blaas stoom

Verwen uzelf met Railhobby!

Kies uw welkomstgeschenk én ontvang de
Railhobby ClubCard vol voordeel!

**Al abonnee? Geef uw hobbyvriend op,
zowel u als de nieuwe abonnee
ontvangen allebei een geschenk
naar keuze!**

**Vul de bon in, bel 033-4892910
of ga naar www.railhobby.nl**

Ja, ik word abonnee...

Naam en voorletter(s) m/v
Adres Postcode
Woonplaats Telefoon
E-mail m.i.v.
Naam werver ClubCardnr. werver

☐ Ik neem tot wederopzegging een **all-in abonnement** op Railhobby en
ontvang 10 nummers per jaar voor € 47,50 (België € 54,50).

Als welkomstgeschenk ontvang ik:

☐ Bijgebouw (N) t.w.v. € 20,75.	☐ Railhobby Lighttrain- of StaalSpecial t.w.v. € 19,50. Ik wens: LT ☐ / SS ☐ .
☐ Railhobby verzamelband t.w.v. € 13,95.	☐ Een pakket model-accessoires t.w.v. € 18,99. Ik wens: N ☐ / H0 ☐ .
☐ Railhobby Depotspecial t.w.v. € 14,75.	☐ Eenmalige korting van € 4,50.

Geschenk werver (excl. korting)

Ik betaal als volgt (aankruisen wat van toepassing is):

- ☐ Ik wacht op de acceptgiro / een overschrijvingsformulier (België).
☐ Uitgeverij Scala BV kan het abonnementsgeld automatisch van mijn rekening afschrijven (België uitgezonderd). Ik krijg jaarlijks € 0,45 korting.

Rekeningnummer.....Handtekening.....

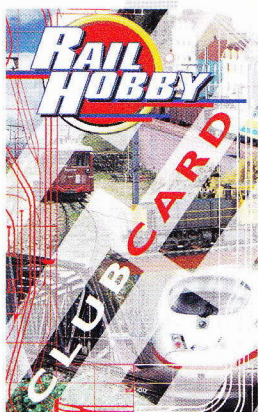
☐ Ik neem tot wederopzegging een **online abonnement** op Railhobby voor de jaarprijs van € 22,95. Ik ontvang geen
welkomstgeschenk of ClubCard. Uitgeverij Scala BV kan het abonnementsgeld automatisch van mijn rekening afschrijven.
(kijk voor abonnementen buiten Nederland op www.railhobby.nl)

Rekeningnummer.....Handtekening.....

Stuur deze bon
of een kopie in een
envelop **zonder
postzegel** naar:

Uitgeverij Scala BV
Antwoordnummer 72
3800 VB Amersfoort

af met Railhobby!

Alleen voor abonnees

De Railhobby ClubCard vol voordeel!

Plaats gratis een 'Railmarkt' ter waarde van € 15,-.

Kijk op de Railmarkt pagina voor instructies.

Ontvang een extra welkomstgeschenk!

Geef uw hobbyvriend op, zowel u als de nieuwe abonnee ontvangen allebei een geschenk naar keuze!

TRAINSTORM

10% korting op aanschaf van elke video of dvd t.w.v. €19,95

Bartokstraat 23, 1962 RA
Heemskerk, tel. 0251-246532,
www.trainstorm.nl

Bij besteding van € 75,- aan bouwpakketten een gratis bouwdoos in N of H0, t.w.v. € 10,-*
Trein 2000
Concordiastraat 15a
4811 NA Breda
tel. 076-5339892
www.trein2000.nl

www.trein2000.nl

* Geldt niet in combinatie met andere acties of aanbiedingen en zolang de voorraad strekt

Kijk voor meer informatie op www.railhobby.nl

Zolang u abonnee blijft van Railhobby krijgt u na ontvangst van betaling van uw abonnementsgeld automatisch elk jaar uw nieuwe ClubCard thuisgestuurd. De ClubCard is persoonsgebonden. Railhobby is geenszins verantwoordelijk voor hetgeen aangeboden wordt door de deelnemende bedrijven.

Elke volwassene krijgt € 1,- korting op de toegangsprijs van € 5,-*

Het Nationaal Modelspoor Museum
Station Sneek Centraal
Dr. Boumaweg 17b
8601 GM Sneek
tel. 0515-430021
www.modelspoormuseum.nl

* Deze actie is geldig tot 31 december 2007

BEELEN

MODELBOUW

Tijdelijke kortingacties bij Beelen Modelbouw!*

25 % korting op alle WIKING modellen van voor november 2005.

Berka bomen nu per doosje € 3,- op=op.

Deze aanbieding geldt voor de normale prijs (standaard heeft u 10% korting). Op vertoon van uw ClubCard profiteert u van grote kortingen bij Beelen Modelbouw!

Beelen Modelbouw Utrecht
2e Daalsedijk 177
3551 EH Utrecht
beelenmodelbouw@zonnet.nl
Geopend: vrijdag – zaterdag 10.00 – 17.00 uur

* De actie geldt t/m december 2007 en zolang de voorraad strekt.

Museum 'Stichting voorheen
Rotterdamsche Tramweg Maatschappij'
G.C. Schellingerweg 2, 3253 ZG Ouddorp
ZH, tel. 0187-689911
info@rtm-ouddorp.nl,
www.rtm-ouddorp.nl
Korting op een RTM bedrijfsfilm uit 1928
Van € 17,25 voor slechts € 15,-
af te halen in het voor ClubCardhouders gratis toegankelijke museum.

10% korting op alle bouwplaten

NOBLE MODELS

Gounodstraat 11
6904 HA Zevenaar
tel. 0316-333569

10% korting op het gehele assortiment, uitgezonderd boeken en tijdschriften

Railpress Toy's Shop
Plantageweg 25-A
2951 GN Alblasserdam
tel. 078-615 33 50
www.railpress.nl

**RAILPRESS
Papendrecht**

Voor openingstijden zie de website

10% korting op alle treinartikelen, scenery en bouwmaterialen
Willies Modelbouwcentrum
Kruisstraat 5a, 5612 CD
Eindhoven, tel. 040-2465555
www.willies.nl

Noch

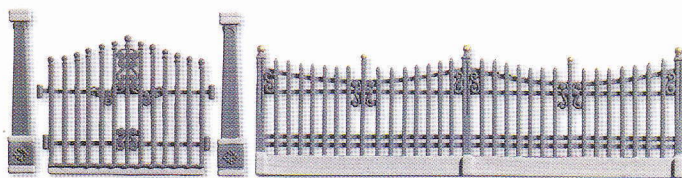
Voor de zeer jongeren wordt een complete set met kleurrijke blokken, scenery en rails uitgebracht. Mooi initiatief van Noch om de jeugd bij de hobby te betrekken. Voor de vergevorderden wordt een kartonnen hekwerk gebracht, dat door een laser gesneden is. Met de speciaal daarvoor geproduceerde verf kunnen schitterende resultaten bereikt worden. Het arsenaal rotsen wordt verder uitgebreid met hardschuim brokken die in delen op de modelbaan geplaatst kunnen worden. Eveneens van hardschuim worden diverse bouwsets vervaardigd, een leuk voorbeeld daarbij is de kerk en de ruïne. Voor de scenery wordt een floraset met diverse soorten en kleuren gras vervaardigd, eveneens een set met natuurbomen. Smalle tractoren worden gebracht als landbouwvoertuigen die op akkers door de voren kunnen rijden. Naast dit alles worden weer diverse sets met figuren uitgebracht.

Norscot

Wegenbouwers anno 1955 kunnen de Caterpillar motorgrader in H0 tegemoet zien. In N komen de Cat rupsgraver 315CL en backhoe loader 42 DE. In schaal 1 komen een JLG mobiele schaarlift en een op een eenassige aanhanger geplaatste hoogwerker met korf.

NZG

In havens of grote bouwplaatsen kan de mobiele, op twee vierassige wielstellen rustende kraan Gottwald G HMK 7408 worden ingezet. Hoogte 60 cm. De assen en de vier stempels zijn individueel instelbaar. Voor het optrekken van hoogbouw is de Liebherr 160 HC-L gedacht. Het draaipunt van de 62 cm lange diagonale giek ligt op 50 cm boven maaiveld. Door de compacte maatvoering van de

Het kartonnen hekwerk van Noch wordt door de laser gesneden.

Gottwald G HMK 7408 in H0 van NZG.

Fraai van lijn en kleur, type 12 van de NMBS van Philotrain.

Mooi...de Sik spoor 0 van Philotrain.

mast kan de kraan in een al groeiende liftschacht worden geplaatst. Naast deze H0-nouveautés vindt u bouwmaterialen in grotere schalen op www.nzg.de.

Peco

Verfijnd railmateriaal is de specialiteit van deze Engelse fabrikant. Als uitbreiding op het pakket H0 worden railstukken voor radius 4 gebracht, evenals een meegebooggen wissel. Aan accessoires een stootblok, een voetbrug en een uitbreidbare overweg die met houten hekken afgesloten wordt, dus voor een vroeg tijdperk bedoeld is.

In N is een recht railstuk van ca. 40 cm uitgebracht en boogstukken voor radius 3.

Philotrain

Philotrain stond niet met een stand op de Messe, maar we kunnen wel melden dat de fraaie Sik in spoor 0 inmiddels zijn kleur heeft gekregen en de Belgische liefhebbers van Spoor 0 kunnen erg blij zijn met een erg mooi model van de stoomloc Type 12 Atlantic van de NMBS. Het type 12 was bedoeld voor de hoogwaardige sneltreindienst tussen Brussel en Oostende en er werden in 1939 zes stuks in gebruik genomen. WO II beëindigde de carrière van deze fraai gestroomlijnde

loc. Het type Atlantic lijkt een anachronisme omdat in 1939 twee aangedreven assen niet meer gebruikelijk was. In 1989 was de 12 004 een van de sterren van het NS-jubiläum.

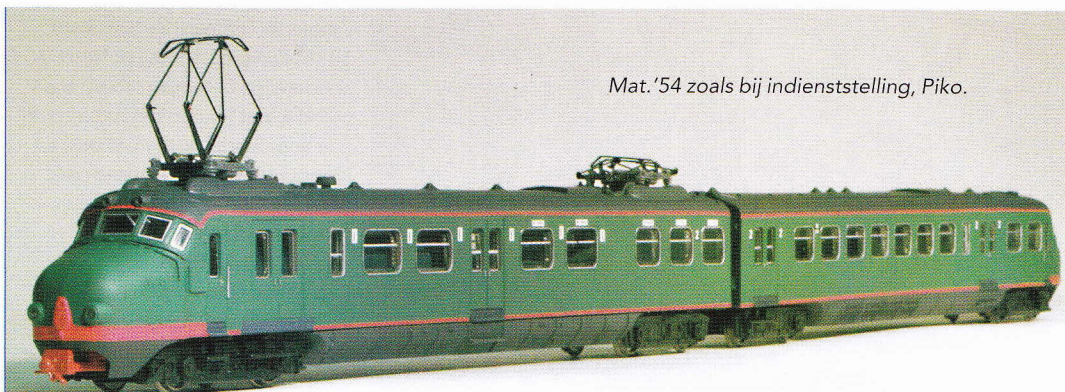
Piko

H0. Het zeer succesvol gebleken NS Mat.'54, de bekende Hondkop, krijgt een opvolger. Het treinstel wordt uitgebracht in de kleurstelling zoals deze van de indienststelling in 1956 tot 1960 heeft ge-

Piko geeft veel aandacht aan beginners

Op de stand van Piko was er vreugde en dat niet alleen vanwege het feit dat de Hondokop een topmodeloorkunde had gewonnen, maar ook omdat de leveringsproblemen die bij het treinstel optraden, grotendeels achter de rug zijn en de verkoopcijfers laten zien dat Piko in de lift zit. Voor het afhaken van de jeugd is Piko niet bang, liet Wim Wolters, de importeur voor Nederland, aan Railhobby weten. De verkoop van startsets is booming, niet in de laatste plaats door de prijs, maar ook omdat er geen halfbakken producten in de sets zitten en ook de vraag naar aanvullingen ontwikkelt zich gunstig. Er is op kosten bespaard, maar dat is niet direct zichtbaar aan het model. De kap is bijvoorbeeld volwaardig gedetailleerd, maar de veel minder zichtbare draaistellen zijn duidelijk 'vlakker'. Heel belangrijk is de 'nazorg', want de startset creëert een behoefte. Als aan die vraag niet kan worden voldaan, gaat er waarschijnlijk een potentiële modelspoorer verloren. Om dat te bewerkstelligen heb je goed geoutilleerde verkoopkanalen nodig die jonge geïnteresseerde modelspoorers ook zien staan als klant. Daarvoor moet de handel professioneler en toegankelijker worden en ook wijzen op het creatieve aspect van de hobby.

reden. Groene bak met dunne rode lijn boven de schorten en een dikkere rond de koppen. Van een gele band eerste klas was toen nog geen sprake. Het lijkt waarschijnlijk, dat als het succes zich zal herhalen, er meer varianten in het verschiep liggen. De Desiro komt in het wit met rode daklijst van HL-Bahn, de Hessische Landesbahn. Geheel nieuw zijn de lijndiesels van de SNCF serie BB 560000 en de hoogstmoderne Traxx P160 van de Landes Nahverkehrsgesellschaft Niedersachsen en SBB Am843. NMBS-stoomloc type 71 (Pruisische 7.1) is inmiddels leverbaar, een nummervariant volgt eind dit jaar. Maatschappijvarianten zijn er van de BR 185, Taurus

Mat. '54 zoals bij indienststelling, Piko.

SNCF BB 560000 in H0 van Piko.

Piko NMBS stoomloc type 71 in H0.

Containervervoer van Piko bij NS.

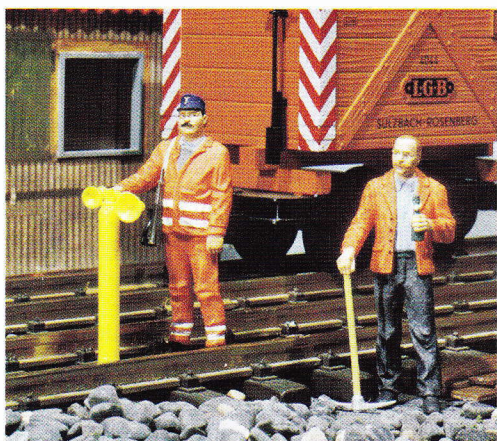
Zwitsers postvervoer bij Piko.

en de Herkules. Alle tractiemateriael wordt voor gelijk- en wisselstroom uitgebracht. Voor het goederenvervoer memoreren wij de gesloten goederenwagons in de uitvoering van Etat Belge (tijdperk 2), en NS (tijdperk 3), een vierassige containerdraagwagons van NS met drie 20-voet containers China Shipping en een Zwitserse tweeassige soortgenoot met gele postcontainer. Aangekondigd zijn de

moderne DB AG zelflossers Tanoos896 van Railion en de nooit eerder uitgebrachte DR-sneltreinrijtuigen AB4ü en B4ü uit tijdperk 3. Het railsysteem wordt uitgebreid met een meegebogen wissel, van R3 naar R5. Boog R5 zelf aan te leggen met flexrail. TT. De ICE 3 van DB AG komt als vierdelig stel, dieselloc Herkules en eloc Taurus kunnen in 4, respectievelijk 7 kleurvarianten in

1:120 hun diensten gaan bewijzen.

G. Na het succes van Taurus presenteerde Piko een handmonster van de BR 218 van DB AG. De nouveautés worden afgerond met een voor alle maten geschikte doosernaald om rollend materieel gecontroleerd te kunnen oliën en een spoorspijkerhouder met bijpassende hamer.

Aardappelen te koop in de kraam bij Pola G.

Geestrijk vecht kon bij Pola G wel eens een slingerend spoor opleveren.

Pola G

Voor schaal II m is het woonhuis een variant op een reeds in het assortiment opgenomen huis. Nieuw is een aantal scènes: een marktkraam met aardappelverkoop, bloembakken voor de versiering van kozijnen, een set met 6 zittende figuren en een set met 6 geiten voor de boerderij. Twee spoorwegarbeiders en personeel voor het seinhuis vormen hier de uitbreiding.

Preiser

In de persmap zat een 12 pagina's dikke brochure met allemaal nieuwe figuurtjes in verschillende schalen. Uiteraard is dit veel te veel om allemaal op te noemen. Deze meeste H0-figuurtjes hebben reizigers als thema. Ook bouwvakkers zijn nadrukkelijk aanwezig. Twee bladzijden zijn aan soldaten in de Tweede Wereldoorlog besteed. Ook in de schalen Z, N, TT, O, I en II zal er talrijke nieuwe figuurtjes.

RailTop-Modell

Dit Zwitserse bedrijf uit Oberried (www.railtop.ch) doet mee aan de TEE-rage en kondigde maar liefst acht varianten van de Nederlands/

Zwitserse TEE aan. De SBB RAM 501 in twee- en drierail en een bijzondere gelimiteerde serie van de 502 die met figuren bevolkt is, ook hier voor beide systemen. De Northlander maakt de serie compleet.

Rautenhaus

Rautenhaus gaat onverdroten verder met het uitbouwen van het Selectrix-systeem. Steeds meer modelspoorders zouden Rautenhaus naast hun DCC-systeem gebruiken voor wissels en terugmelding. Het dikke Rautenhaus handboek komt dan in elk geval van pas. Ook nieuw is de draaischijfaandrijving met stappenmotor en decoder. Verder komt er een locdecoder met 21-polige stekker en een functiedecoder.

Rietze

De autospecialist Rietze heeft voor 2007 slechts een aantal vormvarianten in de aanbieding. En wel op de VW T5 Transporter, de Ford Transit, de MAN Dekon P, de MAN Lion, de Niesmann+Bischoff ClouLiner 990 en de Lindner Unitrac. Dit alles in H0. Voor N varianten op de Neoplan Starliner

en de MAN Lion.

Voor de Benelux een bus voor de Rotterdamse RET, een Mercedes/Benz Citaro, een bus van de Luikse TEC (TEC = Waalse Openbare Vervoermaatschappij), een speciale editie van een Tec-bus die dienst doet naar Aken. Ook van De Lijn (Vlaamse Openbare Vervoermaatschappij) komt er een bus.

Ritter

H0. De disselas van de met een tweespan bespannen wagen is beweeglijk uitgevoerd. De wagen, open of met huif, kan in elke stand worden opgesteld. Daarnaast is er een met boomstammen beladen platte wagen. Ook de edele dieren van dit tweespan zijn realistisch vormgegeven en beschilderd. Voor spoor 1 introduceert de ridder elanden, een mammoet (tijdperk -100?), zwanen, ezels, schapen en honden. De laatste zowel staand als liggend. De complete diereenheid op www.krauthauser.com.

Rivarossi

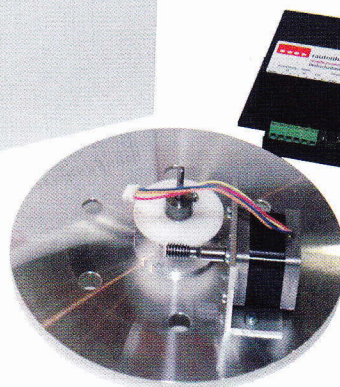
Zie Lima.

Roco

Voor de NS-rijders wordt dit jaar zeer bijzonder, omdat men de diesellocc NS 2400 in een bijzonder prettige prijsstelling heeft aangekondigd. Het model zal onder de € 100,- in de winkel komen te liggen. Gepland voor eind 2007 zullen eerst een bruine en een geel/grijze loc verschijnen. Daarna ligt de weg open voor allerlei kleur- en uitvoeringsvarianten. In het groot weer in dienst en dus ook weer in het klein zijn de ICK-rijtuigen, ex-DB'ers, maar nu in 1:87. Uiteraard doet Roco mee met de viering van 50 jaar TEE. Vorig jaar al waren de Nederlands/Zwitserse Ram/DE4 en de Italiaanse ALn 442/448 aangekondigd. Eveneens wordt het Franse RGP 825-stel uitgebracht, nu technisch geactualiseerd. Zo heeft men dan, samen met de Duitse VT 11.5, alle treinstellen, voortkomend uit de oorspronkelijke TEE-gedachte, in model in het programma. De Rheingold-rijtuigen van de DB anno 1962 worden in 1:87 uitgebracht, dus ook de domecar en de 'Buckelspeisewagen'. De rijtuigen komen uit in zowel de originele blauw/crème als in de rood/crème TEE-uitmontering. Uiteraard bor-

Selectrix-handboek en draaischijfaandrijving van Rautenhaus.

Rietze brengt een variant van de MB Citaro voor de RET.

Modelleisenbahn GmbH/Roco

Bedrijfsmatig was het een belangrijk jaar voor de Modelleisenbahn GmbH, handelend onder de naam Roco. Nadat in Nederland de relatie met importeur REZ werd beëindigd, werden dit jaar de contacten direct vanuit Oostenrijk met de winkeliers aangescherpt. En niet zonder resultaat, want de bedrijfsresultaten overtroffen de verwachtingen met zo'n 3 procent. Ook voor het komende jaar verwacht men dat die groei met zeven procent doorzet. Men ziet de toekomst dan ook met vertrouwen tegemoet. Wolfgang Stock, marketing-manager van Modelleisenbahn in Oostenrijk en Jürgen ter Weel, de laatste sinds ongeveer een half jaar als vertegenwoordiger voor de Nederlandse detaillisten werkzaam, merken op dat de korte lijnen die er nu tussen handel en producent

zijn, erg plezierig zijn en nu al vruchten beginnen af te werpen. 'Er wordt heel alert gereageerd op geluiden uit de vakhandel, speciaal omdat die nu niet meer gefilterd worden en direct bij ons, als producent, terechtkomen. Daarom weten we steeds beter wat er zich van minuut tot minuut in de handel afspeelt en kunnen we daar direct op inspelen. Dat gaat de consument uiteindelijk ook merken. We hebben inmiddels duidelijk naar de handel en de consument laten blijken dat het verdwijnen van een importeur geen negatieve gevolgen heeft gehad. De gratis catalogus is enorm goed aangeslagen, we komen in Nederland

met een opzienbarend nieuw model in de vorm van de NS 2400 en de (nabije) toekomst belooft nog veel meer. Het grootste probleem (als je van probleem mag spreken) is het gebrek aan productiecapaciteit. We willen toch wel erg graag de productie in Europa blijven houden, dus zijn we bezig om onze vestiging in

Jürgen ter Weel (li.) en Wolfgang Stock van Modelleisenbahn GmbH hebben alle vertrouwen in de toekomst van Roco.

Arad in Roemenië uit te breiden. We hopen in de loop van het jaar daar ruim 60 extra arbeidsplaatsen te hebben gerealiseerd. Ook gaan we ons meer profileren via de handel in de vorm van een 'shop-in-shop'. Jürgen ter Weel merkt verder op: 'Ons nieuwe digitale besturingssysteem Multimaus is enorm goed aangeslagen. Ook de verdere zaken die voor het verdere jaar zijn aangekondigd zijn enthousiast ontvangen. Er is het afgelopen jaar in de handel veel gebeurd en er staat het komende jaar, jaren zelfs nog veel te gebeuren. De vooruitzichten zijn goed, de seinen staan zagezegt op groen. Samen met de vakhandel stellen we een gemeenschappelijk doel, waarmee we door gezamenlijk handelen een mooi product mee op de markt zetten.'

Driemaal TEE op rij bij Roco: vooraan het handmonster van de Italiaanse ALn, dan de RGP825 en achter de kap van de NS/SBB TEE-motorwagen.

duurt men voort op het succes van de vorig jaar verschenen digitale Multi-Maus met diverse nieuwe startsets, waaronder een met de RAM met geluid. Nieuw zijn de stoomlocs van de Baureihen 93.13-14 (DRG/DB en ÖBB) en de bekende BR 24 ('Steppenpferd') van de DB, een logische stap na het uitbrengen van de BR 64 vorig jaar. Voor België verschijnt een model van de NMBS 5315 en 6289 in de schildering van 1970, twee oranje Eurofima-rijtuigen en twee ex-Pruisische wagens. Ter completering van de Duitse rijtuigen van de Bauart 28 volgen de slaap- en restauratierijtuigen van het type WL4ü-28 en WR4ü-28. Nieuw goederenmaterieel in de vorm de Duitse open wagon Om21 (voormalige type Königsberg), waarvan in de toekomst on-

getwijfeld de NS varianten GTM en GTMK te verwachten zijn en een vierassige zwenkdakwagen in diverse uitvoeringen. Verder verschijnen nog nieuwe locs voor Noorwegen (El 16 van de NSB en de TAG) en de E250 van de RENFE, laatstgenoemde in de schalen H0 en N. Voor datzelfde Spanje brengt men de gehele rijtuigserie van de serie 9000 (6 stuks) in 1:87. Verder (uiteraard) de onvermijde-

Oostenrijkse smalspoormuseumloc ÖBB Mh6, Roco.

De Zwitserse Ae3/6 van Roco zal binnenkort in de winkel liggen.

lijke kleur- en uitvoeringsvarianten die altijd ook op een warm welk kunnen rekenen bij de koper. Voor al het Roco-nieuws: www.roco.cc.

SAI

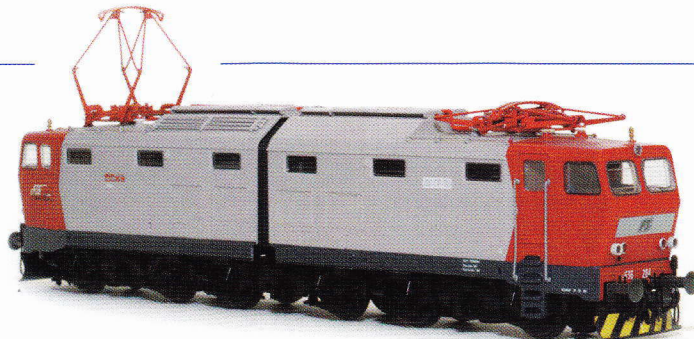
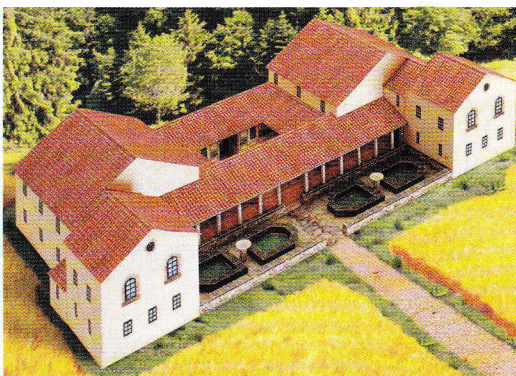
Deze Franse firma is de laatste jaren prominent aanwezig op de beurs. Dit jaar doen ze een belangrijke stap voorwaarts. Voorheen waren zij vooral aanwezig met auto's en figuurtjes. In samenwerking met Piko komt er een aanzienlijke uitbreiding van het gamma treinen. In de loop van het jaar komen de diesellocomotieven BB 63000, BB 66000, BB 67000 en de elektrische locomotief BB 26000 uit in diverse uitvoeringen. Iedere uitvoering is beperkt tot 500 exemplaren. Sommige modellen worden voor 3-rail uitgebracht. Voor enkele jaren begon de SNCF met de modernisering van de Corail-rijtuigen onder de naam Corail Téo. Zij worden in de loop van het jaar uitgebracht samen met de bijhorende elektrische locomotief BB 26000 met het opschrift 'En Voyage'. De Corails van voor de revisie staan ook op het programma.

Voor het circus Pinder komen er enkele aanvullingen. Het assortiment auto's wordt met de Peugeot 402 B en 202 uit 1939 uitgebreid. Van Citroën staan de intussen legendarische DS en ID Cabriolet uit 1963 in de folder. Het

Stadshuizen in spoor N, zelf te maken van een Schreiber-bogen bouwplaat.

Villa Rustica, een Romeinse herenboerderij in 1:87 van Schreiber-bogen.

Nieuwe Italiaanse gelede eloc type E636 bij Roco.

De Brandenburger Tor in N is geheel nieuw ontwikkeld omdat het voorbeeld in de afgelopen periode drastisch is gerestaureerd.

hele autogamma vormt een welkome aanvulling op de nogal op Duitsland gerichte modelbaanindustrie.

Schreiber-bogen

Hoewel buiten de modelspoorsectie geplaatst, is de stand van Schreiber-bogen met de fraaie kartonnen bouwplaten altijd een bezoek waard. Getoond wordt een vernieuwde versie van de Brandenburger Tor in Berlijn in

schaal 1:160 en een serie van vier stadshuizen in dezelfde schaal. In 1:87 kunt u een Romeinse herenboerderij aan uw baan toevoegen en is set nummer 4 met oude stadshuizen verschenen.

Schroll

Van de Duitse bomendokter een bosschage, een (niet geknotte) knotwilg en een groepje beuken. Het loof kan het CO₂ in TT en H0 op peil houden. [Www.modellbau-dr-schroll.de](http://www.modellbau-dr-schroll.de).

Schuco

De Dakar-rally kan nu ook in H0 met de VW Touareg worden gereiden. De druk bestickerde blauwe auto's zijn leverbaar met verschillende startnummers. De Mini Cooper komt in de uitvoering van de brandweer München. Daarnaast enkele klassiekers: Ford 17M, Cadillac Eldorado 1953 cabrio, Mercedes 280 SL coupé en 560 SL Roadster. Hedendaagse files kunnen met de Audi Q7, Mercedes GL en de (Zuid-Amerikaanse) VW Constellation trekker op lengte worden gebracht.

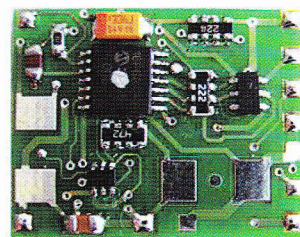
Silhouette

De specialist op het gebied van bomen en gras heeft voor dit jaar weer enkele verfijningen uitgebracht. Zo is er een geelgroen gras gebracht, daarnaast een serie stroken gras in verschillende tinten voor verschillende seizoenen

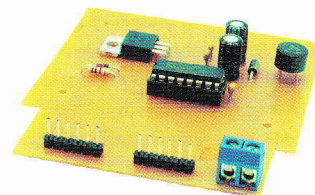
en verschillende ondergronden. Een bijzonderheid vormen de geraffineerde kleuren van het gras: als je van bovenaf kijkt toont het gras groen, kijk er zijdelings langs dan toont het gras geel, dus dor.

Tams

Bij Tams waren we getuige van de geboorte van een nieuwe generatie locdecoders. De jongste tel heeft een betere motoraanstuuring en lastregeling. De decoders zijn verkrijgbaar voor DCC en Motorola. De functiedecoder FD-M heeft een SCUSI-aansluiting en werkt ook bij analoog bedrijf. Interessant voor iedereen die worstelt met digitale spookmeldingen: de S88-booster belooft storingen op de S88-terugmeldbus belangrijk te verminderen. Het digitale systeem rond de Easy Control wordt met een zwarte handregelaar en bediening via een (draadloze) huistelefoon gestaag uitgebouwd. Grappig is de snelheidscontrole voor het Faller Car System; nadat een auto geflit is, wordt hij door oom agent aan de kant gezet. www.tams-online.de.

De LD-G-11 en LD-W-11 zijn voortaan de standaard H0-decoders bij Tams.

S88-Booster van Tams.

Tillig

H0. In schaal H0 bouwt Tillig het programma met een aantal kleurvarianten van modellen naar Duits en Oost-Europees voorbeeld gestaag uit. Interessanter voor de Nederlandse markt zijn de extreem slanke wissels voor Tillig Elite (code 83). Het 1:7,5 wissel heeft een wisselhoek van 7 graden en is 36 cm lang. Bij het 1:9 wissel is dat respectievelijk 6,34 graden en 39 cm.

TT. Meer verse waar in 1:120 dan in 1:87. Diverse varianten van overwegend Oost- en West-Duitse modellen. Opvallende vreemde eend in de bijt is een Bolle Neus van de DSB als museumloc. De Desiro in twee kleurenvarianten is eveneens vermeldenswaard. www.tillig.com.

Train Control

Draadloos digitaal zonder centrale? Dat kan. Train Control werkt met een handzender en ontvangers in de locs. Het systeem kan overweg met ruim 8000 adressen en 12 functies. De rails dienen alleen voor de stroomtoevoer. Train Control is voor de grote schalen bedoeld. www.train-control.de.

Trix

Net als bij het merk Märklin staan de adviesprijzen in de nouveauté-folder vermeld. Die folder is maar liefst 144 pagina's dik. Een jubileum is altijd goed voor een modelvariant en in de Trix-catalogus is er sprake van drie stuks: 50 jaar TEE, 50 jaar de E 50 en 125 jaar Gotthardbahn hebben bij de keuze voor de nieuwe H0-modellen een rol gespeeld. De diesel TEE siert dan de cover van de Trix-prospectus, waarin ook weer veel opnieuw uit de remise gehaalde modellen staan.

Voor Trix worden de Zwitserse RAM waarvan er twee stellen zijn geproduceerd (501 en 502) en de Nederlandse DE waarvan er 3 stellen zijn gemaakt (1001 t/m 1003) aangeboden. Misschien ontgaat mij iets als recensent, maar waarom de Zwitserse met DCC/Sx-decoder met sound wordt aangeboden (cat.nr. 22131, adviesprijs € 349,-) en de Nederlandse alleen is voorbereid voor een decoder zonder sound is niet duidelijk (cat.nr. 22132, adviesprijs € 299,-). Het treinstel heeft correcte lengtematen.

In N wordt het treinstel in de Ne-

De beroemde Bolle Neus in 1:120.

De draadloze handregelaar van Train Control.

De Krokodil is een klassieker, nu weer terug als bijzondere serie ter gelegenheid van 125 jaar Gotthardbahn.

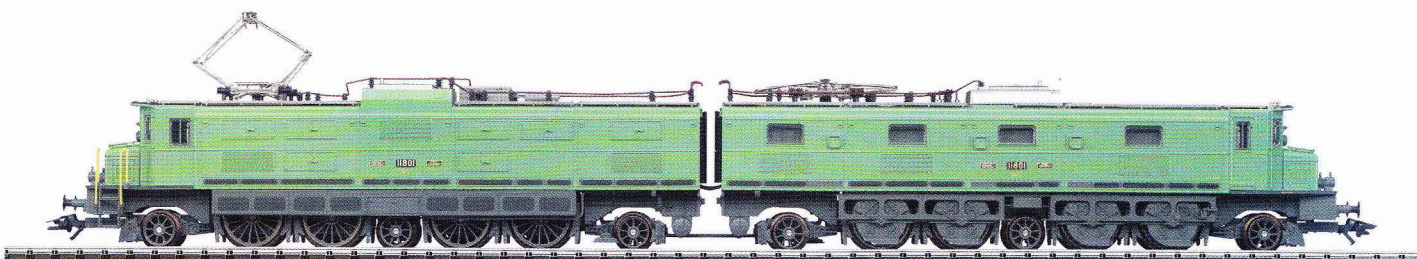
De TEE in de uitvoering voor spoor N, volledig gedigitaliseerd en met geluidsdecoder.

derlandse uitvoering als eenmalig jubileumsmodel ter gelegenheid van 50 jaar TEE uitgebracht. Dit model kost € 349,00 en heeft een decoder die werkt op een normale analoge rijspanning, DCC, Selectrix en Trix systems en heeft sound aan boord in de vorm van diesel, remmen, tyfoon, het fluitje en het sluiten van de deuren. De Gottardo is ook een Zwitserse TEE uit de jaren vijftig, maar dan voor vier stroomsystemen. Het model is een compleet nieuwe ontwikkeling met ook de juiste rij-

tuiglengtes en een volledig digitale uitrusting. De prijs van € 699,00 liegt er niet om als je die vergelijkt met de andere TEE-modellen. De Gotthard Bahn wordt bedacht met een in seriegrootte beperkte uitgave van de Zwitserse Ae 8/14 van de SBB, een machtige dubbelloc van bijna 40 cm lengte. Het is uiteraard hetzelfde model dat ook onder de naam Märklin gepresenteerd wordt. Beide locheften worden aangedreven en het model is geheel van metaal (22339). Het gaat hier om een mo-

delvariant die in 2007 eenmalig als jubileumsmodel wordt uitgegeven. Onder deze noemer komt ook de bekende Krokodil weer een keer in een authentieke speciale bruine uitvoering uit. Het thema 50 jaar E 50 is wel erg ver gezocht, maar goed als je de modelspoorder blij kunt maken met een mooie strakke Co'Co' loc in 1:87 waar alle technische snufjes in zitten, dan is het niet erg. De E 50 was de grootste en sterkste eloc uit het elocprogramma van de DB in de jaren '50. Nieuw voor Trix is de P8 met kleine Wagner-

Deze dubbelloc heeft in beide secties een hoogvermogenmotor.

windleiplaten. De loc heeft een klokankermotor. Onze eigen 1200 staat ook weer in de folder, voor € 319,00 kunt u de berlijns-blauwe uitvoering kopen en dan komt meteen het nu van de genoemde adviesprijzen naar voren. Die prijs is wel hoog in vergelijking met bijvoorbeeld de diesel TEE's.

N. Bij Minitrix ontbreekt de E 50 maar zien we naast de al eerder genoemde TEE in N wel de Krokodil in de folder staan, het model heeft een klokankermotor en is gedigitaliseerd. De DB-railbussen BR 798 zijn nieuw, gedigitaliseerd en met binnenverlichting. Het voor regionaal verkeer bedoelde treinstel Metronom van de particuliere maatschappij Metronom wordt als complete trein met een nieuwe loc in een moderne lichte kleurstelling uitgebracht.

TT Club Henning Schauer

Deze firma heeft enkele interessante modellen in TT en N. Zij richten zich vooral op de vroegere DDR waar TT heel populair is. Interessant is vooral de dubbeldekswagen van de DR. In de persmap stak ook een folder van de Russische firma Peresvet met TT-materiaal naar Russisch voorbeeld.

Uhlenbrock

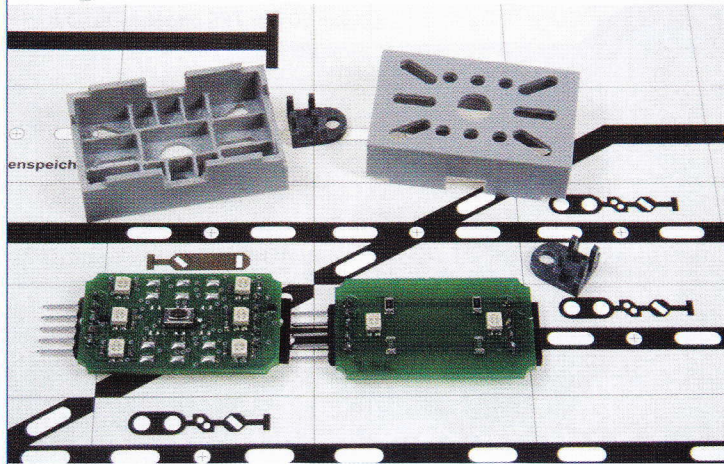
Minder is meer dachten ze in Bötrop. Uhlenbrock toonde een uitgekleden versie van de Intellibox, de Intellibox Basic. De centrale genereert zowel het DCC- als het Märklin Motorola-protocol. De aansluitmogelijkheden zijn tot Loconet en Märklin boosters teruggebracht. De Basic kan dus niet op de computer worden aangesloten. Nieuw is ook een locdecoder voor DCC-Motorola met 21-polige stekker. Meer herrie is er in de vorm van nieuwe luidsprekers. Seintableaus zijn duidelijk de trend dit jaar. Uhlenbrock kon niet achterblijven en komt met Track-Control. De nieuwtjesparade wordt afgesloten met een Lissy-ontvanger, een servomotor en een echt werkende kleine portaalkraan. O ja, na enig aandringen liet men zich ontvallen dat een opvolger voor de Intellibox in de pen zit. www.uhlenbrock.de.

Veit

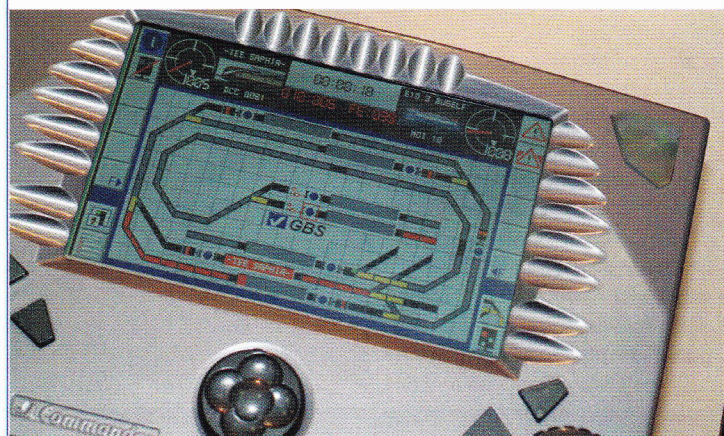
Het assortiment wordt met een

De Intellibox Basic is het goedkope broertje van de bekende Intellibox.

Het seintableau van Uhlenbrock is plak en play.

De Viessmann Commander is de eerste centrale met een groot kleurenscherm.

Bewegende figuren met de bekende Viessmann-thematiek.

drietal MAN-stadsbussen uitgebreid. De NM 232 midibus, de Hoxter standaardstadsbus en de Berlijnse A14 dubbeldekker. In de Duitse hoofdstad wordt deze als DN aangeduid: Doppeldecker Niederflur. Het assortiment ahang- en verkoopwagens wordt met enkele opdrukvarianten uitgebreid. Op H0-banen naar Duits voorbeeld kunnen de halteborden

hun nut bewijzen. www.vkmodelle.de.

Viessmann

De stand van Viessmann stond in het teken van de Viessmann Commander. De eerder aangekondigde centrale is nu leverbaar. Het meest in het oog springende verschil met concurrent ECoS is het grote kleurenscherm. Hierop kan

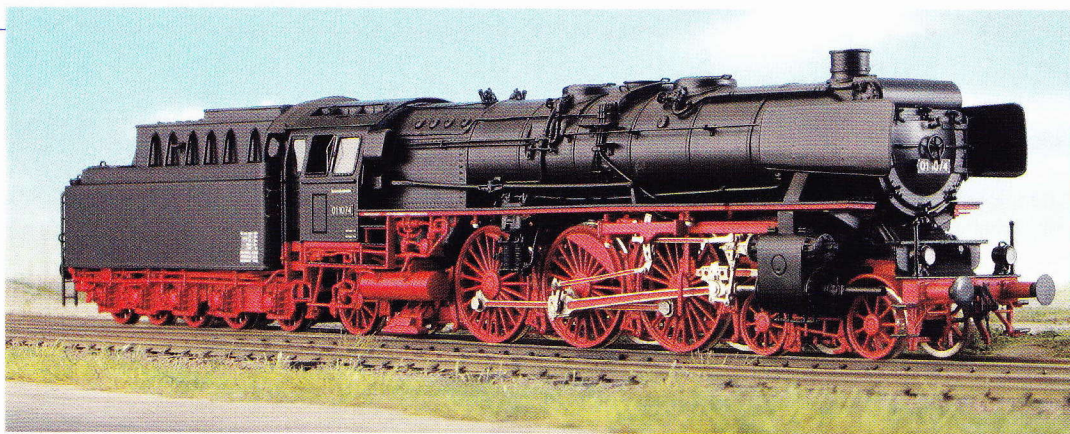
het complete sporenplan van de modelbaan worden weergegeven. Het meesterstukje techniek ondersteunt Märklin Motorola en DCC. Uiteraard kunnen talloze bestaande apparaten op de Commander worden aangesloten. Op de centrale komen we in de toekomst zeker terug. Van heel andere orde zijn de bewegende figuren van flexibel materiaal. Onder andere een stel dat vol van bil gaat. 'We hebben de beweging nauwkeurig bestudeerd en perfect in model omgezet,' volgens de hoogste baas van Viessmann. We zijn heel benieuwd hoe de R&D afdeling in Hatzfeld eruit ziet. Verder mogen we een setje sluitseinen verwelkomen en zien een paar superslanke straatlantaarns het licht. Er komt ook een nieuwe locdecoder voor Märklin Motorola en DCC. www.viessmann-modell.de.

ViTrains

Na het debat van Lima richtten enkele werknemers een nieuwe firma op. Vorig jaar stonden zij ook al op de beurs met modellen naar Italiaans en Spaans voorbeeld. De firma produceert nog altijd in Vicenza. Dit jaar waren er twee verrassingen aan de stand. De eerste was de GTW 2/6 in drie uitvoeringen: de Italiaanse Alto Adige, de Zwitserse Turbo en ... de Nederlandse Arriva. In de folder staan voorlopig alleen grootbedrijffoto's. De andere verrassing was de NMBS reeks 16 (voorheen type 160). De kast van de loc stond al in de vitrine. In juni komt al de eerste variant op de markt met de oorspronkelijke uitvoering van de 160.024. Nagenoeg elke maand komt dan een andere variant op de markt. Voorlopig zijn er zeven gepland.

Vollmer

H0. Op basis van het station Baden-Baden brengt Vollmer een Casino Loyale uit. Verder brengen zij twee stations 'Altenkirchen' en 'Altenburg', een locloods, een gebouw van de Deutsche Post, een parkeergarage, een kinderboerderij en een pianofabriek uit. Enkele kleinere gebouwtjes als een Döner Kebabrestaurantje, een aardbeitent en een bloemenkraampje vullen het programma aan. Voor dit laatste brengen zij enkele bloemenstijlen uit. Men kan zodoende een heel bloemenveld aanleggen. Vollmer verraste met een heel

Weinert, Br 01 met gefronst voorhoofd.

Inspectiekuil voor H0 en N van Weinert.

nieuw assortiment metalen bruggen. Deze zijn veel filigraner dan plastic bruggen uitgevoerd. Een brug is zelfs 500 mm lang. Er zijn vijf types verkrijgbaar.

N. In N staat een arcade, een vakwerkhuis, een manege, een kinderboerderij en een grote schaaftal op het programma.

Weinert

Dit jaar weer een Br 01. Je vraagt je wel eens af of we ze nog niet allemaal hebben gehad. Ditmaal met oude ketel en aangesneden rookkastdeur. De Beierse R 4/4 is een koddig tenderlocomotive dat ook als Br 92.20 uitkomt. Tegen 2008 staat een Br 78 in de sterren. Alle modellen zijn alleen als 'Komplettbausatz' te koop. De rest van de lijst wordt met eerder aangekondigd modelwerk gevuld, zoals de Br 85 en de Br 50 Franco-Crosti. Vermeldenswaard zijn de inspectiekuil met ge-

metselede wanden en een alleraardigst smalspoorlocomotive, de Br 99 5602. www.weinert-modellbau.de.

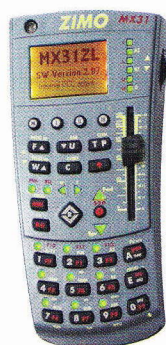
Wiking

Wiking ging weer een stap verder in de miniaturisatie. Aan de Wikingstand vond een demonstratie van telegeleide voertuigen in schaal H0 plaats. Een Berlijnse club zorgde voor deze primeur. Productierijp is het hele concept nog niet, maar het is vast en zeker voor de nabije toekomst.

Wiking presenteerde ook enkele nieuwe modellen, zoals een VW Kever 1200 Cabrio, VW Touareg, VW Touran, en Audi Roadster. Een tractor van John Deere en een vuilniswagen vullen het programma verder aan.

Zimo

Willkommen in die Zimo Welt, dat belooft de MX31ZL. De compacte

Zimo, De MX31ZL handregelaar met ingebouwde centrale.

handregelaar is gelijk een digitale centrale en uitermate geschikt voor kleine tot middelgrote modelbanen. Via een USB/stekker kan de MX31ZL aan de computer worden geknoopt. De MX690 decoders voor de grote sporen krijgen gezelschap van een serie geluidsmodulen die op de decoders kunnen worden gestoken. Het nieuwe sein-tableau ESTWG is een nauwkeurige nabootsing van het standaard SpDrS60-tableau dat de seinhuizen van de DB vult. In de nabije toekomst belooft Zimo met aangepaste Pocket PC met groot kleurenscherm als bediening voor het digitale systeem. Volgend jaar zien we ongetwijfeld meer. www.zimo.at.

Dit beursbericht werd samengesteld door: Hugo de Bot, Rob Ellerman, Dolf Heibloem, Ruud de Jong, Huib Maaskant, Nico van Roon
Illustraties: Fabrieksproducties en Rob Ellerman

Uitslag Topmodel 2006

Het was door voornamelijk de deelname via internet niet veel rekenwerk om de winnaars en de bijbehorende percentages vast te stellen. Hieronder de uitslag.

Cat. A: H0-tractie: de Hondekop, Mat '54, van Piko werd met overweldigende meerderheid (47,8%) gekozen. De NMBS reeks 51 van Mehano werd met 14,4% tweede.

Cat. B: H0-rijtuigen en -wagens: L.S.Models met NS-slaaprijtuig AB30 met 23,5%. Hier werd Fleischmann met het DB Post/bagagerijtuig tweede.

Cat. C: N-rollend materieel: met 32,0% werd de NS mDD van Phildie gekozen. Goede tweede met 26,1% werd de Minitrix NS ICE 3.

Cat. D: Overige schalen en kleine series: van Ferivan (H0) is de NMVB-motorwagen met 28,1% de winnaar, op de voet gevolgd door de NS Sik in O van Philtrain met 25,5%.

Cat. E: Scenery, stationair: met 28,1% van NSParts (H0) het NS-lichtsein, tweede in deze categorie werd met 24,8% van Faller (H0) het kartsysteem.

Cat. F: Scenery, mobiel: Artitec kreeg voor zijn fietsen in N/H0 met 35,3% het dubbele aantal stemmen van Ferivan (H0) met de Van Hoolbus.

Cat. G: Techniek: de wisselaandrijving van Viessmann (H0) kreeg 17,7% van de stemmen en is daarmee winnaar in categorie G. De vernikkelde spoorstaven van LGB (H0), de synchro soundbox van Noch en de Multimaus van Roco bleven met bijna 15% zeer dicht bij elkaar.

Leuk om te weten is misschien dat de respons voor 96,07% via internet verliep en slechts 3,93% per post.

De winnende importeurs en fabrikanten zijn alle inmiddels in Neurenberg of per post op de hoogte van hun Topmodelverkiezing gesteld. Allen hartelijk proficiat met de verkiezing en zoals de Oorkonde vermeldt, is het de wens dat de verkiezing een aansporing moge zijn in de toekomst het hoge niveau te handhaven. Ook alle deelnemers worden dit jaar weer hartelijk bedankt voor hun deelname en hun aanvullingen op de gewenste modellen. Dat laatste is een lange lijst geworden. De diverse fabrikanten zullen wij verheugen met deze lijst.-red.

Op basis van het station Baden-Baden brengt Vollmer Casino Loyale uit.

Lang Amerikaans

Letterlijk onder de rook van de Utrechtse Domtoren woont Stephan de Geus. Als een soort levenswerk is daar een enorme modelbaan naar Amerikaans voorbeeld ontstaan op een zeg maar rustig 'zolderkamer van een riant formaat'. Ondanks dit verruilt hij binnenkort de Utrechtse binnenstad voor het Engelse platteland. Kijk en lees mee over deze boeiende modelbaan.

Vroeger...: mijn huidige treinbaan is, net als zovele andere, begonnen met een ovaaltje, een locomotief en drie wagonnetjes. Dit was in 1996, na een periode van ruim twintig jaar zonder treinen. In deze periode deed ik wel veel aan modelbouw (vliegtuigen, boten, auto's), maar gek genoeg speelden treinen geen rol. Dit veranderde toen ik voor het eerst het Amerikaanse tijdschrift

'Model Railroader' onder ogen kreeg. Daarin stond een artikel van ene John Armstrong. Het artikel zelf maakte geen grote indruk, maar de bijbehorende foto's des te meer: lange treinen die zich op dubbelsporige trajecten een weg langs hoge bergen baanden, levensechte steden en uitgestrekte rangeerterreinen. Het meest bijzondere was echter dat de baan niet op een losse tafel was aange-

legd, maar langs de muren. De treinen reden dus om de toeschouwer heen. Dit betekende niet alleen dat de rij-afstand veel groter werd, maar vooral dat je

nooit de hele baan in een keer kon overzien. Hierdoor leek alles veel groter dan het in werkelijkheid was en was het net of de treinen echt naar iets onderweg waren in plaats van eindeloos rond te cirkelen. Zoiets wilde ik ook maken, maar ja, de ruimte.

Pas na enkele jaren kwam er op zolder een kamertje beschikbaar. In de tussentijd had ik nagedacht over wat ik precies wilde. Amerikaans moest de baan worden, vanwege de mooie diesels die met twee, drie of zelfs meer stuks tegelijk lange treinen voortsleurden over lange trajecten. Hoge bergen en diepe ravijnen, lange viaducten en veel bruggen. Fabrieken met opstelsporen. Een stad moest er ook komen. Met een groot station. En wolkenkrabbers natuurlijk, wel zo Amerikaans. En de baan moest langs de muur lopen. Het was duidelijk dat dit alles nooit in H0 of groter gerealiseerd kon worden. Z-spoor was (en is) wel heel erg klein en bovendien was er vrijwel geen Amerikaans materieel voorhanden. Dit was er wel in N-spoor en deze schaal liet lange treinen binnen een redelijke ruimte toe. Een trein van drie diesels met veertig

EXTRA ONLINE

Meer weten over
'Lang Amerikaans'?
Kijk op www.railhobby.nl.
Gratis voor abonnees!

online

online

boxcars erachter bleef voorlopig slechts mogelijk in mijn fantasie, maar het bouwen kon beginnen. Al snel waren er tafels langs de muren gebouwd en binnen enkele weken reden de eerste treinen. Een opklapbrug voor de deur zorgde ervoor dat het traject werkelijk de kamer rondliep en de eerste bergen stonden al. Deze baan was pas voor de helft af toen de rest van de zolder vrij kwam..... En nu...: al snel waren de muren doorgebroken, zodat de huidige ruimte ontstond. De tafels langs de muren lieten ook niet snel op

zich wachten. Van de originele baan bleef slechts een klein gedeelte onaangeroerd, met name een rangeerterrein en de mijn. Na wat puzzelen vond de locloods met draaischijf ook een nieuw plekje en de rest werd nieuw.

De basis

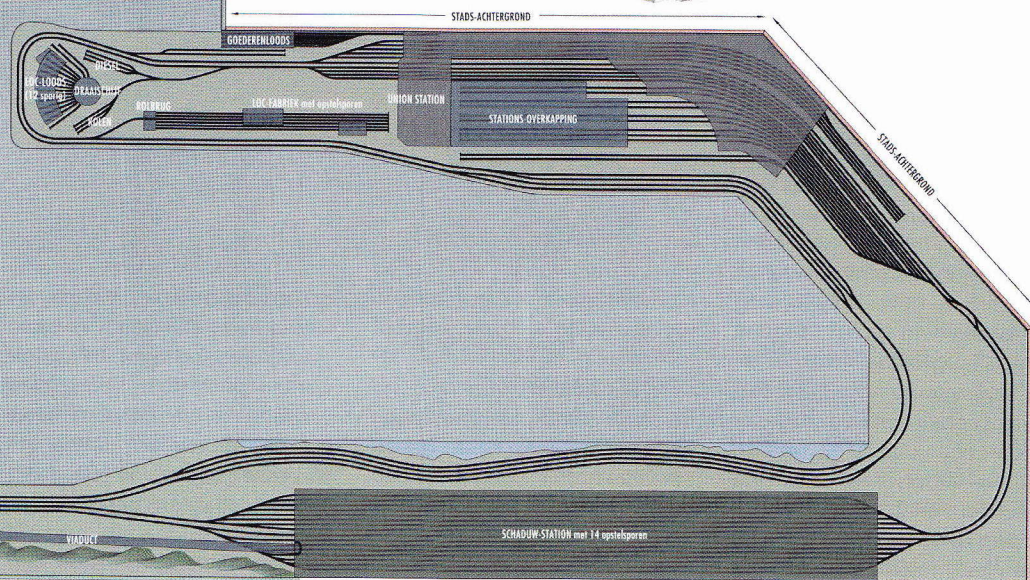
Sporenplannen tekenen vind ik maar niks. Het bij dit artikel geplaatste sporenplan is achteraf gemaakt. Ik wist wat ik wilde: een zo lang mogelijke hoofdbaan en de rest zou dan vanzelf wel goed komen. Inmiddels was ik een

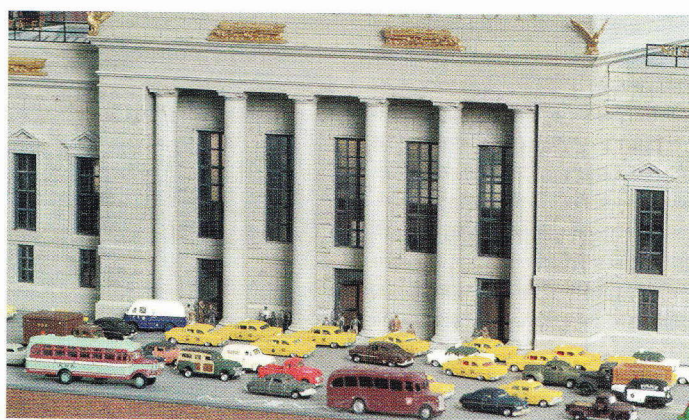
groot bewonderaar geworden van de Pennsylvania Railroad of 'Pennsy' (hoe kan het ook anders van een maatschappij die zichzelf adverteerde als 'The Standard Rail Road of the World'?) en ook van de 'streamliners', de prachtige kleurrijke personentreinen uit de jaren vijftig, het visitekaartje van elke Amerikaanse spoorwegmaatschappij. Deze factoren bepaalden hoe de rest van de baan moest gaan uitzien. Natuurlijk moest de 'Broad Way' van de Pennsy (het viersporige traject

tussen New York en Chicago) weergegeven worden, evenals de Horse Shoe Curve. En vrijwel alle grote spoorwegmaatschappijen waren vertegenwoordigd in de 'Streamliner Capital of the world': Chicago. Iedereen die per trein van de ene kust van Amerika naar de andere wilde in de jaren vijftig moest overstappen in Chicago. Aangezien de Pennsy gebruik maakte van Union Station in Chicago, moest dat er ook komen. Gaandeweg vormde het sporenplan zich vanzelf: voor de deur langs (met de ophaalbrug) had al voor genoeg problemen gezorgd. Dit betekende dat er aan de beide uiteinden van de baan keerlussen moesten komen. De dubbelsporige hoofdbaan

vormt dan op de terugweg vanzelf een viersporig traject met de heenlopende sporen en lijkt dan op de voor de Pennsy zo kenmerkende Broad Way. Op die plaatsen waar de hoofdbanen van elkaar afwijken, zorgen inhaalsporen ervoor dat deze illusie gehandhaafd blijft. De Horse Shoe Curve is er ook gekomen. Iets kleiner dan in het echt, dat wel en ook 'gespiegeld' ten opzichte van het origineel. Bovendien liep het spoor in het echt niet over een trestle bridge, maar ik kon het niet laten om deze te bouwen op deze plek: als je de zolder op komt, is dit het eerste wat je ziet. Op deze manier is de hele baan gebouwd: het lijkt allemaal heel echt, maar nergens is strak vastgehouden aan het idee om een exacte kopie van het origineel te maken. Zo is ook Union Station er, met het juiste aantal sporen. Alleen lopen deze sporen niet exact hetzelfde als in het echt en de overkapping is anders. Het gebouw trouwens ook. Maar het 'voelt aan' als Union Station en wat wil je nog meer?

De rails zijn van Fleischmann. Voor dit merk is gekozen omdat de rails gemakkelijk te leggen zijn door de meegegoten plastic 'natuurgetrouwe' railbedding. Dit lijkt een domme reden, maar als

je bedenkt dat er uiteindelijk ruim 420 meter rails (vrijwel allemaal flexibele rails) vastgespijkerd is, dan wordt soepel rails leggen plotseling belangrijk. De 112 wissels zijn vrijwel allemaal slanke wissels van Peco. Ik ben niet dol op elektronica, dus alles wordt met de hand omgezet. Om dezelfde reden heb ik gekozen voor de 'insulfrog' uitvoering, waarmee je met het omzetten van een wissel meteen bepaalt welk spoor stroom toegevoerd krijgt. Fleischmann noemt dat 'denkende wissels'. Ik noem dat niet meer dan logisch. Ik heb gedacht aan een bloksysteem, maar met een hoofdbaan van bijna 60 meter lengte is dat eigenlijk niet nodig: ik stuur regelmatig drie of meer treinen in dezelfde stroomkring

achter elkaar aan en als ze elkaar al eens inhalen zijn er nog de inhaalsporen in de hoofdbaan. Door het elektronische gedeelte zo simpel mogelijk te houden zijn de hoofdbanen, inclusief station en schaduwstation, met twee transformatoren te bedienen. Over draadloze besturing is nagedacht, maar dat is tot nu toe niet nodig gebleken: het grootste gedeelte van de tijd stuur ik twee treinen op pad en ga ik rustig zitten om ze te zien rijden. De rails zijn met kleine spijkertjes rechtstreeks op het triplex vastgezet. Een schuimrubber ondergrond voor de rails vind ik niet nodig: de treinen maken weliswaar nogal wat geluid, maar ik vind het juist wel mooi als de vele wielen over de railverbindingen tikken.

De rails op de bruggen zijn om die reden nog van extra gevijlde inkepingen voorzien...

Vanwege de lange treinen (veertig box cars achter drie diesels is niet langer meer alleen een fantasie) en de vele persontreinen met hun lange rijtuigen heb ik de bogen van de hoofdbaan zo ruim mogelijk gehouden. Dit ziet er niet alleen beter uit, ontsporingen komen slechts zelden voor. Ik weet dat mijn treinbaan niet klein is. Dat hij zelfs erg groot is beseftte ik pas goed toen ik op een gegeven middag 350 dennenbomen had geplant en eigenlijk nauwelijks verschil zag. Dit maakt meteen het grootste probleem van een grote treinbaan duidelijk: alles gaat in grote hoeveelheden. Voor ballast gebruik ik daarom gezeefd metselzand omdat het anders onbetaalbaar zou worden (er ligt nu al bijna 18 kilo ballast en het is nog niet af. Wat ben ik trouwens blij met mijn railkeuze nu ik niet over 420 meter lengte ballast tussen de biels vandaan hoeft te vegen). De ballast is met het bekende mengsel van houtlijm, water en een beetje afwasmiddel vastgezet en is hier en daar met waterverf bijgekleurd. De bomen (1200 stuks en er kunnen er best nog wat bij) zijn een mengsel van kant en klaar ge-

kochte dennenbomen die vervolgens met strooisel en loofbomen bestaande uit zeeschuim, takjes en strooisel, opgefleurd worden. De bergen zijn opgebouwd uit piepschuim, karton, gaas en stukjes hout. Daar overheen is een dun laagje gips aangebracht, met hier en daar een uit mallen gegoten rotsformatie. Vervolgens is alles met de plantenspuit voorzien van een dunne laag grijze acrylverf en tenslotte is de hele boel gedetailleerd met andere kleuren verf, strooisel, boompjes en beestjes (herten met name). Bij alle bergen is rekening gehouden met het gewicht: gips is zwaar en een berg van twee meter hoog erg zwaar. Om dezelfde reden zijn de bergwanden die her en der als achtergrond dienen niet veel meer dan een dun stukje triplex met een dun laagje gips en heel veel strooisel om de boel te camoufleren.

Achtergronden vallen erg op als je er niets mee doet. Om te beginnen zijn alle muren en het plafond lichtblauw geschilderd. Behalve de al eerder genoemde bergwanden op planken zijn er ook een aantal op de computer gemaakte afbeeldingen van bergen die tegen de wand zijn bevestigd om een idee van diepte te geven. Bij het stadsdeel is veel gebruik gemaakt van 'flats': platte gebouwen dus, waarbij alleen de voorgevel van een gebouw tegen de achterwand wordt gezet. Verder wordt door de steeds verder omhoog lopende gebouwen in de stad de suggestie gewekt dat de stad heel ver doorloopt, terwijl de grootste

diepte niet meer is dan een centimeter of vijftig.

Gebouwen

Een probleem bij het bouwen van een Amerikaanse baan op N-schaal is het vrijwel geheel ontbreken van geschikte gebouwen. Terwijl het mogelijk is om dertig verschillende Duitse vakwerkhuisjes of Zwitserse chalets te kopen, is er geen wolkenkrabber verkrijgbaar. Gelukkig zijn de producten van Walthers in Nederland nu redelijk verkrijgbaar, waardoor er tenminste Amerikaans aandoende fabriekshallen en dergelijke beschikbaar zijn. Met wat 'hakken en plakken' zijn daar mooie dingen van te maken. In een Amerikaanse stad horen echter wolkenkrabbers. Behalve een aantal die gemaakt zijn van omgebouwde en 'opgestapelde' Pola-fabrieken (die, ja) zijn mijn wolkenkrabbers veelal van papier. Het model van het Chrysler Building (weet ik, staat in New York en niet in Chica-

go, so what?) is ook van papier en fotokopieën hiervan bewijzen goede diensten tegen de achterwand. Kartonnen bouwplaten van fabrieken zijn verknipt en als wolkenkrabbers op triplex geplakt. De gebouwen zijn zodanig neergezet dat een voor- en zijkant vaak al voldoende is. De rest zie je toch niet. Twee vrijstaande wolkenkrabbers zijn van Walthers en op de markt gebracht voor H0-schaal. Dat zijn dan dus 'wolkenkrabbers' van nog geen 40 meter. Daar doet de gemiddelde Amerikaan het toch echt niet voor. Goed, op N-schaal zijn ze nog niet echt hoog, maar het lijkt al beter. Overigens, het stationsgebouw van Union Station is ook een H0-model van Walthers en zo zijn er over de baan verspreid nog wel meer H0-modellen te vinden: bruggen, viaducten, maar ook veel fabrieksgebouwen worden consequent te klein in H0 aangeboden en zijn vaker geschikt voor N-schaal. Deuren moeten nog

wel eens aangepast worden, maar de rest ziet er prima uit. Alle gebouwen worden gewearthed. Alles krijgt na het schilderen een wash van zwarte of donkerbruine Humbrol. Als deze droog is volgt drybrushen met witte Humbrol. Trouwens, niet alleen de gebouwen worden gewearthed: auto's, figuurtjes en het rollende materieel krijgen dezelfde behandeling.

Rijdende scenery

Niet alles is op het sporenplan aangegeven, maar op de foto's is te zien hoe langs de langste muur boven het schaduwstation nog een klein emplacement ligt. Een dubbele spoorbaan volgt de beneden gelegen hoofdbaan, kruist deze over een paar bruggen en loopt via een lang viaduct naar de berg in de hoek. In de berg ligt een keerlus en achter de rotswand lopen de sporen terug naar de andere kant. Boven dit alles loopt ook nog een dubbelsporig traject dat ook via keerlussen verbonden is, waardoor weer een ogenschijnlijk viersporige baan ontstaat. In totaal zijn hierdoor nog eens vier aparte stroomkringen op twee hoger liggende niveaus ontstaan. Hierop laat ik vaak een viertal treinen tegelijk rondjes draaien, terwijl ik zelf bezig ben met de besturing van de twee hoofdbanen. Eigenlijk kan er op die vier sporen niet veel meer dan rondjes gedraaid worden, maar omdat een groot gedeelte van het spoor achter rotswanden en in bergen is weggewerkt, is het toch iedere keer weer leuk om een trein te voorschijn te zien komen. Ik noem dat 'rijdende scenery'. Overigens lopen de sporen bij de mijn en de goede-

renloods nergens naartoe en de draaischijf en de rolbrug staan zonder stroom: allemaal dode opstelsporen die met het erop geplaatste materieel ook weer bijdragen aan de scenery.

Rollend materieel

Op een grote baan horen lange treinen. Na enig experimenteren is de lengte van de meeste goederentreinen vastgesteld op 40 tot 45 vierassige wagens: dit geeft treinen van een mooie lengte zonder dat ze het landschap overheersen. De goederentreinen veranderen vrijwel niet van samenstelling en staan opgesteld in het 14-sporige schaduwstation. Veel goederenwagens zijn van Micro-Trains. De wagens van andere merken zijn vaak voorzien van Micro-Trains draaistellen. Dit zorgt voor een rustige loop en ontsparingen zijn vrijwel uitgesloten. Bijna alle goederentreinen worden getrokken door twee of meer diesels in de kleuren van de Pennsylvania. Variatie wordt door de circa twintig streamliners van verschillende spoorwegmaat-

schappijen verzorgd. Deze treinen zijn nagebouwd aan de hand van foto's en andere documentatie en hebben niet alleen de juiste lengte (tot 14 rijtuigen aan toe), maar ook de juiste samenstelling, waarbij rijtuigen van alle bekende merken door elkaar heen worden gebruikt, veelal omgebouwd of omgeschilderd in de correcte kleuren. Uiteraard rijden er ook een aantal passagierstreinen van de Pennsy rond: the Broadway Limited, the General, the Duquesne en andere treinen met klinken-

de namen delen de perrons met de Santa Fe Super Chief, de Alton Limited van de Mobile & Ohio Railroad en de Capitol Limited van de Baltimore & Ohio. De voor de Pennsy zo kenmerkende bagagerijtuigen met ronde raampjes zijn allemaal eigen bouwsels op basis van de korte rijtuigen van Rivarossi, Minitrix en Arnold.

Onderhoud

De baan zelf vergt verbazend weinig onderhoud: zo nu en dan eens (voorzichtig) stofzuigen en eens in de maand met een schuurgom over de rails. De rails zijn dan niet altijd even schoon, maar dankzij de meerdere van vliegwielen voorziene locomotieven per trein levert dat zelden problemen op. Wel is het zaak om alle wielen, ook die van de wagens en rijtuigen, regelmatig schoon te maken. En dat is wel een hele klus met 160 locomotieven en 700

stukjes ander rollend materieel. Stukje bij beetje is daarbij het devies: zodra de locomotieven van een trein minder mooi beginnen te lopen wordt de hele trein gereinigd.

Plannen

Een modelbaan is nooit af, ook deze niet. Er zijn nog enkele stukken waar triplex te zien is, maar er zijn ook grote gedeeltes klaar. Helaas zal deze baan nooit compleet worden: binnenkort zal door verhuizing het geheel afgebroken moeten worden. Op een volgende locatie zal ongetwijfeld wel een plekje voor een nieuwe baan gevonden worden, maar of daar ook weer veertig box cars over de Horse Shoe Curve voortgesleurd zullen worden door vier diesels...

Tekst: Stephan de Geus
Foto's: Rob Ellerman

Overwegen

in werkelijkheid

DEEL 1

Ting, ting, ting, ting, terwijl de een geniet van het geluid van een overweg, zit de ander zenuwachtig tikkend op z'n stuur te wachten tot de overweg maar weer snel mag opengaan. Zo heeft iedere weggebruiker zijn eigen gevoelens bij de overweg. Zo zegt mijn vader, die machinist is, vaak gekscherend: 'De beste overweg is géén overweg,' terwijl mijn zoon toen hij nog maar twee jaar was, vaak sneller dan wij doorhad, dat we het spoor naderden. We hoorden dan de kreet: 'Tein, tein, tein.'

Voor machinisten is de overweg helaas niet altijd het mooiste onderdeel van het spoor, want op overwegen gebeuren nog steeds te veel ongelukken. Daarom is ProRail in samenwerking met de Rijksoverheid en wegbeheerders hard aan het werk om de veiligheid op en rond overwegen te vergroten, in sommige gevallen wordt zelfs gezocht naar mogelijkheden om overwegen op te heffen. In de komende artikelenreeks zullen we u inleiden in diverse overwegen. En omdat ook op de modelbaan de overweg niet mag ontbreken, zullen we u ook toelichten hoe u overwegen kunt maken in model. Bij alle verschillende overwegen horen de verschillende attributen als andreaskruizen, knipperlichten, bomen, aanmeldingsborden, etc. Bij elk type overweg zullen we gaan kijken welke attributen we zoal tegenkomen en welke dan ook op

Foto boven: Enkelsporige onbewaakte overweg in Lieren met Andreaskruizen, schrikhekken en een F-bord. (foto Albert Rozenboom †)

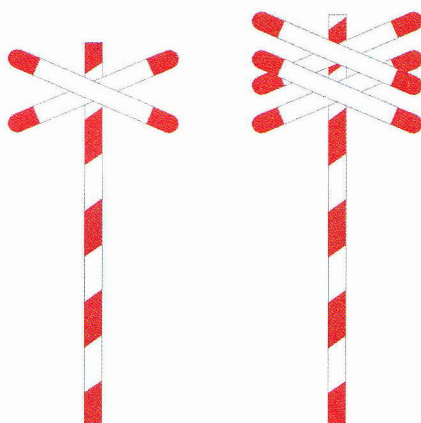
de modelbaan niet mogen ontbreken. In dit eerste artikel uit deze reeks zullen we de eenvoudigste overwegen bekijken. De eenvoudigste overwegen zijn de overpaden. Bij overpaden kun je eigenlijk niet spreken over beveiliging, daarom worden deze de onbeveiligde overwegen genoemd. Je kunt eigenlijk drie verschillende overpaden onderscheiden: dienstoverpaden, particuliere overpaden en openbare overpaden.

Dienstoverpaden zijn veel te zien op en rond stations. Deze overpaden zijn er voor het personeel om snel van de perrons bij dienstgebouwen als de verkeersleidingposten te komen. Het spoor kent ontzettend veel dienstoverpaden. Vaak zie je de perrontrapjes die door het spoorpersoneel gebruikt kunnen worden om het spoor over te steken. Maar ook aan de eind van perrons worden voor personeel veel dienstoverpaden gemaakt, maar soms ook voor hulpdiensten om de perrons met voertuigen te kunnen bereiken. Deze overpaden mogen door het publiek niet gebruikt worden. In de meeste gevallen worden dienstoverpaden beveiligd met knipperlichtinstallaties, de zogenaamde WIDO's (= waarschuwingsinstallatie dienst overpaden). Zodra de WIDO's knipperen, zal er trein over een van de sporen naderen, waar de WIDO voor staat. Omdat niet herkenbaar is van welke kant een trein komt, blijft dit zeker bij meerdere sporen geen ideale beveiliging. In enkele gevallen wordt een betere beveiliging toegepast, zoals een AKI (automatische knipperlichtinstallatie) of zelfs een AHOB (automatische halve overwegboom). De particuliere en openbare overpaden worden niet echt beveiligd. Wel worden bij deze overpaden, zoals bij alle kruisingen met het spoor, adreaskruizen geplaatst. Bij een enkelspoor wordt een enkel andreaskruis en bij kruising van twee of meer sporen wordt er een dubbel adreaskruis geplaatst. Naast deze adreaskruizen worden ook hekken met rood-witte planken geplaatst om de overweg die bij slecht weer moeilijk zichtbaar kan zijn, toch zoveel mogelijk te laten opvallen. Om de veiligheid bij overpaden te vergroten, worden er vaak ook nog zigzaghekken of stopborden geplaatst. Hierdoor kan men het spoor niet met grote snelheid naderen.

Voor de weggebruiker is het al snel te zien dat het om een onbewaakte overweg of een AKI gaat. Bij de onbewaakte overweg of AKI wordt bijvoorbeeld een waarschuwingsbord (J11)

Enkelsporige overweg in Lieren goed te zien aan de andreaskruizen met een enkel kruis. (foto Paul Tulp)

Andreaskruis met een enkel kruis (li.) en dubbel kruis (re.) dat aangeeft dat hier een enkelsporig baanvak resp. twee of meer sporen worden gekruist.

met een stoomtrein in plaats van een hekje (J10) geplaatst. Dit bord geeft namelijk aan dat je een overweg nadert zonder overwegbomen.

Overpaden in model

Voor de modelbaan is de overweg uiteraard zeer geschikt. Het is niet moeilijk leuke verrassende situaties rond overwegen te bedenken, die prachtig op de modelbaan uit te beelden zijn. Zomaar wat voorbeelden: wachtende auto's, fietsers en moeders met kinderkar. Of pak het iets rigouzeuzer aan en bouw een spoorwegongeval na, met alle toeters en belen van hulpdiensten etc.

Overpaden zijn ook uitermate geschikt om op de modelbaan toe te passen. Denk eens aan de vele overpaden die toeristische wandel- en fietsroutes kruisen. Prachtige plaatjes zijn hiervan te bedenken. Bij overpaden hoeft er geen elektronica aan te pas te komen en zijn de andreaskruizen, de hekken met rood-witte planken of de zigzaghekken vrij eenvoudig te maken.

Tekst & tekeningen: Paul Tulp

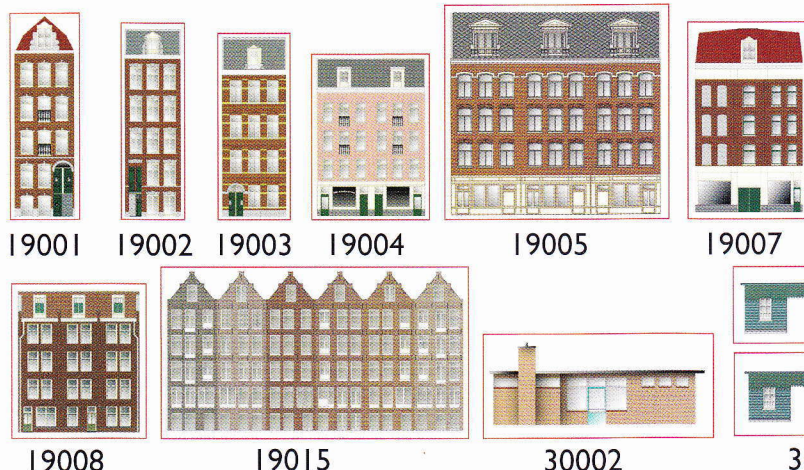

Overpad met andreaskruis in model. Zo komen ze ook zonder de andreaskruizen voor. (foto Rob Mooy)

Originele bouwplaten

Gebaseerd op Nederlandse gebouwen uit de 19e en de 20e eeuw, met een groot-stedelijk karakter. Verkrijgbaar in H0 en in N.

Codes	Prijs per stuk	
	ClubCard	Niet-abonnees
19003	€ 6,75 (België € 7,75)	€ 7,25 (België € 8,25)
19001, 19002, 19004, 19007, 19008, 19015, 30002, 30011	€ 8,75 (België € 9,75)	€ 9,50 (België € 10,50)
19005	€ 11,- (België € 12,-)	€ 12,- (België € 13,-)

Blokpost 13 (H0)

Railhobby-ontwerp op basis van het 150 jaar oude origineel ter hoogte van Woudenberg aan de oude NRS-lijn (Utrecht-Arnhem)

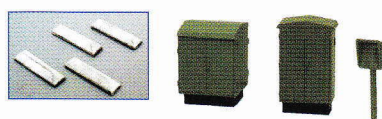
ClubCard € 20,95 (België € 22,95)
(Niet-abonnees € 25,95 / België € 27,95)

Bijgebouw (N)

ClubCard € 17,75 (België € 19,75)
(Niet-abonnees € 20,75 / België € 22,75)

Bij Blokpost 13
én het Bijgebouw
krijgt u **gratis**
4 vrijbalken!

Pakket model-accessoires

2 schakelkasten, 1 telefoonpaal, 4 vrijbalken, 10 palen met 19 borden, 4 printplaten met bewegwijzerborden. Zowel in H0 als in N.

ClubCard € 17,99 (België € 19,99)
(Niet-abonnees € 18,99 / België € 20,99)

Zo bestelt u...

Maak het totaalbedrag over op girorekening 1926691 (postchequerekening België 000-1666899-51) t.n.v. Uitgeverij Scala BV te Amersfoort, o.v.v. het gewenste product (en de schaal N of H0) en eventueel uw ClubCardnummer. Alle prijzen zijn inclusief btw en verzendkosten. Na ontvangst van betaling krijgt u uw bestelling opgestuurd.

Bestellen kan ook via
www.railhobby.nl

Genoemde prijzen gelden t/m 31 december 2007.

De specials van Railhobby

Seinen special

€ 17,50 (België € 19,50)
(Niet-abonnees € 20,75 / België € 22,50)

Staal special

€ 16,95 (België € 18,95)
(Niet-abonnees € 19,50 / België € 21,95)

Light-train special

€ 16,50 (België € 18,50)
(Niet-abonnees € 19,50 / België € 21,50)

Raccordementen special

€ 15,95 (België € 17,95)
(Niet-abonnees € 18,95 / België € 20,99)

Tijden special

€ 15,90 (België € 17,90)
(Niet-abonnees € 18,90 / België € 20,90)

Depot special

€ 14,75 (België € 16,75)

Bestelservice

Eerdere uitgaven van Railhobby bestellen?
www.railhobby.nl

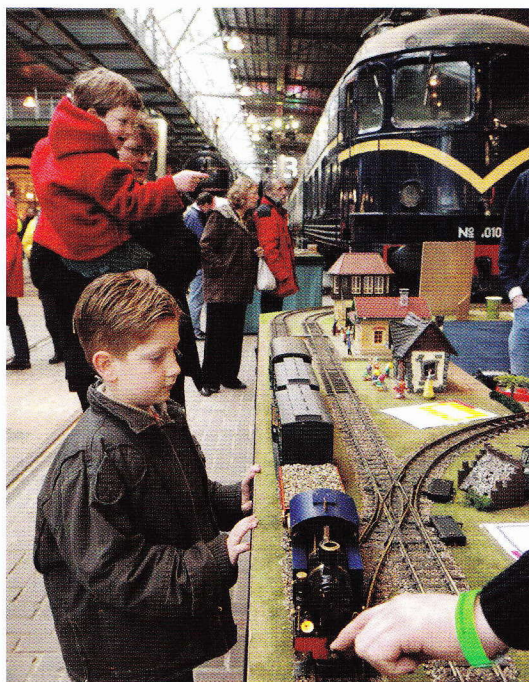

Verzamelband

Met boekbindersspelden en jaartalstickers.
€ 13,95 (België € 16,95)

Modelbouwweekend in het Spoorwegmuseum

Modelbouw en het creëren van landschappen op een eigen modelbaan zijn heel belangrijke elementen van de modelspoorhobby en reiken veel verder dan alleen maar het rijden met een treintje. Deze en andere aspecten van de modelspoorhobby komen aan de orde tijdens het Modelbouwweekend in het Spoorwegmuseum in Utrecht op 10 en 11 maart, dat na het succes van vorig jaar met ruim 6000 bezoekers dit jaar voor de tweede maal gehouden wordt.

Twee dagen lang staat de modelspoorbaan centraal en tonen modelbouwverenigingen uit heel Nederland hun paradepaardjes. Een bezoek aan het museum begint al eerder, want vanaf Utrecht CS vertrekt een historische trein naar het Maliebaanstation. Daar aangekomen kun je verder genieten van de bijzondere collectie kleine en grote stoomlocomotieven, rails, spoorwegovergangen, seinhuizen en nog veel meer spoorse elementen. Natuurlijk kan het toonbeeld van het Nederlandse spoor, de Arend, tijdens dit

weekend niet achterblijven. De eerste stoomlocomotief van Nederland (1839) staat dan ook twee dagen onder stoom. Schroom niet de machinist te vragen hoe het bijna 200 jaar geleden was om machinist van de beroemde Arend te zijn.

Modelspoor Ruilbeurs

Voor iedereen die treintjes en accessoires wil ruilen; ook dat kan op 10 en 11 maart. Neem alles mee en kijk of je je spullen tegen precies dat wat je nog nodig hebt, kunt ruilen.

Demonstraties

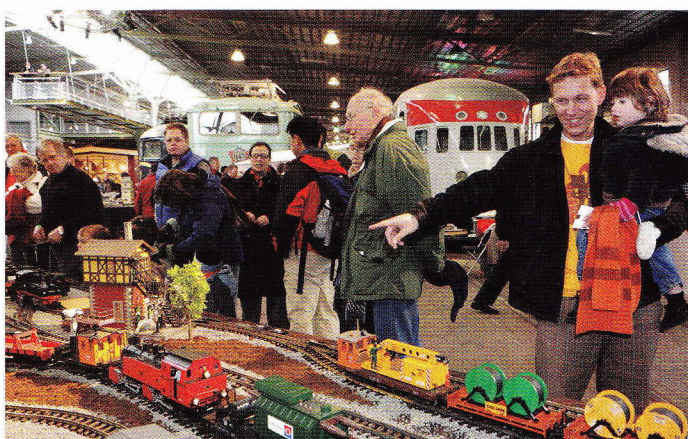
Het modelbouwweekend staat ook volop in het teken van demonstraties. Niet alleen van de banen zelf, maar ook van het seinhuis en de draaischijf in het Spoorwegmuseum.

Kinderhoek

Ook voor kinderen is er genoeg te doen. Even genoeg van treintjes kijken en zelf aan de slag? In het Spoorwegmuseum kunnen kinderen hun eigen modelspoorbaan bouwen.

Het spoorwegmuseum is per pendeltrein vanuit Utrecht Centraal gemakkelijk te bereiken. Vanaf hier vertrekt de trein elk uur naar het station op de Maliebaan. -Persbericht NSM

De toegangsprijs: volwassenen € 13,50, kinderen 3-12 jaar € 10,50, 65+ € 12,-. De allerkleinsten en museumkaarthouders mogen gratis naar binnen. Op de website www.spoorwegmuseum.nl vind je meer over informatie over het Modelbouwweekend.

TEE-Züge in der Schweiz

door Peter Goette en Peter Willen. Uitg.: EK-Verlag, Freiburg, 144 blz., veel zwart/wit- en kleurenfoto's, formaat 30 x 20,5 cm, ISBN 3-88255-697-8, prijs € 35,00.

Zwitserland vormt niet alleen op spoorweggebied een eiland in Europa, een beetje eigenzinnigheid is dit Midden-Europese land niet vreemd. Als eerste begonnen met elektrische aandrijving, aparte loconconstructies, enz. Met Nederland is het ook zo iets. Altijd een beetje anders. Denk alleen al aan de constructiewijzigingen aan de 6400, waar een fabrieksontwerp reeds succes oogstte. De Nederlanders en de Zwitsers samen hadden één TEE-treinstel gemeenschappelijk, de befaamde DE/RAM. Dit treinstel komt in dit boek uiteraard aan de orde, maar krijgt niet meer ruimte ingedeeld dan de andere TEE-treinen die door Zwitserland reden. Zoals gebruikelijk is dit werk zeer schematisch opgebouwd. Een algemene inleiding, de TEE-tractie en dito rijtuigen, buitenlandse inbreng en het grootste hoofdstuk gewijd aan de vele TEE-treinen.

De kwaliteit van het werk is weer van de bekende EK-aanpak, d.w.z. mooi papier, uitstekend weergegeven (oude) foto's en een diepgaand verhaal. Bij de foto's is veel nog niet eerder gepubliceerd materiaal opgenomen. Veel van in dit boek gepubliceerde informatie is op enigerlei wijze reeds in andere werken verwerkt, maar de bindende factor is Zwitserland en daarmee geeft dit boek net weer een andere kijk op de imposante TEE-historie.-NR

Hamburg Hauptbahnhof

door Hermann Hoyer, Dierk Lawrenz en Benno Weismüller. Uitg.: EK-Verlag, Freiburg, 176 blz., veel zwart/wit-foto's, formaat 29,5 x 21 cm liggend, ISBN 3-88255-721-4, prijs € 29,80.

In 2006 is het 100 jaar geleden dat het Hamburg Hauptbahnhof ingewijd werd. Met de opening van dit station werden diverse andere stations in de directe omgeving zoals het Berliner, het Venloer en het Lübecker station, overbodig en daarmee gesloten. Ook de verbindingsslijn werd gesloten en de terreinen werden voor andere doeleinden heringericht.

Bij de bespreking van de onderwerpen wordt in een groot aantal korte hoofdstukken elk element besproken. Zo worden de diverse stations aan een behandeling onderworpen, evenals de bijkomende spoorse attributen, de vele bijzondere treinen, het personeel, maar er is nog veel meer. De hoofdstukjes zijn dus kort, met een relevante tekst en ze zijn vooral rijk geïllustreerd. Met als ondertitel '1906-2006 - 100 Jahre Zentrum der Stadt' is het merkwaardig dat er behalve de cover geen enkele kleurenfoto is het boek is opgenomen. In de EK-catalogus is dit boek opgenomen onder de noemer 'Eisenbahn-Geschichte', verwacht mag dus worden dat andere stations binnenkort eveneens aan een monografie onderworpen zullen worden.-NR

RAILMEMO

Alle aanmeldingen berusten op aanbiedingen van de organisatoren. Railhobby is niet aansprakelijk voor de juistheid van de berichten. Opgave van Railmemo's aan e-mail: railmemo@scalapublishing.nl of Postbus 1983, 1200 BZ Hilversum.

Railtheater Voorburg

Zaal: 'De Voorhof', Herenstraat 77, naast de Oude Kerk. Aanvang: 20.00 uur. Toegang: € 3,00.

2 maart: Diaklankbeeld met het HTV door Aad de Wolf.

9 maart: Diapresentatie: Smalspoor in Zwitserland door Bert van der Kruk.

16 maart: Filmprogramma: Spoorwegen in Duitsland, Hongarije, Luxemburg. Een film van Paul Rozendaal gepresenteerd door Willem Dijkman.

23 maart: RTA Filmjournaal 2006.

30 maart: Diapresentatie spoor en trambedrijven door G.J. de Gier.

NVBS-afdeling 't Gooi

Zaal: MVH-zolder buurthuis 'De Geus', Geuzenweg 85, Hilversum. Aanvang: 19.45 uur. Toegang: € 1,80.

6 maart: Spoor en Tram Museaal - dat kan digitaal! Beamer videoprogramma door E. Voorhaar.

NVBS-sectie Twenthe

Zaal: Parochiecentrum St. Joseph, Nieuwe Schoolweg 2, Enschede. Aanvang: 19.30 uur. Toegang: € 2,00.

21 maart: Belevissen van een museumloc machinist. Diaprogramma door B.J. Kraan.

NVBS-afdeling Oost (Arnhem)

Zaal: Ontspanningscentrum 'De Uithoek', Noordelijke Parallelweg, Wijk Heijnoord, Arnhem. Aanvang: 20.00 uur. Toegang: € 1,85.

7 maart: Düwag-trams in Europa. Diaprogramma door Ab Stoeltje.

Zeeuwse Trein Modelruilbeurs

Op **10 maart** van 10.00 tot 15.30 uur in Congrescentrum 'De Stenge', Stengeplein 1, Hein-

kenszand (bij Goes). Toegangs-prijs: volwassenen € 1,50, kinderen € 0,50. Info: 0113-220493.

Treinenbeurs

Op **4 maart** in de Sporthal-Tap- perij en Feesterij Naastenbest, Prinses Beatrixlaan 27 te Best. Openingstijden: 10.00 tot 15.00 uur. Inlichtingen: fax 040-255041, e-mail: m.vanhout@chello.nl of www.hermano.nl/modelspoor.

Wheels in Miniatuur Zwolle

Op **17 en 18 maart** in de IJssel- hallen, Rietweg 4. Inlichtingen en opgave: J. Heerdink, tel. 0548-624464 of 06-20406087. www.miniatuurorganisatie.nl

Friese Modelbaan Club

Op zaterdag **31 maart** van 10.00-17.00 uur en zondag **1 april** van 11.00-17.00 uur open huis, Gysbert Japicxstraat 46, Leeuwarden, ter gelegenheid van de NMF landelijke open dagen voor modelspoorverenigingen. Info: Henk Heerden, tel. 058-2572469.

Treinenbeurs

Op zaterdag **17 maart** in het Pentagebouw, Industrieweg te Assen. Voor meer informatie www.mscassen.nl.

Modelspoordag

Op zaterdag **31 maart** in het Rijnlandse Revalidatie Centrum te Leiden, Wassenaarseweg 501 van 10.00 - 15.00 uur. Toegang: gratis.

Beursagenda

4 maart: Alkmaar, Sporthal 'de Meent', Terborchlaan 12,
17 maart: Amstelveen-Zuid, Amstelveen College, Startbaan 12,
31 maart: Joure, Zalencentrum 't Haske, Vegelinsweg 20.
Openingstijden: 10.00-15.00 uur.

BENIEUWD NAAR ONZE AANBIEDINGEN.....!

SURF DAN SNEL NAAR

WWW.BREKELMANSMODELBOUW.NL

Nu met nog meer excellente mogelijkheden om uw modelbaan te ontwerpen

WinRail 8 het modelbaan ontwerp-programma voor zowel standaard rails (ruim 150 leveranciers) als voor het ontwerpen met flexibele rails (of voor een combinatie van standaard rails met flex rails) is nu uitgebreid met o.a. de volgende extra voordelen: Werktafel templates, bovenleiding, kortsluiting detectie, hoogte controle kruisende rails, teken tools, parallel spiralen, voor flex rail nu ook weergave waar kleinste radius, afzaag lengtes links/rechts, flex rail optimaliseren, Landschap indeling en keuze afdruk bereik, etc., etc., etc..

Meer informatie en demo: www.winrail.nl

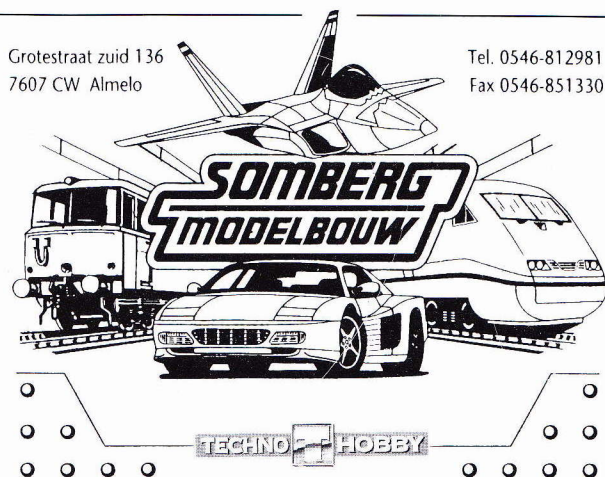
MVB Scientific, de Tuun 8, 9163 JW Nes-Ameland.
Tel 0519-543391. Fax 0519-542961. info@mvb.nl

WinRail 8

Grotestraat zuid 136
7607 CW Almelo

Tel. 0546-812981
Fax 0546-851330

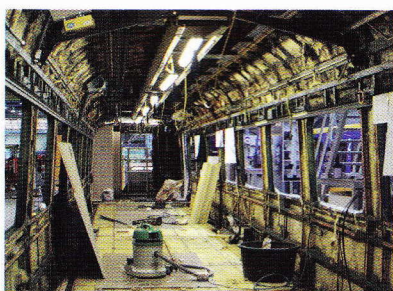

VOLGENDE MAAND

Koploper geen koploper meer

Het ICM-materieel doet binnenkort zijn bijnaam *Koploper* geen eer meer aan.

Het NedTrain onderhoudsbedrijf in Haarlem is bezig met een midlife kuur waardoor niet alleen het interieur van de eerste twee series van in totaal 261 bakken een compleet nieuw interieur krijgt, maar ook de karakteristieke doorloopkop verdwijnt. Een reportage van een verbouwing.

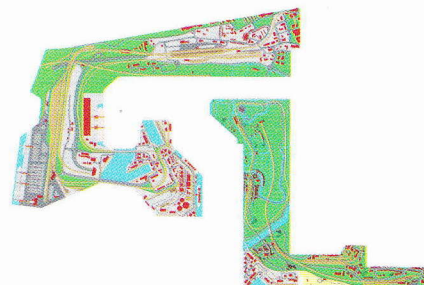
Achterbosch, een Belgische boerentram in schaal Nul

Jaren geleden droomde René Ceulemans om een modelbaan in schaal 0 te bouwen. Het zou een lokale spoorlijn met een landelijk karakter en met voldoende rangeermogelijkheden met een beperkt aantal wissels worden. Het idee van een smalspoorbaan lag voor de hand. Na enig puzzelwerk is een sporenplan met voldoende speelmogelijkheden op een zeer beperkte oppervlakte ontstaan. Het ontwerp is compact en het landschap is met een nagenoeg onbekende fototechniek gevormd.

Railz Miniworld Rotterdam (bijna) geopend

Het heeft bijna een jaar geduurd, maar nu is het toch echt bijna zover. Railz Miniworld in Rotterdam opent haar deuren voor het Nederlandse publiek. De grootste modelspoorbaan van Nederland is daarmee een feit. Railhobby nam alvast een kijkje achter de schermen.

Railhobby 2007/04 verschijnt rond 28 maart

Nieuwe ronde, Nieuwe treinen

Benieuwd naar de nieuwe
modellen van 2007 ?

Kijk op **www.elotrack-import.nl**

Importeur van **Heris** , **Weinert** , **PMT** en **Naumburg & Partner**.